ARABESCURI
proză [ ]

- -
de Boris Druţă [Inereanu]

2006-08-06 | |

ARABESCURI

1.
Era primăvară timpurie. Ploile se reţineau în norii ce pluteau deasupra satului. … gropar. Tocmai atunci murise un nepoţel-prunc, şi Radu Inereanu împreună cu vecinul, Mihai al lui Goriţă Sîrbu, a mers la ţîntirim. Mătuşa le-a arătat locul unde aveau să sape -- o postată cu morminte vechi, ce aveau crucile putrede, răsturnate pe o parte.
Pămîntul argilos era ca de fier. Loveau cu tîrnăcopul dezbătînd anevoios bucăţi de humă pe care le aruncau cu lopeţile afară. Pe la amează, mătuşa adusese demîncare o strachină cu găluşte, pîine şi un burluieş cu vin roşu ca sîngele.După ce au mesit, continuară să sape cu mai mult curaj.
De la mătuşa, Radu aflase că prin locul cela este înmormîntat bunelul Ion al lui Manolache. Ştia de el doar din auzite, căci bunelul murise de tifos la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, în evacuare, la Brînzenii Vechi un sat de pe malul Răutului. Săpînd încă un rînd de hîrleţ, dădu peste un obiect tare, apoi înfipse mai adînc lopata şi scoase de sub ţărînă un craniu mic, căruia pe dată îi sări mandibula... Radu s-a speriat grozav şi a sărit puşcă din groapă...
— Calmează-te! N-ai teamă. De-aici nimeni nu învie…îl linişti mătuşa.
Pînă îndeseară au isprăvit. Lui Radi i se păru extenuantă munca de gropar. A doua zi avu loc procesiunea de înmormîntare. Sicriul cu neînsufleţitul prunc era greu. Dar şi mai împovărat îi deveni sufletul, cînd trebui să coboare mortul în groapă…
Osemintele vechi, împreună cu craniul au fost adunate într-o torbiţă albă şi puse la căpătîiul sicriului. Ajutaţi de mai mulţi oameni, au aruncat ţărîna, acoperind totul cu humă galbenă de lut. La căpătîi, împreună cu Mihai, au înfipt o cruce grea de jugastru, peste movila de ţărînă proaspăttă au aşezat florile şi coroanele... Gîndurile lui Radu însă erau undeva în neant. Faţa lui căpătă o expresie absentă...
— E bunelul tău, zise una din mătuşile care veniseră la înmormîntare. Îi semeni lui foarte mult...
Înmormîntarea luă sfîrşit. Toate rudele recunoscuse osemintele bunelului Ion al lui Manolache.
— Ai o asemănare, izbitoare cu bunelul tău, îi zicea mama lui Radu. Era înalt, zdravăn, cu capul mic. Ai avut norocul să-l vezi după atîţea ani ...
Pe atunci, Radu citise piesa “Hamlet”. Voia să devină actor. Avea senzaţia că trăieşte cu adevărat cele citite. Măcar ia de recită monologul Prinţului de Danemarca!
În acea clipă Radu se gîndea că este norocos. Doar acea întîmplare a fost unica ocazie de a-l vedea pe bunelul Ion al lui Manolache, de la care nu se păstrase nici măcar o fotografie.
2
Revenit acasă dintr-o lungă şi anevoioasă deplasare în Asia Mijlocie, Radu Inereanu spera că familia lui va deveni mai trainică.Înainte de plecare, avusese un scandal de proporţii din cauza unor scrisori de dragoste, primite de la o doamnă din Bielorusia, cu care făcu cunoştinţă în timpul unei deplasări anterioare la Dubultî, de lîngă Riga. Atunci, soţia a forfecat

demonstrativ, plină de istericale, în faţa lui şi a copiilor, costumele procurate de către el din Letonia...
Acum, după o perioadă de despărţire, timpurile părea că se schimbaseră spre bine. Soţia deveni şi mai drăguţă, şi mai frumoasă, şi mai atentă, şi mai gingaşă, şi mai calmă. Într-o săptămînă au făcut reparaţie în casă, şi au hotărît să facă cumătrie fetei. De la Ineasca părinţii adusese într-o desagă colaci,cîteva laturi de ţol, o damigeană cu vin. Radu se simţi gospodar pe loc. Avea casă, doi copii şi viitorul le aparţinea. Cumătria s-a petrecut vesel. Verişorii îi preziceau un viitor frumos, plin de virtute, tot lăudîndu-i pînzele expuse în ţară şi peste hotare. Doar spre sfîrşitul petrecerii soţia iar deveni nemulţumită. Avea pe faţă amprentele unor retrăiri adînci, pe care Radu le observă şi se...înfricoşă. După ce au plecat oaspeţii şi au rămas în doi, au avut o discuţie grea:
— N-o să mai putem convieţui, zise dînsa. Am analizat bine. Căsnicia noastră e ca şi cum pe un fir de păr, care iată-iată se va rupe şi eu, împreună cu amboi copii, voi fi zdrobită...
— Nu te lăsa pradă gîndurilor triste, o îndemnă el. Trăieşte cu impresia...
— Niciodată, zise soţia, întrerupîndu-l în şoaptă, că pe obraji i se prelinse cîteva lacrimi. Am aflat totul. M-ai schimbat şi-acolo c-o graficiană... Niciodată nu voi accepta trădarea. Pot să-ţi iert orice, numai înşelarea nu... Trebuie să ne despărţim.
Cuvintele soţiei erau dure.El privi la masa plină cu bucate, la fetiţele care dormeau dulce şi nu-şi putea imagina că totul s-a sfîrşit…
— Crezi că este momentul să plec?
— Chiar acum, zise soţia... Nu pot să te sufăr...Dacă nu pleci tu, plec eu, împreună cu fetele...
— Nu te chinui...
Radu Inereanu adună în grabă cărţile, hainele şi ieşi în strada rece şi pustie. Privi în urmă şi văzu cum se stinse lumina la unicul geam care dădea în stradă. Îşi încordă puterile, luă în mîini cele două valize şi plecă mai departe, dîndu-şi seama că tot ce a avut mai scump în viaţă a pierdut...
Acum... pleca la o conflagraţie mondială, la un război din care nu putea şti dacă va ieşi învingător sau păgubaş, dar era sigur că nu se va întoarce acasă niciodată.
3.
Împreună cu Sergiu Siminoc, Radu Inereanu se petrecea de minune… Dînşii avuseră prilejul să se întîlnească cu femei venite de la ţară. După cîteva luni de aflare în oraş, multe din ele nu mai doreau să se întoarcă acasă, la părinţi. Unele dintre ele făceau cunoştinţă cu vreun bărbat doar pentru a le servi o dată în zi la cafenea, numai să nu moară de foame. Era o mare problemă pentru ele să poată obţine, pe orice cale, mijloace pentru a achita gazda.În scurtă vreme, ele se deprindeau să fumeze demonstrativ, păşind pe stradă….Nu se dădeau în lături nici de la alcool. Întîlnirile lor cu acele fete deveniseră o sărbătoare. Amicul dispunea de bani şi posibilităţi materiale pentru a se încinge în veselii. De la o vreme Radu, înţelesese că în Moldova s-au devalorizat... femeile. Acum ele se petreceau cu ei, mîine cu negrii şi arabii veniţi la studii din Africa şi Asia...Radu trăia timpul deducţiilor. Avea impresia că de la ţară vin şi fete de treabă, din gospodari, dar majoritatea sunt nişte lepădături, care ademenesc bărbaţii şi apoi îi nenorocesc prin comportamentul lor. Dar, vorba ceea: “Ce iese din mîţă — şoareci prinde!” Unii dintre ei se şi căsătoreau cu ele. Dumnezeu pe acele fete lipsite de educaţie şi simţul gospodăresc le înzestra cu o ...frumuseţe şi o corpolenţă uluitoare.Radu Inereanu cunoştea deja mulţi prieteni, care crease asemenea cupluri şi trăiau coşmaruri. Din aceste motive, împreună cu Sergiu, deciseră să nu se căsătorească degrabă.Uneori veneau împreună la o cafenea din cartierul Ciocana şi urmăreau cum la mese doar cu un pahar cu apă, stau cîte două duduiţe, ce aveau scopul să acosteze pe cineva…Ei urmăreau amuzaţi scena, cînd unele din ele, parcă dispuneau de hipnoză, atrăgîndu-i pe bărbaţi... Nu zăbavă, se împerecheau, apoi cavalerii, prin celulare, chemau taxiurile şi curînd plecau.

— Nu-ţi face numai impresii neplăcute, amice, îi zicea mereu Sergiu.Misiunea bărbaţilor alde noi este de a căuta... Sunt femei foarte bune, de treabă, dar ele trebuiesc căutate mereu. Un lucru bun totdeauna se dobîndeşte greu.
— Mi se pare că deja nu mai există. Fetele bune se căsătoresc din adolescenţă. Oare n-ar fi mai bine, nu ne căsătorim?
— În nici un caz! E rău cu rău, dar mai rău fără de ele... Nu mai vreau să fiu holtei. Doresc să am familie, copii.
— Şi dacă nu vei găsi o femeie potrivită?
— Trebuie să le căutăm!.. şi după o pauză continuă: Dar, mă rog! Viaţa e o zilnică încercare. Nu voi fi eu sau tu primul, căruia nu-i este hărăzit să aibă o familie armonioasă. A fi bărbat familist e dificil în a doua jumătate a vieţii, amice.
— Vom trăi şi vom vedea , răspunse Radu Inereanu, presimţind că nu va fi deloc uşor să găsească pe cineva cu care va fi fericit şi va avea familie armonioasă Începu să-l înfricoşeze. Să-l strîngă în spate.
4.
Prin 1989 găgăuzii din stepa Bugeacului, încurajaţi de Moscova, se răzvrăteau împotriva moldovenilor. Propaganda sovietică şovină, declanşase împotriva moldovenilor o adevărată campanie de defăimare, declarînd că poartă vina în toate relele petrecute în decursul istoriei,de cînd s-a stabilit această etnie de provenienţă turcă în Basarabia. Intrarea în Comrat era barată de blocuri din beton armat.Din toponimicul orăşelului Ceadîr-Lunga au şters cuvîntul “Lunga”, păstrîndu-l doar pe cel turcesc “Ceadîr”. Oamenii simpli strîngeau roada, iar liderașii locali, instigaţi de KGB-ul de la Tiraspol, distrugeau tot ce era românesc.Nu vroiau să audă de graiul băştinaşilor şi aminteau întruna de jandarmii români, care pînă la 1940 i-au snopit în bătăi. Cu certitudine se uitaseră despre faptul că ruşii distrusese o mare parte din populaţia găgăuză prin deportări şi foamea organizată din a doua jumătate a anilor, 40. Moldovenii din stepa Bugeacului erau învinuiţi că de la Chişinău se observă tendinţa ca ei să fie...românizaţi, deşi în toate şcolile din zonă predarea se făcea în limba rusă...Într-o după-amiază Radu Inereanu, în calitate de avocat, sosise la Ceadîr-Lunga pentru a apăra la judecată un găgăuz din localitate.
— Am ajuns unde-am ajuns, stimabile, îi zise judecătorul Arnăut, un coleg de-al lui de la universitate, un intelectual găgăuz, deştept , cu o ţinută de diplomat.Golănimea s-a răsculat împotriva fraţilor şi ne vîră pe gît prietenia cu Moscova... Ruşii nu-şi dau seama că împreună cu moldovenii am trăit şi trăim cele mai mari tulburări sociale de mai multe secole.
Afară vîntul prinse uşurel a împrăştia frunzele galbene. Prin centrul orăşelului, un cioban mîna o turmă de capre şi oi. În gara mică şuiera trenul. Deasupra blocului administrativ fîlfîia un drapel albastru cu dungi roşii, pe care era desenat un cap de lup. Într-o urnă din apropiere, printre gunoaie se vedea un tricolor pîngărit.
— Cu ce se vor termina toate astea?
— Cu nimic... Moldovenii nicicînd nu au fost ostili găgăuzilor. Va trece totul, cum a început.
— Dar violenţa ia amploare, a zis Radu devenind parcă indiferent la cele văzute.
— S-a creat deja Guvernul statului găgăuz, zise cu o voce ironică judecătorul Arnăut. Ia te uită, priveşte, arătă el la un vlăjgan care trecea prin faţa Judecătoriei şi scuipă în stradă. Este membrul grupului de pichetare, Ivan Kîvîrjik şi se pretinde Ministrul culturii! Scrie poezii despre alcool!
— Dar judecătorii, procurorii din localitate au poziţia lor?
— E diferită! O parte din ei au trecut sub jurisdicţia noului Guvern găgăuz. Deja au împărţit posturile de Procuror general, ministru al justiţiei, preşedinte al Judecătoriei Supreme... Ca să vezi!
Procesul la judecată s-a încheiat pe la chindii. Amicul de Universitate, văzîndu-l descumpănit, îl bătu prietenește peste umăr şi-l linişti:

— Nu le lua pe toate în serios. Într-o perioadă de tranziţie se întîmplă multe... Hai cu mine. Au mers într-o cramă unde, amîndoi cu alţi intelectuali locali au băut Kagor de Comrat. Se întunecase deja. Radu Inereanu avea emoţii cum să ajungă la Chişinău.
-- Nu fi naiv, amice. Prea le iei pe toate aproape de inimă! Linişteşte-te! O să pleci cu automobilul meu de serviciu. Îţi dau o damigeană cu vin ca să serveşti prietenii noştri din Chişinău şi carne de miel...Totul va fi bine, fii sigur!
-- Oare în vremurile noastre mai poţi fi sigur de ceva? zise necăjit Radu. Nu vezi că de-acum 200 de ani ruşii nu ne lasă în pace.
— Totul este ca în palmă, amice… Ruşii şi-au pus în minte să federalizeze Basarabia.Şi o vor face…În această parte a Europei, nimeni, în afară de ei şi ukraineni , nu are nici un interes… Sunt lucruri care nu depind de noi, oamenii de rînd…
Radu Inereanu urcă în maşină. În centrul oraşului se adunase multă lume, scandînd slogane agresive, antiromâneşti. Şoferul, un bărbat chipeş, şuiera un cîntec de pahar, iar prin oberlihtul maşinii în viteză răzbătea un vîntuleţ de toamnă pretimpurie.
5.
Primăvara era în agonie directă cu iarna.Printre fulguirea de zăpadă, arareori de pe ramurile vişinilor înfloriţi se desprindeau petalele. În acel april capricios, Radu Inereanu a doua săptămînă nimerise pe patul suferinţelor la spitalul din centrul oraşului. Avusese gripă, apoi pneumonie, iar în ultima clipă medicii depistase tensiune intercraniană. În odaie era frig. Caloriferele erau reci.Un amic adusese un cămin electric şi el mereu îşi încălzea picioarele. Nu-l vizitase nici un copil. Se resemnase cu singurătatea şi se delecta cu un volum de franceză, în care, deşi o studiase în şcoala medie, apoi la universitate, nu era în stare să închege un dialog. Studia cu insistenţă, fiind convins că va reuşi să acorde interviul la ambasada Canadei va avea prilejul să plece în străinătate, pentru totdeauna.Era unica lui speranţă, care-l îndemna să trăiască, să fie optimist. De-altfel, în ultimii 10-15 ani, la Chişinău el se simţea ostatec în timpul unui război nedeclarat de nimeni, dar de la care se auzeau frecvent bubuiturile canonadelor şi vaietele oamenilor. Era dificil să obţii viză pentru a emigra în occident. Sate întregi erau părăsite. Oamenii plecau cu nemiluita în căutarea unui cîştig, care să le asigure un trai cît de cît decent. Primăvara nu era în stare să izgonească frigul iernii nici de afară, nici din sufletul lui.Toate speranţele erau rezervate pentru vară, cînd el, împreună cu familia, va părăsi acest infern.
În ultimele clipe, Radu Inereanu simţea tot mai mult că sănătatea lui se înrăutăţeşte şi el deveni…curios. “ Ce se întîmplă cu omul, care vede moartea cu ochii? Probabil, începe să fie calm şi să se supună acelor chemări extraterestre. Dar, ca şi înaintea naşterii, aşa şi în faţa morţii omul vine singur…Poate în clipa morţii el trebuie să fie tăcut, să nu mărturisească nimănui nimic?..” Lucrul care-l chinuia cel mai mult, era gîndul că el va trebui să treacă de pe un făgaş zbuciumat, în altul static, plin de tăcere , linişte şi o taină veşnică. Simţea că în corpul lui pătrunde o altă lume. O vedea în culori sumbre,o privea înspăimîntat cu fiece moment, dar nu putea s-o izgonească. Era în agonia momentului… Cîţiva medici îl înconjurară, îi luau pulsul, discutau ceva între ei, dar el nu le auzea vocea.El deja păşea în altă lume, pe care trebuia s-o accepte pentru totdeauna.
6.
Cunoscuta lui Radu Inereanu ataca... scena. Avea o voce calmă, plăcută. Dînsa mereu îl invita în ospeţie la ei, unde, împreună cu soţul, la o masă copioasă, începeau discuţiile despre artă, bussines. Dînşii nu erau angajaţi de doi ani. Închiriau un apartament din vecinătatea sectorului cu vile ale oamenilor bogaţi. Seara mergeau la un bar din apropiere, unde cîntau pînă aproape de miezul nopţii pentru o remunerare iluzorie. Artista făcuse cîteva lansări la radiou, dar melodiile ei nu se bucurau de popularitate. Ea însă parcă ameninţa viitorul că, într-o bună zi, va avea fericirea să întîlnească un compozitor supertalentat cu care va lansa numai şlagăre...A mers cu soţul ei la un concurs prestigios de la Moscova, care le-a pricinuit cheltuieli enorme.

Rezultatul însă a fost...un eşec total. În urma acelor zile, amîndoi trăiau… din sărbătoare în sărbătoare. Oaspete însă era acceptat doar Radu Inereanu...
— Avem o rugăminte la dumneata, cumătre, îi zise artista într-o seară… Noi plecăm subit în Spania, iar la Chişinău avem nevoie de un împuternicit, prin procură... Oferta care ne-a fost propusă de spanioli nu mai poate fi tergiversată. Un contract de mare perspectivă pentru mulţi ani...
Radu Inereanu căzu de-acord. Ca avocat, apărase interesele multora în instanţe prin procură. De ce să nu-şi ajute şi prietenii?!
În dimineaţa cînd notarul autentifică procura, artista dori să-l servească cu o ceaşcă cu cafea în restaurantul din parcul Central. Stînd la masa cu flori, dînsa i-a povestit cu ce are să se ocupe în Spania. La despărţire, l-a sărutat amical pe obraz lăsîndu-i amprentele buzelor rujite. Spre seara, amicii îşi luară zborul spre Madrid.
Chiar a doua zi, asupra lui Radu Inereanu tăbărîră creditorii ...artistei. Poliţia veni la el cu mandat de arest şi ordonanţa pentru percheziţie... Reproşurile lui au fost ascultate abia în dricul amiezii, cînd procurorul de sector îi demonstră o sumedenie de recipise, prin care artista împrumutase de la clienţi sume mari de bani… Iar el, Radu Inereanu era garant al acelor împrumuturi...
— Înţelegem că este vorba de o escroacă, zise procurorul, dar banii împrumutaţi de la creditori trebuiesc returnaţi....
-- Păi bine, dar ce atribuţie am eu faţă de banii despre care aflu prima oară?
— Poate ai dreptate, murmură procurorul. Dar cum să le explic celor care iau dat, poate ultimii bănuţi, nădăjduind că le va perfecta actele pentru emigrare în Occident...
— E o confuzie, domnule procuror, reproşă Radu Inereanu. Doar cunoaşteţi legea destul de bine. Nu port nici o vină în acest caz...
— De-acord. Dar te rog... ieşi în stradă şi explică-le acestor zeci de bătrînei legea în vigoare.
În curtea procuraturii se adunaseră oameni în vîrstă, care condamnau persoanele escroce…
7.
La o serată, Radu Inereanu fu chemat în cancelarie de directorul şcolii, o doamnă tînără, divorţată, care locuia de una singură într-o casă din Fundătura Ineascăi. Femeia era îmbrăcată într-un costum negru, cu o eşarfă albă la gît. Părul ei blond se lăsă umed pe spate. Ochii îi radiau de fericire…Ea veniseră odinioară de-acasă şi o prinsese şuvoiul de ploaie.Radu Inereanu era în ultimul an de studii. Directoarea îl privi veselă, ţinînd mîinile în şolduri:
-- Radule, adu te rog, de la taică-tău un ulcior cu vin... Vreau să mă veselesc în astă seară…
În cîteva clipe, băiatul se întoarse cu ulciorul plin în cancelarie.În sala de festivităţi erau dansuri. Se auzea muzica.
— E vin de poamă busuioacă, zise băiatul după ce a închinat împreună cu directoarea cîte un păhăruţ.
— Cheamă-l, te rog, şi pe Isaia Filimon să se convingă că vin ca al tatălui tău n-are nimeni în Ineasca.
Profesorul de cultură fizică, un celibatar înalt, chel, a închinat pe nerăsuflate cîteva pahare la rînd. Directoarea vru să mai converseze cu el, dar acesta-i mulţumi făcînd cîteva gesturi din cap, şi plecă acasă, motivînd că trebuie să-i fete vaca...
— Să mergem în sala de festivităţi, propuse băiatul, simţindu-se stăpîn pe situaţie.
Veselia era în toi. Cînd urmă tangoul “O seară la Constanţa”, Radu o invită pe directoare la dans.
— Nu mă strînge tare la piept, îi şopti ea. Observă cei din jur...
Dansurile se terminară după miezul nopţii. Afară turna cu găleata. Elevii se împrăştiară pe la casele lor.
Radu Inereanu simţi că băutura îl ajunsese.

— O să vă conduc acasă, îi propuse el directoarei. E departe,întuneric şi drumul e plin de noroi...
Învăţătoarea nu-i răspunse. Fără de umbrele, păşeau amîndoi prin ploaie.Vîntul fremăta salcîmii înfloriţi care răspîndeau un miros îmbătător de plăcut. Lîngă casa lui Vasile Sfrij, mirosea a flori de bujor, busuioc şi matiolă.Era întuneric. În cale nici o ţipenie de om. Băiatul simţea răsuflarea proaspătă a femeii de-alături şi inima începu să i se bată puternic.
Într-un tîrziu, uzi,murdari de noroi, au ajuns în dreptul casei directoarei, ce se afla chiar sub pădure, cu un gard de nuiele şi o poartă mică, desprinsă din balamale.Stropii continuau să-i lovească obrajii înfierbîntaţi. Radu trebuia să se întoarcă în cealaltă margine a satului, spre casă, dar se reţinu locului.
— O să dormi la mine, decise directoarea. Unde să te întorci pe-aşa vreme... Mîine dimineaţă vei pleca...
În casă era bine şi linişte. Pe masa din casa mare erau vaze mari cu bujori. După ce s-a curăţat, Radu se simţi şi mai bine. Directoarea l-a aşezat la masă, l-a servit cu dulceaţă de gutuie. Îi turnă şi un pahar cu coniac. Pe peretele din dormitor, unde ea îi aşternu să se culce, atîrna o fotografie cu chipul unui militar.
-- Soţul meu, îl lămuri femeia. A murit în 1968 pe cînd sovieticii au năvălit în Cehoslovacia... A fost un om şi jumătate! Bărbaţi ca el nu mai există...
Coniacul i se urcase cu totul în cap. Femeia de alături îl înnebunea. Halatul transparent îi contura silueta…Ea îl mîngîie uşor pe obraz şi îi ură noapte bună.
Radu Inereanu se culcă dar nu putea să închidă ochii. Profesoara se duse în odaia ei şi stătu multă vreme cu lumina aprinsă.Într-un tîrziu, se auzi un plînset înăbuşit, apoi se stinse lampa. Radu nicidecum nu putea să adoarmă.
Pe la jumătate de noapte, simţi cum uşa se deschise şi directoarea se culcă alături de el....Pasărea răpitoare din inima lui îşi desfăcu aripile sălbatice şi mintea lui nu mai cugeta. Femeia se aruncă în braţele lui fragede, gemea afundat, a plăcere, a sete de mîngîiere, şoptindu-i din cînd în cînd:”Să nu afle nimeni despre noi, te rog, puiule! Să nu afle nimeni...”
Cînd se migi de ziuă, directoarea în şoaptă îl rugă să se îmbrace… La despărţire, dînsa continua să lăcrimeze, acoperindu-şi faţa cu mîinile: “Să nu mă spui nimănui, puiule, să nu mă spui...”
Radu Inereanu plecă spre casă, uitînd să închidă poarta în urma lui... Pentru prima oară în viaţă avea senzaţia că zboară într-o lume plină de plăceri şi fericire.
8.
Din cauza durerilor de nervi şi de inimă Radu Inereanu se înfricoşă să nu se aleagă cu un ictus cerebral...Nimeriseră deja a doua oară în spital în acel an şi, deşi nu lua lucrurile în serios, avea presimţirea că s-a îmbolnăvit pentru multă vreme.Ori că era criza vîrstei, ori că se pomenise parcă uitat de toţi, dar acum cugeta mult la sfîrşitul lui. O moarte ideală se zice că e acea care vine instantaneu. Adică eşti bine sănătos şi, pe neprins de veste, ai un atac de cord şi...toate se termină cu tine în această lume!.. Iar dacă va muri lent, printr-un ictus cerebral? Nu, aşa ceva nu se va întîmpla cu el. Îl va ruga pe fiul mai mare, ca în caz de… să recurgă la... eutanasiere. Radu Inereanu conştientiza că fiul nu-i va accepta propunerea. Însă avea în acele zile să-l roage să-i dobîndească o fiolă cu cianură de kaliu. El o va păstra într-un loc tăinuit, pentru orice eventualitate.
În acele zile, Radu Inereanu se gîndea foarte mult la copiii lui. Nu dorea ca cineva din ei să se chinuie. Ei au drumurile lor de confruntat, iar dînsul, în asemenea caz, poate să le fie un obstacol serios. Intuia că fiicele vor fi mai indulgente. Această îndoială îl urmărea tot mai mult, cu fiece zi. Era conştient de faptul că nu are posibilitate să-şi ajute copiii împrăştiaţi prin case străine, aşa cum s-ar fi cuvenit. Iar copilul e copil şi el are nevoie de mamă, tată, de o copilărie fericită, să-şi amintească cu lumină şi căldură despre acea perioadă. Trăia necazul fiului Radu, pe care mamă-sa , la un moment dat, începu să-l ascundă, să-l ferească de el. Ba

chiar îl sfătuia să nu-i mai zică pe nume, ci, pur şi simplu , unchiul! Adelaida, mama lui, încă tînără şi frumoasă, a mers odată într-o deplasare în Italia şi acolo foarte repede îşi găsi un mire bogat, care-i asigură viitorul. Şi din momentul cînd a simţit că are un suport material, asigurat pentru toată viaţa, Radu Inereanu devenise pentru dînsa un nonsens. Avocatul de la Roma îi crease un adevărat confort şi ea, întîlnindu-l în stradă, nici nu a vrut să vorbească cu el.
— Tu nu mai însemni nimic pentru mine, îi zise dînsa. Am o familie frumoasă, am mai născut o fetiţă şi Radu... te-a uitat.
La auzul acestor cuvinte, Radu Inereanu se cutremură.
— Cum aşa, doar eu nu am renunţat la fecior, chiar atunci cînd îţi era cel mai greu.
— El a renunţat la tine... Auzi, Radu Inereanu, îi zise ea, privindu-l ca un procuror. Ai fost şi rămîi un curvar... Nu încurca lumii să trăiască bine. Uită ce a fost între noi. Tu cu mine nu ai avut şi nici nu ai copil.Pentru Răducu eşti un tată mort. El are alt tată, care îl îmbracă, îl hrăneşte, îl educă... Şi niciodată să nu-i încurci feciorului să trăiască bine...
Adelaida se ridică de pe scaun cu ochii în lacrimi şi plecă, fără a-şi lua rămas bun. Rămas în prezenţa mesei acoperite cu pahare goale şi fărîmituri, Radu Inereanu simţea din clipă în clipă că va fi supus unui atac de cord şi toate – bune-rele -- de pe faţa pămîntului se vor termina.
9.
După demisie liderul partidului politic, îl chemă pe Radu Inereanu în biroul lui.Conform legii în vigoare, timp de o lună politicianul avea dreptul să aibă pază de corp şi să i se presteze serviciile sociale ale statului. În birou domnea solemnitatea, dar deja nu se simţea atmosfera de odinioară . Radu fu invitat să se aşeze într-un jilţ de la masă. Politicianul, care era un bărbat robust, deja cărunt, cu faţa ovală şi roşie îl urmări cu ochii trişti, scoase o ţigaretă cubaneză o aprinse şi trase lacom cîteva fumuri.O făcea în maniere pe Fidel Castro Rus.După o vreme, nestingherit, se năpusti cu o avalanşă de înjurături asupra rivalilor politici, semănînd în acea clipă cu un bădăran din mahalaua Puţuleuca Teleneştilor.
— Ei, s-o lăsăm baltă, zise în sfîrşit politicianul moldovean. Vreau să aflu cum îţi merg treburile. Din copilărie n-am mai vorbit. Ori de cîte ori ai venit în biroul meu, pe cînd ocupam post înalt, nu aveam timp...Cum stai cu succesele tale amoroase?
— Anul care a trecut am stat mai mult prin spitale. Dacă ai putea să mă ajuţi, poate aş avea o viaţă mai lungă.
— Sunt politician şi nu businessman sau medic, îi aminti fumătorul.
— Vreau să fiu trimis într-o misiune diplomatică peste hotare, zise Radu Inereanu, privindu-l cu multă seriozitate.Ajută-mă dacă vreai. Ai atîtea cunoştinţe pe care le-ai promovat…
— Eşti incurabil, Radule. Încetează! Ceea ce doreşti tu este peste puterile mele.
— Da...Impotenţa e o maladie… lăsă Radu Inereanu să se strecoare o pauză îndelungată.
Politicianul minţea cu neruşinare. Atît timp cît s-a aflat în vîrful puterii se pricopsise de-a binelea. Toată industria vinului, tutunului şi a panificaţiei din Moldova trecuse sub gestiunea oamenilor de încredere, afiliaţi la partidul lui. Avea bani enormi, influienţă, susţinere din partea politicienilor de la Bucureşti şi la Moscova. Progenitura, rudele lui aveau deja posturi cu pondere. La timpul, cînd politicianul, susţinut din umbră de serviciile speciale ale statelor limitrofe, pentru a deveni capul vieţii social-politice din Republica Moldova, Radu Inereanu nu nimerise în lista lui. Amicul de copilărie pufăia din ţigaretă, revenind cu înjurături brutale asupra rivalilor săi. În cele din urmă, lăsă să se înţeleagă că discuţia lor s-a terminat.
— Poate înveţi şi tu să fumezi ţigarete din astea? Să vezi cît de mult te calmează...
— Mulţumesc, eşti ingenios ... O să ajungi departe.
— Să dea Domnul, zise politicianul la despărţire. De-acum ştiu, cum să mă comport cu (şi folosi un cuvînt indecent) rivalii mei...
Radu Inereanu ieşi în stradă. Era cald. Nu ştia unde să plece pentru a se calma.

10.

Notăriţa avea un respect deosebit faţă de Radu Inereanu. După ce s-au cunoscut la o serată ocazional, Radu i-a propus s-o conducă acasă. Femeia se dovedi ingenioasă,inteligentă. Dînsa vorbea rar, cugetînd asupra fiecărui cuvînt. Arăta bine. Concubinase cu un bărbat pe care l-a iubit, dar după apariţia copilului, s-au despărţit.Acel bărbat avansase într-un timp record pe treptele sociale, dar nu avea grijă faţă de copil... Pentru Radu Inereanu, fapta acelui bărbat era un adevărat...bădărănism. Niciodată nu a înţeles masculii care-şi lasă plozii la voia întîmplării, pe seama mamelor... Radu Inereanu visase tot timpul la o dragoste cu o femeie cultă, deşteaptă. Acum era sigur că o găsise.
Notăriţei îi plăcea compania lui. Spre sfîrşitul întîlnirii, Radu îi mărturisi că e îndrăgostit. Ea nu-l crezu. Îi răspunse că, deocamdată, nu simte nimic faţă de el, şi că îl poate accepta doar ca prieten. La despărţire, i-a sărutat mîna, convenind că se vor telefona.
Radu Inereanu avea o experienţă tristă în asemenea cazuri. În viaţa lui, aşa se întîmpla că-i placeau femeile căsătorite sau acele care îi spuneau franc că el le poate fi doar prieten. De aceea, ca să evite o nouă suferinţă, se strădui să nu se mai întîlnească cu ea. De atunci însă, nu se putea linişti. Se gîndea mereu la ea, imaginîndu-şi că şi dînsa,la fel doreşte o iubire sinceră, dar rana nu i se tămăduise. Fostul ei bărbat era cunoscut cu Radu. Notăriţa intuia că aventura de dragoste cu el mai poate fi şi...o capcană... Doar trăim timpuri grele, cînd oamenii sunt capabili de orice,ca să-şi facă o cît de mică carieră în societate. Favoritul ei de eri, putea lejer să-i facă careva facilităţi lui Radu Inereanu, dacă acesta i-ar fi cerut-o. În puţinele clipe de revedere, notăriţa continua să-l seducă , să-l provoace, dar se despărţeau fără nici o speranţă. Ţinuta ei cazonă îl dezamăgea, îl descuraja... Radu aştepta un deznodămînt. Ea, continua să-i dea speranţă, căci soarta le va oferi o şansă. Timpul, însă trecea.Radu încerca să se calmeze. Cîndva,gospodarii Ineascăi, ştiindu-se bine unul pe altul, acceptau căsătoriile copiilor lor. Cei harnici şi de treabă în nici un caz nu acceptau căsătoriile copiilor lor cu cei lenoşi sau beţivani.Chiar şi atunci cînd era vorba de o căsătorie cu o fată şi un băiat din satele vecine, starostele Ineascăi afla a cui este odrasla şi doar după aceea, cu bunul consimţămînt al rudelor, se accepta sau nu căsătoria… Astăzi, la oraş e cu totul altă situaţie! Cele mai mari puşlămăli ale satului, de obicei delicate şi seducătoare, vin la oraş. În acest haos, adeseori fetele sau băieţii de treabă, bine educaţi, cad în capcană…Vorba ceea : “Din coadă de cîine…” Această părere, Radu Inereanu nicidecum nu o atribuia la situaţia lui. Era pur şi simplu o părere. Dacă ar fi trăit cu notăriţa în sat, părinţii lor cu siguranţă le-ar fi acceptat căsnicia…
Timpul însă era nemilos cu ei...Peste un timp, Radu Inereanu a priceput că notăriţa era curtată de o mulţime de bărbaţi: actori, scriitori, parlamentari, miniştri… Şi de ce în această situaţie ea ar trebui să-i acorde atenţie doar lui, lui Radu Inereanu? Era juristă şi putea să se justifice în orice moment.Avea dreptul la viaţă privată...
-- Prea tîrziu ai apărut în viaţa mea, Radule, îi zise ea. Prea tîrziu…
Vorbele ei l-au străpuns.” Oare ce-o mai fi însemnînd pentru un bărbat, să apară în viaţa unei femei...prea tîrziu?”. Din acea clipă, el vroia să înceteze de a o mai considera… deşteaptă. Continuă să cugete:”Oare tu, Radule, care ai suferit atîtea, de ce nu înţelegi că nu meriţi atenţia acestei femei? Femeile bune totdeauna sunt greu de cucerit. E timpul să te resemnezi… Doar, nimica serios din dragoste nu mai eşti capabil de a face în viaţa ta. Pentru aventuri, deja nu mai este mult loc în sufletul prihănit ce-l ai…”
11.
În partea dinspre pădure a Teleneştilor, în vecinătatea soborului construit la începutul veacului XVIII,. Un locaş de toate frumuseţea, cu turle înalte , aurite, deja un an de zile, funcţiona o şcoală de tip internat cu două nivele. Era pe la anul 1960. La sărbători, soborul era înconjurat de lume şi elevii, care eşeau la recreaţie, în curtea din faţa şcolii, ascultau dangătele colpotelor grele de aramă neagră. Bătrînul Sasu, un clopotar cu vechime, îl accepta pe Radu Inereanu să meargă cu el sus, la clopotniţă. Moşneagul, cu vinele încordate la gît trăgea în tact funiile clopotelor, după o lege a sa deprinsă de mulţi ani. Lui Radu Inereanu îi era plăcut să

urmărească de la înălţimea clopotniţei curtea din preajma şcolii, unde se petreceau lecţiile de educaţie fizică, iar comenzile antrenorilor erau acoperite de către dangătele înfundate. Preoţi graşi, în odăjdii scumpe , purtau cadelniţele prin jurul bisericii, nici să le pese că alături de el, s-a construit o şcoală modernă, cu elevi gălăgioşi.Preoţii păreau că nu sunt sfiiţi nici de aceea că fusese distrus aproape tot cimitirul vechi din curtea soborului şi se făcuse teren geographic, iar mai în colţ o latrină mare cît o casă de locuit. Părea că nu-I sfieşte nici faptul că, chiar în preajma pragului de şcoală, adeseori, îmbulzindu-se la lecţii, şcolarii bătătoreau fără să-I intereseze mormintele slujitorilor soborului de la fondarea lui, care-şi dormneau acolo somnul pe veci. Mai în deal, pe locul unde crucile vechi ale cimitirului fusese grpmădite clae peste gerămadă , apoi hăbucite ca lemne defoc pentru căminele şcolarilor, buldozere grele nivelau pămîntul lutos , construindu-se un stadion…Această vecinătate a şcolii internat şi a soborului nu a durat mult.Comuniştii, într-o primăvară au anunţat, că locaşul sfînt este conservat la reparaţie,la uşa de la întrare s-au bătut cruci de scîndură. După ce s-a construit stadionul,, într-o zi cu soare, nişte soldaţi ,spre surprinderea sutelor de elevi ieşiţi la recreaţie în curtea şcolii, au stropit pe dinăuntru şi pe acoperişul de tinichea multă benzină şi au dat foc. Pălălăi săltăreţe se înălţau spre ser în amurgul serii de primăvară. Lumera trecînd pe-acolo boceau de necaz, ca şi cum treceau pe lîngă un mort..Din cauză, ca soborul să nu se prevale cu zidurile grose peste clădirea şcolii, s-a format un comitet din învăţătorii tineri, comunişti, care aveau să traducă ateismul în viaţă. Vreo patru tractioare, au aninat cu otgoane grose de oţel turlele şi au început să le dărîme. Demolarea decurgea anevoios. Bătrînul Sas, cu ochii în lacrimi, lămurea lmii adunate ca să caşte gura, că se petrece o adevărată crimă şi cei, care se vor potrivi deavolului la bine nu vor ajunge. Dar vorbele lui nimeni nu le lua în serios.
Buldozerele au mînat spre rîpă mormintele cu crucile de marmură ale slujitorilor bisericii din trecut,, apoi au continuat a anina cu trosurile zidurile groase, cu frescele arse pe ele, ca să le dărîme, dar construcţiaq lipta cu dîrzenie împotriva tehnicii moderne.
-- Soborul a fost clădit cu ceamur, amestecat cu ouă şi păr de cal. E o clădire zidită veşnic, zicea bătrînul Sas, acoperindu-l cu braţele butucănoase pe Radu Inereanu. Nu vor reuşi comuniştii, cu una cu două…
Pe la miezul nopţii, liniştea tîrguşorului, populat în marea majoritate de evrei, a fost curmată de explozii turbulente. În zori, pe locul unde fusese semeţul sobor, fumegau ruinile.
Comuniştii au anunţat ca toţi doritorii să vină şi , dacă au nevoie să ia la ei acasă boklţarii albi, groşi din zidurile soborului, ca să le servească materiale de construcţie.
Pînă în deseară, o mulţime din gospodarii Teleneştilor au cărat cu carele şi căruţele ceea ce au sopcotit necesar de a le fi de folos la gospodăriile lor.
După demolarea soborului, prin raion se zvonea despre multe întîmplări caudate ce s-au petrecut cu persoanele care au particvipat la distrugerea locaşului sfînt. Un tractorist de la Ţînţăreni, care meergea cu motocicleta spre casă şi.a găsit moartea tragică, izbindu-se într-un copac. Iae casele , construite cu o parte din materialele luate din ruinile soborului, una cîte una au început să se năruie şi să formeze crăpături mari pe la coolţuri….
Peste un an doi, noile generaţii de elevi, venite să-şi facă studiile la şcoala internat din satele din împrejurime, puteau afla despre existenţa soborului istoric din centrul teleneştilor numai din mărturisirile celor mai vîrstnici. Comuniştii s-au străduit , într-un timp record să şteargă orice memorie despre existenţa deodată a soborului, pe locul unde era acuma şcoala –internat. Nu s-a păstrat nici măcar o fotografie. Doar nişte încăperi mici, unde era amplsate clasele primare, dădeau de înţeles că acolo fusese cîndva lăcaşurile unor chili,î. Iar beciurile mari, cu gîrlicele ercuite, unde se depozitau tone de cărbune pentru sobele şcolii pe iarnă, era ştiut de toţi elevii că, sunt nişte rămăşiţe al unui complex bisericesc construit de moldoveni pe la mijlocul secolului XVIII în inima pitorească a orăşelului Teleneşti.

12.

Radu Inereanu se pregătea intens de examene. Stătea zilele în casă, cu soarele în ferestre, ademenit de freamătul viţei de vie, care acoperea casa părintească din partea din dos, unde salcîmii bătrîni erau, neclintiţi parcă.Cei doi ani petrecuţi în armată se pregătise de examenele de intrare, dar o făcuse, după părerea lui , superficial. Acum trebuia să se pregătească foarte serios. După cîteva zile,simţi că nici o informaţie nu se mai ţine de el şi hotărî să facă o pauză, să se relaxeze...Unii din prieteni încă nu revenise din armată, alţii plecaseră la şcoli sau la mare. A hotărît să meargă în pădurea de la Chitca. În Lunca din fundătura satului, o întîlni pe Florica a lui Adaşan Puniţă, o domnişoară ce păştea caprele. Domnişoara învăţase la şcoală într-o clasă cu el. Era o fire timidă şi tăcută. Colegii îi ziceau "Păuniţa". Părinţii , după cele 8 clase, nu-i dădu voie să facă studii. Era una la ei şi doreau să le fie de ajutor.
Păuniţa, văzîndu-l după vreo trei ani pe Radu, îl privi mirată şi, după clipe de ezitare, roşi. Ea niciodată nu l-a interesat, dar acum era total altul, de nerecunoscut. Se maturizase deja. I se pîrguise piepţii, se rotunjise. Purta o cosiţă lungă, pînă aproape de genunchi. Ochii îi sclipeau.
— Poţi sălbătăci zubrind ecuaţii, zise Radu, după ce se plînse de plictiseala din armată.
— Ei bine, îi reproşă fata. Eşti capabil. Te ştiu de la şcoală... O să devii curînd student şi vei pleca la oraş. Iar eu, în pustietatea asta! Nici femeie, nici fată mare...
Radu Inereanu nu trase atenţie mare ultimilor cuvinte. Mai bine zise nu a înţeles sensul lor.
— Bine, zise el. Vreau să merg pe potecile copilăriei. Cu vreo 5-6 ani în urmă,veneam aici să pasc vaca... Mi-i dor de copilărie...
— Ia-mă şi pe mine, Radule, se rugă fata.Cu căpriţele mele... O să-ţi fiu călăuză...
— Nici o problemă.
Mai mult de jumătate de zi au hoinărit amîndoi pe potecile adumbrite de stejarii bătrîni, urmăriţi de cele patru căpriţe albe. Pe la chindie, au ajuns în dreptul lacului de la drumul Crucii. Apa era acoperită cu frunze mari, flori galbene, roşii, albastre….Broaştele cîntau alene. Buraticii înnotau neîndemînatic.
— Vreau să mă scald, zise Păuniţa, cercînd să-l gîdile cu un fir de mohor pe la ureche.
— E o problemă, cercă să glumească el. N-ai costum de bae...
— O să mă scald cu pielea, zise Păuniţa cu voce serioasă, iarăşi să i se contureze roşeaţa pronunţată pe faţă. Doar nu este nici un păcat... Sunt sigură c-o să-ţi fie plăcut să mă admiri... Doar nu sunt urîtă.Nu-i aşa?
— Îhî, murmură Radu Inereanu, privind spre Păuniţa care îşi scoase rochia, rămînînd în faţa lui doar în hainele Evei...
Radu Inereanu pierdu vocea. Momentul îl surprinse şi el nu ştia ce să zică. Nu iubise nici o femeie în viaţa lui. Pentru el femeia era o taină. Păuniţa, din acea fire plăpîndă, sfioasă, i se păru îndrăzneaţă şi obraznică chiar. Corpul ei, ca un lăstun, după un salt uşor, se scufundă în apa limpede, stropindu-l cu stropi reci... Fata se alinta, înota uşor, culegea ierburi acvatice şi rîdea fericită. Pentru Radu Inereanu era un peisaj fantastic, o frumuseţe uluitoare, cu nudul plin de graţie şi tinereţe. Roşeaţa de pe faţa Păuniţei nu dispăruse, ci parcă deveni şi mai pronunţată.Cînd se adîncea în apa cristalină şi curată, corpul ei devenea mai mic, mai catifelat. Gîţa ei mare, lungă se lăsa în urma ei ca un şarpe cu hlamida poleită în auriu...Pădurea fremăta uşor, soarele alene se cotilea spre piscurile amurgite ale Lipăgăului...
Într-un sfîrşit, Păuniţa reveni la mal,îşi îmbrăcă chiloţeii, sutienii, rochia. De la o vreme, fata îl urmărea curioasă, parcă aşteptînd ca Radu Inereanu să-i comenteze fapta...
— N-am crezut că la Ineasca domnişoarele sunt atît de îndrăzneţe, zise el într-un tîrziu, cînd pe cer apărură stelele şi ei ieşiră din pădure. Înaintea lor , în vale, Ineasca se pregătea de culcare. Roşeaţa de pe obrajii Păuniţei se păstraseră. Rochia ei se uscaseră şi fîlfîia uşor în adierea vîntului cald de vară. Şi gîţa i se uscase şi sălta uşurel în mersul ei domol din urma celor patru căpriţe.
— A fost o zi plăcută, frumoasă, zise Păuniţa, ajungînd la drumul care ducea spre sat şi de curînd trebuiau să se apropie de casa părintească.

Radu multă vreme se frămîntă ce să-i răspundă şi, cînd privirile lor se reîntîlniră, el observă aceeaşi roşeaţă pe obrăjorii copilei, îi mîngîie mîna şoptindu-i sfios:
— Mulţumesc... Pentru prima oară m-am simţit atît de bine.
Păşind spre casă, impresionat de cele petrecute pe potecile copilăriei, Radu Inereanu simţi că îi ardeau obrajii.
13.
Într-un început de toamnă autoritatea criminală, despre care se vorbea atît de mult în societate,solicită, o întîlnire cu Radu Inereanu. Veni după el o coloană de maşini, de culoare neagră. Radu s-a urcat alături de nişte persoane bine făcute, cu ochelari întunecaţi. Cortegiul de maşini parcurse multă cale, fiind urmăriţi de alte maşini mai modeste. Pentru un moment,Radu Inereanu avu senzaţia că e Preşedintele ţării... Cortegiul coti mai apoi pe un drum ce ducea spre pădure. Parbrizul şi celelalte geamuri ale maşinii în care urcase erau întunecate şi el nu înţelegea unde merg. În sfîrşit maşina se opri şi unul din bodyguarzii de alături pentru prima oară se uită la el, îşi scoase ochelarii şi-i zîmbi posac, zicîndu-i:
— Am ajuns.Descalecă din şa, maestre…
În poieniţă ardea un foc, iar la o măsuţă din lemn stătea un bărbat scund, cu o faţă tînără şi ochii vii. Purta un veston maro-deschis, cămaşă albă şi cravată roşie.Veni în întîmpinarea lui, îl salută printr-o strîngere de mînă zîmbindu-i, de parcă se cunoşteau demult şi-l pofti să se aşeze alături la masă, pe scaunul din lemn proaspăt pregătit parcă anume pentru acel eveniment. Doi bodyguarzi stăteau în vecinătatea lor,pînă cînd bărbatul le făcu semn să se îndepărteze.
-- E insuportabil să trăieşti liniştit în ţara asta, zise bărbatul, cînd au rămas în doi. Te-am chemat să-mi acorzi ajutor... Să previi Puterea, că ei vor să mă omoare cu orice preţ...Ei se tem de bunătatea mea. Eu sunt acela care opresc vărsările de sînge în lumea criminală... Eu conduc statul! Da,da, eu cu lumea mea suntem cei mai cinstiţi în această societate tîmpită, deoarece noi ştim cine fură şi cine trăieşte din muncă lor proprie… Dar s-o ştii de la mine: cei de la posturi înalte sunt cei mai mari hoţi! Aceştia sărăcesc poporul. Dacă n-am fi noi, cu ale noastre, toate bogăţiile ţării ar fi numai în buzunarele lor. Şi, ca să nu se întîmple aceste fărădelegi, Dumnezeu ne-a pus pe noi să supraveghem. Crede-mă, nu suntem criminali.Pur şi simplu existăm şi nimeni nu doreşte să se socoată cu noi , dacă nu le amintim din cînd în cînd...şi, deodată, el mă aprecie cu privirile lui naive. Să ştii că noi ne îngrijim de oamenii noştri, nu-i lăsăm de izbelişte, precum o fac cei de la Putere. Noi avem legile noastre, care sunt respectate.Închinară cîteva păhărele cu coniac de elită din zămnicele Cricovei, mîncînd tartine cu icre negre de Sahalin. Apoi îşi continuă meditaţiile: Nu am nici o vină că în ultimul timp sunt tot mai mult solicitat de oameni nenorociţi, amăgiţi, iar eu trebuie să le fac dreptate. Doar cei de la Putere nu le plătesc salariile, pensiile, li-i în cot de popor... Şi această masă obidită cere ajutor de la mine...Cu ce pot îi ajut. Altfel nu pot... Ajut orfelinatele, azilurile de bătrîni... Toţi nacealnicii puşcăriilor mereu mă telefonează, strigînd :”Caraul!” Nu au cu ce-i hrăni, spăla, îmbrăca oamenii de acolo, fiindcă statul prinde infractorii, îi închid prin puşcării, apoi se spală pe mîini! Nu le poartă de grijă! Cu ce sunt de vină că şi aceştia se adresează la mine după ajutor?! Toate închisorile se ţin pe seama mea… Vin şi preoţii cu problemele lor...Cîte biserici am ajutat eu…
-- Ce depinde de mine? întrebă Radu Inereanu.
-- Să anunţi într-o conferinţă de presă că, de se întîmplă ceva rău cu familia mea, cu copiii mei, atunci eu am să le vin de hac celor de la Putere...
Bărbatul, începu să-i spună şi despre greutăţile care le întîmpină el şi oamenii lui. În repetate rînduri, poliţiştii şi toată mafia de-acolo au atentat la viaţa lui. Şeful poliţiei criminale din municipiu a anunţat c-o să-l omoare cu prima ocazie. Şi el îşi dă seama de ce vor să-l omoare... Fiindcă ştie prea multe şi e un mare pericol pentru ei. Orice s-ar întîmpla în ţară, totdeauna vinovat în toate este El! Dar nu are nici în clin, nici în mînecă cu infractorii.

Autoritatea criminală nu săvîrşeşte infracţiuni. Doamne fereşte! Ea, doar supraveghează ca ele să nu se petreacă. Lui i se spune lumea interlopă, iar celui mai autoritar poliţist — niciodată! Deşi lumea îşi face iluzii, el este un om....sărac ca marea majoritate. Mai bine zis, el are bani în gestiune, dar aceşti bani nu sunt o proprietate a lui, ci a tuturor.
Radu Inereanu se pomeni într-o situaţie financiară precară. Nu putea să le asigure copiilor un trai cît de cît decent. Simţind că toate doleanţele autorităţii sunt pe puterea lui, se gîndi că poate acum va cîştiga un ban... Şi va scăpa de penuria din ultimii ani.
-- Putem vorbi şi despre remunerare? îl întrerupse Radu.
-- De asta nu-ţi bate capul! Totul va fi bine! Tu fă treabă...
Radu Inereanu a făcut tot ce i s-a cerut. A anunţat această problemă la radio, a scris articole la ziare, a trîmbiţat peste tot şi aştepta cu mare nerăbdare remunerarea. Prin publicarea acestor materiale în mass-media, el îşi pusese la bătaie obrazul, onoarea faţă de oamenii Puterii, care de nenumărate ori i-au făcut tacit din deget.
— N-ai altă preocupaţie, amice? îl avertiză un fost ministru, care devenise peste noapte un mare capitalist. Ai copii, familie, lucrezi la stat, primeşti pentru o bucată de pîine?... Fii băiat înţelept şi nu te lega cu alde-aiştea...
— El mi-a promis că mă va remunera foarte bine, răspunse naiv Radu Inereanu.
— N-o să-ţi plătească nimic, fii liniştit. Crede-mă că-ţi spun adevărul.
— Păi, e omul cuvîntului. Chiar el mi-a spus că niciodată nu-i părăseşte pe ai săi...
— Prostule! zise disperat ex-ministrul. Tu nu eşti de-al lor. Tu, pur şi simplu, le-ai servit ca un prezervativ...
La despărţire, ex-ministrul nici nu-i întinse mîna. Se urcă în maşină şi plecă...
În acea clipă, Radu înţelesese că ex-ministrul îi vorbise adevărul, dar deja nu mai putea să întreprindă nimic. Autoritatea criminală deja uitase de promisiunile făcute. Acesta era adevărul.
14.
Radu Inereanu a cunoscut-o pe Cecilia şi părinţii ei care munceau în redacţia pentru tineret. Mama fetei era înaltă, suplă, cu părul frizat scurt. Purta cercei mari. Se îmbrăca în rochii lungi, de modă retro. Era mîndră, chiar trufaşă şi lui Radu Inereanu îi era nespus de greu să întreţină o convorbire sinceră cu privire la articolele ce urmau să fie publicate în ziar. Această femeie nu era stimată, ci pur şi simplu se temeau de ea.
Tata Ceciliei era un antipod al soţiei. Obez, cu ochelari, glumea întruna şi se aventura în polemici, mai ales dacă era după un pahar cu vin roşu, de casă. Cecilia era unicul lor copil. Liceană încă, domnişoara avea deja succese evidente în ale publicisticii. Radu Inereanu era căsătorit al treilea an. Avea copil mic, şi, deodată, se pomeni jenat. Se îndrăgostise cumplit... Cecilia apărea în ochii lui mereu. Era zveltă, înaltă, frumoasă ca şi mamă-sa. Îmbrăca rochii la fel de lungi. Caracterul era al lui taică-său. Ea îl adora mult pe Radu Inereanu, se împărtăşea cu el în toate. Radu, dispunînd totdeauna de posibilităţi materiale, o invita în cafeneaua de la subsol, servind-o cu îngheţata ei preferată şi cocteilul din suc de kiwi. Tata Ceciliei devenise prieten bun cu Radu. Chiar i se destăinuise că susţine prietenia lui cu fiica şi îl ruga să o susţină moralicește. Radu Inereanu era foarte atent cu domnişoara. Chibzuia asupra oricărui cuvînt.
-- Oricît ar fi de straniu, îi zise dînsa într-o zi, dar tata îmi devine un adevărat prieten... Mama e o femeie foarte bună, dar preferă să fie lider... Bunăoară i-am spus aseară că sunt îndrăgostită de un bărbat mai în vîrstă, căsătorit şi ea mi-a interzis prietenia cu dumneavoastră...
Vorbele ei oarecum îl amărî pe Radu Inereanu, acesta intuind că fata iubeşte un alt bărbat, şi nu pe el. A vrut să întrebe ceva, dar vocea lui se stinse, slobozind în surdină un sunet bizar. În ochii lui se citea o părere de rău.
— E fericit acel om care merită atenţia ta, îi vorbi într-un tîrziu Radu.

— Ce este sufletul? îl întrebă domnişoara care uită să-şi şteargă gura după ce bău cocteilul, părînd şi mai copilăroasă şi mai frumoasă...
— Trupul este creat de mama şi tata, zise Radu Inereanu, dar sufletul îl creează Dumnezeu!
— Ce frumos ai spus! şi imediat se întristă, căci în cafenea intră maică-sa.
— Ai devenit prea libertină, draga mea! o dojeni mamă-sa. Şi apoi se adresă lui Radu: Ar trebui să ai mai multă grijă de familie, de copil...
— Eu plec la liceu, zîmbi Cecilia.Băieţii solicită prietenia cu mine, dar eu îi refuz.
S-au despărţit bine dispuşi.
Radu Inereanu însă plecă într-o deplasare de serviciu la Slobozia, în Transnistria. Toată ziua era cu gîndul la Cecilia, micuţa şi fermecătoarea Cecilie, ai cărei părinţi sunt atît de buni, dar şi contradictorii pentru ea. În sufletul lui domneau regretele. De ce nu a cunoscut-o în adolescenţă, să prietenească cu ea, să-i fie soţ? Invidia mult pe acel bărbat mai în vîrstă ca ea, pe care îl iubea.
Într-un tîrziu, revenenind acasă din deplasare, îşi reaminti cuvintele Ceciliei, dîndu-şi seama că se referă tocmai la el:“Doamne! Cum de nu m-am priceput! Ah, că neghiob mai sunt! Doar ea a şi spus că mamă-sa i-a interzis să se întîlnească anume cu el, Radu Inereanu...Şi mamă-sa a demonstrat-o prin gestul ei sever de dimineaţă...Vreau o aventură cu această fată frumoasă, plăcută... Copiliţa are nevoie de mine şi eu de ea. Şi-apoi de ce n-am fi şi prieteni?..”
A doua zi, oraşul a fost zguduit de tragedia din ajun.Radu Inereanu veni la redacţie şi nu-i venea să creadă. Chiar în holul edificiului , pe o masă, lîngă portretul Ceciliei ardeau cîteva lumînări.Toţi îi compătimeau pe părinţii Ceciliei.
Amicul lui, Andrei Beşliu, îi mărturisi despre cele întîmplate.
După despărţirea de el Cecilia, plecă la liceu... A fost totul bine şi normal. După lecţii, ea ca de obicei se întoarse acasă, pregăti prînzul şi telefonă părinţilor să vină la masă. Peste o jumătate de oră, părinţii o găsiră strangulată şi înecată în cada plină cu apă.
Crima abominabilă o săvîrşise doi colegi de clasă, drogaţi din cauză că fata nu vroia să prietenească cu unul din ei… Poliţia i-a depistat pe criminali chiar a doua zi la cimitirul central, unde veniseră să ajute groparii de la care primeau drept recompensă ceva din micul lor cîştig...
15.
Lui Radu Inereanu îi plăcu fiica directoarei şi începu să o curteze. Divorţat deja al doilea an, el dorea să se căsătorească cu o femeie frumoasă şi… bogată. Directoarea avea o atitudine agreabilă faţă de el. Ba chiar devenise buni prieteni. Şefa avea două fete: cea mai mare, avea locuinţă separată şi concubina cu un diplomat, iar fiica mezina absolvise universitatea. Era un specialist promiţător. Se îmbrăca la modă, dar era o fire tăcută, mereu parcă nemulţumită de soartă, rar zîmbea. Radu Inereanu, fiind jovial din fire, le făcea dispoziţie celor din jur. Numai directoarea, observînd că Radu îi acordă prea multă atenţie fiicei, devenea tot mai nemulţumită. Faţa i se crispă total.
Într-o după-amiază, cînd Radu Inereanu se pomeni singur în birou, dădu buzna directoarea. Fără nici o preîntîmpinare, se proţăpi înaintea lui şi cu voce dură îi zise:
— Te implor! Lasă în pace copilul meu! Tu ai avut familie, nu ai putut-o păstra, ai doi copii, plăteşti pensie alimentară... Te rog, nu te infiltra în viaţa personală a fiicei mele! Ea curată ca lacrima. Nu s-a întîlnit cu nimeni, nu tocmai cu un bărbat divorţat.Caută-ţi femei de seama ta şi nu profita de bunătatea mea...
Din acea clipă, Radu Inereanu începură să clocotească de obidă. De ce trebuie să trăiască asemenea simţăminte? Doar nu a jignit pe nimeni, nu a lezat demnitatea nimănui. La ai lui 35 avea doar o atitudine deosebită faţă de o domnişoară de 25 de ani…Şi acesta-i păcat?
Deveni mai rezervat. Cu fiica directoarei discutau doar probleme de serviciu o dată în semestru.

Radu Inereanu începu să ducă un mod de viaţă mai puţin decent. Pleca la mare, la munte, la case de odihnă. Procurase limuzină, avea apartament separat, devenise un ziarist cunoscut. În compania lui era vesel, interesant. Femeile îl agreau… El continua să trăiască în propria-i plăcere, avînd grijă şi de copiii din fosta familie. În sine hotărî să nu se mai căsătorească, pînă nu va întîlni idealul lui de femeie… Cum trebuia să fie acel ideal? Nu era bine determinat. După cîţiva ani, directoarea demisionă. Fiica mai mare se despărţiră de concubin, iar cea mică, avînd probleme de sănătate, pleca mereu la tratament. Mezina devenise închisă în sine. Se îngrăşase, deşi respecta cu stricteţe dieta.
Lui Radu Inereanu i s-a propus postul de director, pe care îl respinse. Muncea în aceeaşi secţie cu fosta directoare. Relaţiile lor reveniră la normal, atîta doar că pentru Radu Inereanu pur şi simplu nu mai exista fiica ei, care sta în acelaşi birou cu mamă-sa. Ea nu însemna pentru el nimic. De cîteva ori a fost invitat la ceai, dar Radu Inereanu , cu obişnuita-i delicateţe, le refuză. Le dărui un calendar, pe care îl atîrnară pe perete în birou, atrăgînd atenţia vizitatorilor.
— Radule, îl întrebă fosta directoare după cîţiva ani, eşti căsătorit sau celibatar?
— Visez la o dragoste mare, a răspuns el filosofic. Încă nu am izbutit să-mi cumpăr costum de mire.
Radu Inereanu observă că relaţiile dintre mamă şi fiică sunt tensionate.Deşi locuiau în acelaşi apartament, ambele veneau şi plecau separat de la serviciu. În urma unui avorton fiica mai mare se îmbolnăvise.
Într-o seară ex-directoarea îl telefonă şi-l rugă de urgenţă s-o viziteze la domiciliu. El . nu avea nici o dispoziţie după ziua de lucru să se deplaseze în cealaltă margine de oraş, însă glasul femeii era atît de trist că n-a refuzat-o. Nu fusese niciodată în cartierul vechi al oraşului. Nici nu ştia unde locuieşte fosta lui directoare.
Casa era impunătoare, cu cîteva niveluri. În curte stăteau cîteva limuzine. Un dulău mare, de rasă koller, îl întîlni prietenos, dînd din coadă. Din cornişele înalte se auzea cum plouă mărunţel. Un cireş îşi aruncă ramurile peste zidul înalt din piatră albă.Femeia îl petrecu într-un salon cu mobilă scumpă şi tablouri. Într-un jilţ, stătea fiica cea mică, în altul-- fiica cea mare. Ambele în halate fauşate, cu părul ud, semn că se băise odinioară. Cea mai mică îşi tocea unghiile, furîndu-l hoţeşte cu privirile. Cea mai mare, puţin încărunţită, îl întîlni cu un zîmbet plăcut. Auzise multe despre el, dar îl vedea pentru prima oară. Radu Inereanu a fost invitat să ia loc la o masă de nuc, pe care erau glastre cu flori vii,în faţa celor trei femei.Urmă o tăcere îndelungată, tuspatru ascultînd ritmul monoton al ploii de-afară. Peste tot ardeau lumini frumoase, colorate, creînd o impresie de sărbătoare.
— În astă seară, începu deodată fosta directoare, dumneata poţi să probezi acest costum.
Femeia îi puse în faţă un costum foarte frumos şi din cîte se vedea, şi foarte scump.
— E costum de mire, zise Radu Inereanu. Desfăcîndu-l din pachet,constată că este măsura lui.
— O să vă prindă de minune, aprecie fiica mai mare a directoarei. Mai ales cînd o să ieşiţi cu el în societate...
— Puteţi să-l probaţi, îi zîmbi pe neaşteptate fiica mai mică. Sunteţi un bărbat prezentabil, cu multe merite...frumos ca un mire!
— Zău, nici nu-mi vine să cred.
— Desigur, după ce aţi fost cîndva mire, zise mama fetelor.
-- Doar că nu am fost cununat nicicînd. Şi Radu potrivi să glumească:Conform canoanelor bisericeşti, eu, în faţa lui Dumnezeu sunt...flăcău!
— N-ai dori nici acum să te cununi? îl întrebă fosta directoare.Priveşte ce fete frumoase şi tinere am.
— Mamă, murmură cu o uşoară nemulţumire fata mai mare.
— V-ar sta foarte bine în acest costum, zise fata cea mai tînără. Mai ales dacă ţi-ai pune o cămaşă albă şi cravată neagră cu buline...

Radu Inereanu ezită. Avu senzaţia că este supus unui mezat şi i se făcu uscat în gură. Zăbovi puţin şi o întrebă pe mama fetelor:
— Mîine vom definitiva proiectul... vom raporta la Departament... Trebuie să mă grăbesc. Să arăt odihnit şi proaspăt...
— Acest costum l-am ales pentru dumneavoastră, insistă fata mai tînără. Vă stă bine în el. Luaţi-l.
— Păi nici nu l-am probat măcar, reproşă Radu Inereanu.
— Sunt sigură că este costumul care vi se potriveşte de minune, insistă fata, scrutîndu-l.
— Din păcate, la moment nu dispun de mijloace ca să-l procur...
— Vi-l dăm pe degeaba... Vi-l dăruim, zise bucuroasă fata mai mică parcă stăpînă şi învingătoare pe situaţie.
— Nu... e tîrziu deja să îmbrac asemenea costume, zise în cele din urmă Radu Inereanu.
Oricît de mult s-au străduit gazdele să-l servească cu ceai, el nu a dorit să se mai reţină. Ieşise afară, uitînd să desfacă umbrela, deşi ploaia şi vîntul se înteţise.
16.
Mama Bordanilor, dinastie de lucrători ai circului, deşi rar apărea pe arenă, se considera cea mai autoritară. Îi deprinsese deja pe ai săi ca tot cîştigul lor să treacă în buzunarul ei. Soţul şi fiul aveau interesele lor, mai ales că munceau cel mai mult pe arena circului. Serile repetau întruna noi programe, care îi supuneau la riscuri mari. Aveau una din cea mia complicată programă din Europa. Erau mereu prin turnee. Fiul fiind încă elev progresase într-atît, încît îl depăşea în multe privinţe pe tatăl său. Maică-sa îi acorda vot de încredere fiului.Ea deseori stătea în vecinătatea arenei şi doar îşi mărginea prezenţa la unele gesturi simbolice, pe cînd soţul şi fiul exercitau cele mai complicate elemente acrobatice. Rumoarea sălii devenea mai agitată, cînd fiul parcă se desprindea de firul care-l ţinea de tavan şi zbura ca o piatră, pentru ca, ajungînd la cîţiva metri de duşumea, să zboare ca un înger cu aripile desfăcute spre cupola mare a circului. Luminile jucăuşe creau un efect feeric...Mama se mîndrea şi, aplauda, îndemnînd spectatorii…
În seara cînd Radu Inereanu venise la prezentare împreună cu copiii lui, simţea că trăieşte clipe de fantasmagorie. În tactul melodiilor uşoare, admira număr după număr. Pîn-atunci crezuse că nu-i plac spectacolele de circ, dar în acea seară regretă că atîţia ani a ignorat acest gen de artă. Radu Inereanu o cunoştea pe doamna Bordan de cîteva zile. Ea venise în ajun la el cu rugămintea să-i alcătuiască o acţiune de divorţ de soţul ei care, în acea clipă, îndeplinea exerciţii ce îţi închidea ochii de frică. Spectatorii admirau măestria artiştilor, în mare vogă aplaudînd.
Doamna Bordan făcea mine indiferente faţă de acrobat, de parcă i-ar fi dat de înţeles lui Radu Inereanu că: “Pe arenă dînsul e înger, dar în viaţă, e o lighioană.. Tot cîştigul doreşte să fie doar al lui.”
Se zvonea că dînsa are o aventură cu îngrijitorul hergheliei, care avea diplomă falsă şi visa să devină directorul circului... În momentul cînd, măestria artiştilor avea să atingă apogeul, se întîmplă imprevizibilul…. Acrobaţii trebuiau în zbor să se întîlnească sub cupola de sus şi, în vreme ce fiul avea să se desprindă de funie, imediat urma să se prindă de braţele lui taică-său… Dar otgonul în care se ţinea tatăl lui se frînse din întăritură şi ambii…căzură ca pietrele spre arena rotundă a circului. Se auziră două lovituri surde şi ţipetele de spaimă ale doamnei Bordan... Cei doi artişti muriră în faţa sutelor de spectatori. Sala înţepeni...Radu Inereanu acoperi ochii copiilor şi se strădui, ca şi toată lumea, să iasă cît mai repede din sala circului. În acea clipă, de spaimă, se simţi ticălos. Un avocat nu reuşi să întreprindă ceva ca să-i salveze pe cei doi neîntrecuţi maeştri. Regreta că şi medicii, care sosiră la faţa locului, nu putu să-i salveze…
17.

Vasiliţa Iftodi era sub impresia călătoriei la Bordeaux. Fusese în ultimii ani în Italia, România. Întîlnise o mulţime de intelectuali, pe la recepţii. De data aceasta, călătoria i-a lăsat o amintire rezervată.... Nu a impresionat-o Parisul, prin care tranzitase. Capitala Franţei chiar o dezamăgi. I se păru murdar, neîngrijit, cu o mulţime de arabi în hainele lor neobişnuite pentru europeni. La Bordeaux însă era mai mult soare, admira lumea pestriţă a străzilor istorice şi curate. O frapă îndeosebi arhitectura bizară ce amintea de adolescenţa ei petrecută la o şcoala pedagogică din Orhei…Fiind conducătorul delegaţiei Republicii Moldova, a stat în oraşul de pe malul Garonne o săptămînă. În componenţa delegaţiei, în afară de Radu Inereanu, mai erau două femei în vîrstă. Din pimele ore de aflare acolo, au vizitat magazinele, fără a putea cumpăra ceva. Celelalte delegaţii din statele lumii, adunate la simpozion, se plimbau cu maşini moderne în afara oraşului, probabil străduindu-se să-şi facă o impresie mai amplă despre Franţa…Alţii vizitau restaurantele, cafenelele, negociau şi încheiau relaţii cu membrii altor delegaţii... În primele zile ale aflării moldovenilor la forumul internaţional, cu privire la ocrotirea mediului, nimeni nu-i lua în seamă. Delegaţia din România, mică de altfel,compusă din trei femei şi un bărbat din Muntenia se făcuse a nu-i observa. Se resemnaseră cu o asemenea situaţie. Impresionată de frumuseţea locurilor urbane,Vasiliţa medita cum se va descurca cu misiunea dificilă ce o avea de confruntat la forum. Avea împuternicire să citească o alocuţiune la tribună, pe care se decise să o rostească în limba franceză.
În clipa cînd a fost anunţată să treacă la tribuna oficială, Vasiliţa simţi că i se cutremură toată fiinţa. Dar o voce interioară o încuraja. Ridicîndu-se în faţa miilor de priviri ale reprezentanţilor veniţi de pe întreg mapamondul făcu o pauză, parcă aşteptînd calmare, apoi luă aer în piept şi citi clar, cu intonaţie...
Cînd încheie cuvîntarea, sala o aplaudă frenetic. Imediat în jurul acestei mici delegaţii se stîrni atîta admiraţie, dar mai ales în jurul Vasiliţei, care era foarte atractivă. Un scoţian din ţara Galilor, îmbrăcat în fotă în carouri, cu gîţă la ceafă, împreună cu alţi doi inşi, i-a invitat să cineze la un restaurant de pe malul Garonnei. Bărbaţii erau scoţieni, dar reprezentau Ţara Galilor…După mici ezitări, au acceptat propunerea. Seara, la ora stabilită, scoţianul şi ceilalţi trei bărbaţi din delegaţia lor i-au adus la hotel cu maşini albe. Aşteptînd să se îndeplinească comenzile, scoţianul cu gîţă şi în fotă, aşezîndu-se lîngă ea, îi demonstră cît de bine poate cînta la cimpoi, un istrument străvechi popular scoţian...Vasiliţa, ca toţi ai delegaţiei, a fost încîntată de gesturile delegaţiei galeze. Noii lor prieteni sunt oameni cu studii universitare şi se specializează în problemele ecologice ale Irlandei şi Marii Britanii.Curînd s-a încins o discuţie între cei adunaţi la masă şi Vasiliţa,după ce le-a dat de înţeles că a citit cărţile lui Valter Scot, că ştie multe despre Scoţia, Glazgow, Edinburg, a început să le explice cine sunt şi că ţara noastră mică se cheiamă Republica Moldova...Ore întregi scoţienii nidecum nu au putut înţelege că Republica Moldova este o ţară de la poalele Balcanilor, că nu este Rusia, iar Vasiliţa şi ceilalţi membri ai delegaţiei nu sunt ruşi, ci...români... Scoţienii, pasionaţi de whiski, aşa şi nu au înţeles cu reprezentanţii cărui stat al Europei dînşii stau la masă. Radu Inereanu avu senzaţia că intelectualii din occident nu studiază geografia.”Dacă se studiază şi celelalte discipline în aşa fel, apoi halal de ei!”
— Nouă ne sunt dragi ruşii! continua scoţianul. Mai ales rusoaicele, despre care multe am auzit, iar în această seară am fericita ocazie să o am...
Scoţienii se ameţiseră de-a binelea. Radu Inereanu încercă cîteva înghiţituri de whisky şi făcu o mină scîrboasă. Băutura mirosea a piele dubită şi avea un gust de samagon afumat de prin părţile Bricenilor. Vasiliţa bău doar apă minerală şi suc, fiind receptivă la orice întrebare pusă de scoţieni. După o habă de vreme cel cu coadă la ceafă începu să sufle în buhul cimpoiului, înroşindu-se ca racul.
— În tarafurile româneşti este inclus şi cimpoiul, pe care-l considerăm instrument popular, zise Vasiliţa, spre uimirea scoţienilor.

— În orchestrele noastre populare orice instrument de pe glob şi-a găsit locul onorific, zise Radu Inereanu. Chiar şi pianul are primenire...
Pe scoţieni nu-i mai interesa această discuţie. Cel cu coadă la ceafă mereu îi săruta mîna Vasiliţei.
— Îmi place rusoaica, nu contenea el. Vrei să călătoreşti în Ţara Galilor, în Scoţia? o întrebă el. O să vezi munţi,păduri, chiar şi urşi, ca la ruşi...
-- Nu sunt rusoaică, îi zise Vasiliţa străduindu-se să fie cît mai tacticoasă.
— Cred că e momentul, zise brusc scoţianul cu ochii injectaţi şi fărîmituri pe barbă, să leg cu tine o căsătorie şi, poftim, iscăleşte o tranzacţie de mariaj...
Vasiliţa citi contractul scris în limba franceză. I se propunea să iscălească promt un act de căsnicie cu scoţianul, delimitîndu-se obligaţiunile şi îndatoririle patrimoniale a fiecăruia în cazul eventualului concubinaj…Ea se străduí să înţeleagă rostul celor spuse de către bărbat, fiind convinsă că totuşi este o glumă. Tăcerea fu spartă de curiozitatea lui Radu Inereanu:
— E o tradiţie istorică a locurilor de unde vă trageţi obîrşia? Aşa se căsătoresc scoţienii?..
— E o dovadă a civilizaţiei noastre avansate, răspunse bărbatul cu moţ, după care o ţinti cu privirea serioasă pe Vasiliţa: Deci iscăleşte contractul şi te poţi considera...salvată. Eşti frumoasă, deşteaptă şi mă voi mîndru cu tine în Ţara Galilor...
-- E tîrziu deja şi noi trebuie să plecăm, zise Vasiliţa, străduindu-se să fie cît mai amabilă cu scoţienii. Ea se ridică de la masă ca şi ceilalţi din Moldova şi era gata să plece: Vă mulţumim de invitaţie...
-- Ne părăsiţi, deci? făcu supărat unul dintre scoţieni.
--Trebuie să ne pregătim de întoarcere. Mîine plecăm spre casă, zise Vasiliţa vrînd să se îndepărteze.
— Nu uita să achiţi masa, o preveni scoţianul, ridicîndu-se şi el de pe scaun. Nu m-am aşteptat să refuzi... Mii dintre prostituatele ruse visează la un trai decent în Occident, iar dumitale ţi se propune totul ca în poveste...
— Să mergem, Radule, zise una dintre femei, care adună mînă de la mînă banii necesari pentru masă. Să fim clami. Nu e cazul să căutăm dreptate în acest conflict. Să plecăm mai departe de această lume civilizată...
În vreme ce se îndepărtau de restaurant, în urma lor se auzea cîntecul vesel al scoţianului ce rămăsese să-şi golească sticla cu whisky.
18.
În spital, Radu Inereanu avea impresia că în sfîrşit se va. odihni. Fiind singur în salon, el citea, asculta radioul şi privea emisiunile lui preferate . Pe neobservate burta lui parcă se făcea din ce în ce mai mare. Uneori, noaptea avea presimţirea că cineva îi hăcuieşte măruntaiele din burtă.Se mulţumea că avea un cuget clar şi o dorinţă setoasă de a scrie. Îşi fixase pe perete calendarul, chibzuind că mai dispune de ceva timp pentru a-şi atinge scopul -- să termine cea de-a zecea carte. Ultima din viaţa lui...
În dimineaţa, cînd medicii i-au slobozit din corp o jumătate de vadră de lichid, Radu Inereanu, a înţeles că sfîrşitul lui nu este atît de departe. Se străduia să revadă în sine toate evenimentele anilor trecuţi. Îşi recunoştea greşelile , dar nu mai putea întreprinde nimic. Boala îl înşfăcase puternic. Uneori, noaptea mai ales, se gîndea cum, cine şi unde va fi înmormîntat. De unde se vor lua mijloace pentru înmormîntare, doar la moldoveni o asemenea procesiune este la fel de costisitoare ca şi o cumătrie sau chiar o nuntă. Cine îşi va asuma această responsabilitate? Rude în oraş nu avea, iar copiii încă erau mici... În acele clipe o noutate îl făcu să-şi reamintească toate evenimentele de ultimă oră...
Directorul farmaciei centrale, a recurs la un procedeu antiuman. A angajat în subordonarea sa o mulţime de distribuitori de reclamă. Prin această reţea răspîndea virusuri de boli contagioase printre businessmani, avocaţi, notari, judecători, pentru ca aceştia să-i procure medicamentele... Radu Inereanu nimeri şi el în lista farmacistului, deşi în ultima vreme abia

de lega tei de curmei. Acum îşi aştepta conştient sfîrşitul. Secretul în cauză i l-a transmis fratele Andrei Beşliu. Lui Radu nu-i venea să creadă. Spre regretul lui, a înţeles că informaţia corespunde realităţii. Se împăcă cu multe din acele gînduri…Viaţa va continua şi după el. Dar, deocamdată, gîndeşte, trăieşte, admiră viaţa…
În ultimele zile de aflare la spital, începu să-i acorde atenţie o domnişoară, studentă la medicină. Era o fire sociabilă, jovială, cu multă cumpătare. Ea îi vorbi despre problemele cotidiene ale studenţilor şi că ar accepta o prietenie cu bărbaţii mai în vîrstă ca ea... I-a dat de înţeles că după ce se va externa din spital, ar dori să-l viziteze la domiciliu…Radu simţi în suflet o tresărire, o speranţă neînţeleasă. Contrar voinţei medicilor, la cîteva zile se ceru să primească lecuire acasă. I-a încredinţat că va fi asistat de către medici cunoscuţi…Dorinţa lui a fost satisfăcută.
Domnişoara a venit la el şi i-a făcut masaj...în aşternut. Erau clipe de vis şi dragoste de viaţă...De cum domnişoara îşi îmbrăcă veşmintele, începu să se plîngă de starea materială precară în care se află... Radu Inereanu i-a dat cîţiva lei,pe care ea îi numără cu atenţie:
— De unde atîta zgîrcenie în sufletele pacienţilor noştri? făcu ea.
— Păi nu ne-am înţeles cît costă prestările de serviciu, încercă să se opună Radu Inereanu.
— Mare pricepere nu trebuie... Un act de sex costă parale mai bune...Dar, pentru început, e suficient. Oare nu ştii că sănătatea omului costă scump?
— Dac-ar fi ca sănătatea să se cumpere undeva...
-- Desigur că se cumpără, încheie fata înainte de a pleca. Ea se vinde la noi, la spital şi costă foarte scump, oare nu ai priceput acest lucru?..Ea urmări încîntată freamătul platanilor de la geam şi-i zise la despărţire: Dacă îmi permiteţi, aş dori să vă mai vizitez.Îmi place de dumneata…Aşa cum eşti…
A doua zi s-au revăzut. Dînsa îi păru mai drăguţă şi mai seducătoare. Preferă să bea şampanie roşie şi se aventură într-o discuţie cu referinţă la…sex. Îl făcu să simtă că o doreşte. Radu crezuse în zilele de suferinţă că acest sentiment a murit pentru totdeauna, dar domnişoara îi dovedi contrariul, dăruindu-i-se plină de patimi… Aproape înnebuni de fericire. Într-o clipă viaţa lui deveni alta. Lăcrimă şi îi zise:
-- Nici nu ştiu cum să-mi exprim starea, ca să fiu înţeles…
-- Vă rog să fiu şi eu ajutată, zise ea. Să nu vă supere că doresc să fac sex…Asta e viaţa mea personală. Greutăţile constau în altele…Nu am nici o susţinere materială de nicăieri.
-- Te înţeleg, răspunse Radu. Sunt gata să te ajut cu ce pot.
-- Am ştiut că veţi fi înţelegător, continuă ea cu voce calmă, liniştită, aprinzînd mai apoi ţigara şi slobozind rotocoale de fum…Dacă v-aş ruga ceva, o să faceţi?
-- Neapărat…
-- Voi mai veni să fac dragoste cu tine…
Radu simţi că îi tremură pleoapele de fericire. “ Iată cum se întîmplă, îşi zise el. Uneori fericirea vine pe neaşteptate. Ca o văpaie, ca un luceafăr salvator. E vis, sau realitate?”
Domnişoara îi zîmbi, mîngîindu-l cu dosul mînii pe faţă.
-- Dulcea mea fiinţă, murmură el.
-- Am nevoie de bani pentru costum şi, dacă se poate … să autentificaţi la notar apartamentul pe numele meu… Doar moştenitorii nu vă acordă nici o atenţie. Iar eu mă dăruiesc cu trup şi suflet, îi vorbi fata cu calmitate, continuînd să sloboadă rotocoale de fum.
La acel moment, el nu avea bani decît pentru nişte cheltuieli mărunte. Apartamentul demult îl dăruise fiicei. Ruşinat, dînsul îi spuse realitatea.Domnişoara tocmai tresări. Se convinse de suma banilor din portmoneul lui. Stinse enervată ţigara şi se îmbrăcă.
--Viţica de mine! tună ea. Dau numai peste nişte sărăntoci împuţiţi! şi după o pauză şovăitoare, înainte de a dispărea pe uşă, se lovi cu dosul mîinii peste frunte, în semn că este nechibzuită, şi continuă: Cum de nu am verificat! E prima oară cînd nimeresc în asemenea situaţie stupidă… Toanta de mine…

-- Drăguţa mea, zise el cu vocea stinsă, înţepenind cu mîinile întinse către ea.
--Du-te la mama dracului, ghiuj puturos şi muribund ce eşti!.. Vai! Ce vacă proastă sunt, tîmpita de mine!…
Plină de mînie ieşi fulger... Uşa rămăsese deschisă. Radu Inereanu, ridicîndu-se greoi din pat, veni s-o închidă. Era total decepţionat. Aprinse lumînarea de pe masă şi, stînd pe patul suferinţei, simţi că flacăra vieţii iată-iată se va stinge pentru totdeauna.
19.
Bărbatul se învinuia de comiterea infracţiunii,care prevedea pedeapsa capitală prin împuşcare. Asasinase două persoane concomitent: pe soţia şi pe soacră-sa... Într-o zi de toamnă, dînsul a ieşit să deshărăgească via din grădină, să o sape. A muncit toată ziua. Soţia însă cu soacră-sa a dat-o dis-de-dimineaţă pe beţie. Cei patru copilaşi, împreună cu el, aşteptau zadarnic ca cele două femei să le facă ceva demîncare. Le-a făcut observaţie, dar dînsele nici nu l-au luat în seamă. Cu alaiul de copii din urmă, ele au mers la vecini, chipurile că au treabă... Pe înserate, femeile buclucaşe au revenit acasă şi mai bete, cu un borcan cu vin, pe care au început să-l bea chiar în mijlocul odăii. Fiecare fdin copii avea cîte o felie de pîine în mînă şi priveau : pe mama şi bunica, ce intrară în sărbători...
Sfîrşind lucrul în grădină, bărbatul a intrat în casă flămînd şi necăjit. A cerut demîncare, dar soacra cu soţia au tăbărît asupra lui cu pumnii. Adus la o stare de afect, el a luat toporul din tindă şi le-a făcut felul la amîndouă, pe cînd copiii dormeau. În dimineaţa zilei, a trezit odraslele, a înhămat caii şi a mers cu tot ce mai avea pe lumea asta la procuratura din Leova.
… În sala de judecată cei patru copii mărunţei, cu părul blond: trei băieţei şi o fetiţă, în costume galbene, semănau cu nişte puişori de găină, lăsaţi în voia soartei. Ei fuseseră aduşi de către bunicul lor,dar se simţeau singuri şi neajutoraţi. În pauză copilaşii se apropiau de banca acuzatului, zicîndu-i:
— Hai , tăticule, acasă, că ni-i frig, ni-i foame...Hai acasă, nu mai zăbovi aicea...
Pe obrajii nebărbieriţi şi palizi ai bărbatului scund se prelingeau şiroaie de lacrimi.Radu Inereanu, care îi acorda asistenţă juridică, dorea să-l încurajeze. Inculpatul, însă îl privea absent. Îi era totuna de soarta lui de mai departe.
-- Cea mai mare fericire pentru mine, zise el într-un sfîrşit, ar fi ca acum… să mi se dea un revolver, cu un singur cartuş…
--Hai, tăticule, acasă… murmura fiica, cel mai mic dintre copii.
Radu Inereanu se pomeni ca în situaţia unui chirurg. Procurorul, în dezbateri a solicitat să i se dea inculpatului...pedeapsa capitală…împuşcarea! Ca apărător, Radu Inereanu a protestat cu vehemenţă…Instanţa, în cele din urmă, i-a dat o pedeapsă pe un termen de 14 ani privaţiune de libertate...
— Deci am fost lăsat în viaţă? făcu plin de neaşteptare bărbatul, trezit din hibernare parcă, şi imediat le vorbi celor patru copilaşi: Tăticul totdeauna va avea grijă de voi!.. Să fiţi răbdători, să ascultaţi unul de altul... Anii vor trece repede. Nici nu veţi prinde de veste.Eu sunt unicul care am rămas să vă ajut…
De curînd poliţiştii îi puseră cătuşele şi-l scoase, îmbrîncindu-l din sală. Copilaşii îl plîngeau ca pe un mort... Bunelul, un bărbat în pălărie albă, cu băţ în mînă, adunîndu-şi nepoţii, strigă către condamnat:
— Trebuia să te desparţi de soacră şi soţie prin lege... Dar aşa, uite ce nenorocire ai adus pe lume, prostule!
Cînd duba plecă din preajma judecătoriei, liniştea nu se mai infiltra în acel colţ de orăşel. Cei patru copilaşi, rămaşi în supravegherea unui moşneag, continuau să plîngă, chemîndu-l disperaţi pe tatăl lor. În mijlocul străzii mai rămăseseră cîteva mătuşi de-ale condamnatului, care apăruseră acolo ca la comandă. Aflînd rezultatul sentinţei, aplaudă justeţea verdictului.
-- Cine vrea din voi să ia copiii în supraveghere, măcar la început? le întrebă disperat moşneagul.

-- N-am cum. Sunt bolnavă şi singură trebuiesc supravegheată, declarase cea mai în vîrstă.
-- Nici eu nu pot. Bărbatul meu nu suferă copii străini în ogradă… reproşă alta în rochie de mătase şi, după o vreme, parcă făcu o descoperire: Nu-i mare problemă! Statul are grijă de orfani… O să-i ducem la orfelinatul de la Hînceşti…
-- Nu-i duc nicăieri, le zise bătrînul. Cît va trebui o să locuiască la mine! Aşa-i, puişorii bunelului?
-- O să-l aşteptăm pe tata la mata, răspunse unul dintre copii, urmărind ca şi ceilalţi automobilele ce plecau de lîngă ei, împreună cu mătuşile.
În întîmpinarea amurgului, pe drumul sărăcit şi pustiu, mergea un bătrîn gîrbovit, ţinînd de mîină copiii înlăcrimaţi.
20.
La Cimitirul Central, în faţa Catedralei, se înălţau monumente din ce în ce mai somptuoase.Businessmanii, hoţii, tîlharii, miniştrii, pseudopatrioţii, precum şi alte somităţi dubioase, care decedase, aveau aleea lor. Radu Inereanu demult înţelesese că cei care au trăit în dauna minorităţii sărace, au “cinste şi onoare”după ce mor. Cele mai impozante cavouri, socluri, monumente erau ridicate anume la căpătîiul lor, în faţa Catedralei. Locul acesta costa cel mai scump şi reuşeau să-l obţină doar cei cu capital. Cunoştea mulţi lucrători ai cimitirului, care aveau maşini, salarii bune, iar progeniturile lor lucrau în ONG-uri...
Fluctuaţia de cadre în contingentul respectiv nu crea nici o problemă administraţiei. Lucrul mergea fără nici o observaţie din partea clienţilor. De toţi erau doar cinci: trei bărbaţi în vîrstă şi doi mai tineri. Niciunul dintre ei nu beau, nu acceptau nici un fel de şpagă decît bani pe care îndureraţii le ofereau din propria iniţiativă. În fiecare zi de lucru, pe ploaie, pe vînt sau spulber, groparii erau asistaţi de către consoartele lor, care erau bine îmbrăcate şi aveau limuzine impozante...Secretul prosperării acestor cinci familii, Radu Inereanu l-a aflat întîmplător, de la colegul de breaslă, care gestiona administraţia Cimitirului central...
De fiecare dată, cînd avea loc o înmormîntare, groparii deveneau prudenţi... De cum mulţimea pleca, o dată cu lăsarea întunericului, ei închideau poarta Cimitirului. Doi din ei, împreună cu soţiile, stăteau la pîndă, iar ceilalţi deshumau mormîntul. Un gropar cu bărbiţă sură şi mustaţa mare, încovoiate, descoperea sicriul şi, cu ajutorul unui companion mai tînăr, dezbrăca într-o clipită cadavrul. Luînd din sicriu şi celelalte lucruri scumpe: dinţii,mandibulele de aur ale mortului.pantofii…. Tot atunci, alţi gropari, ajutaţi de femei, îmbrăcau cadavrul în haine de hîrtie presată, aduse din Germania prin contrabandă…Mormîntul se acoperea grijuliu cu ţărînă. Coroanele şi florile se sortuiau cu pricepere... Femeile adunau cele mai frumoase flori de la mormînt şi pînă în seară le vindeau en gro… După legea creştină a doua zi, cînd veneau rudele să atămîiască mormintele, nimănui nimănui să-i treacă prin cap de vandalismul din ajun.
După ani, copiii groparilor deveniseră oameni cu studii, cunoscuţi în oraş. Iniţiase o mişcare în susţinerea aprobării de către Parlament a...eutanasierii.
21.
Angelica Gurămare absolvise jurnalistica. Era una la părinţi. A avut multe ocazii să se căsătorească, dar a refuzat. Mai întîi a lucrat pe la redacţii, dar cînd serviciile speciale ale statului pornise campania de creare a clasei ştreihbecherilor, oferindu-le multora posibilitatea de a se îmbogăţi, dînsa obţinu granduri, prin intermediul Guvernului republicii de către Congresul SUA şi alte campanii străine. În aceste ONG-uri s-au strecurat toate progeniturile parlamentarilor, miniştrilor, oamenilor de afaceri, turnătorilor, ex kaghebiştilor şi ale altor persoane bine dirijate. Angelica, se afelie de minune la aceste structuri. A obţinut un salariu bun. Tot atunci se căsătorise, cu un tip de factura ei şi trăia ca în sînul lui Dumnezeu. Cîndva el o curtase, dori să-i fie soţie. Ea însă îl refuzase. Cînd se întîlnea cu Radu radia de fericire. Îi zîmbea, afirma întruna că îi este bine. El însă în acele zile regreta foarte mult că ea nu i-a

devenit soţie. Ar fi fost fericit cu ea. Cerca să-i propună stingherit serviciile printr-o cunoscută. Chiar îi transmisese că o iubeşte, că o visează şi ar dori să-i fie amantă. Odată avînd o deplasare la Erevan, şi-a luat inima în dinţi şi a invitat-o să-l însoţească. La început Angelica acceptase propunerea, dar pînă la urmă îl refuză, fără a-i da explicaţii…După revenirea lui de pe malul Sevanului, dînsa era şi mai indiferentă. Radu o invidia sănătos. Adeseori el se întreba în sine: "Ce-ar fi, dacă oamenii nu ar avea nevoie de ...bani? Ce s-ar întîmpla cu acele persoane, pentru care banii au devenit unicul scop al vieţii, prilej pentru selectarea prietenilor, printre care nimerise şi el, Radu Inereanu?" Şi, precum concluzionase din experienţa de viaţă, nimic nu este veşnic. Oricînd după bine vine răul şi după rău — bine. Într-o zi de mai,dis-de-dimineaţă, în pragul biroului o întîlni pe Angelica Gurămare. Era aceeaşi: frumoasă, îmbrăcată bine, dar palidă, îngîndurată.

— Cu o săptămînă în urmă mi-a dispărut soţul. A fost răpit, probabil, de către structurile criminale. Prea bine trăiam şi multora le încurcam, afirmă dînsa. Nici nu ştiu dacă e viu sau mort?

— Fii optimistă, Angelico! Nu înţeleg sensul acestei răpiri. Doar soţul tău nu este un om politic sau magnat. Cui trebuie el?

— L-am rugat să se lase de businessul său, dar nu m-a ascultat... Ce pot să fac acum... Doar multe mame au plîns şi, poate, plîng şi acum din cauza lui... S-a ocupat cu problemele înfierilor ilicite, traficînd pruncii peste hotare... Păcatele totdeauna se răsfrîng asupra celor care le fac... Spune lumea: chiar pînă în a cincea sau a şaptea generaţie blestemul te ajunge! Lacrimile părinţilor pătimiţi nu se usucă sute de ani. Chiar nici în mormînt. Ai auzit de aşa ceva?

-- Habar n-am, răspunse Radu Inereanu, cercînd să găsească în chipul Angelicăi acea linişte şi obişnuită calmitate. Doar o voce din interior o mai întreba, parcă încercînd s-o acuze:"Unde este fericirea ta de cîndva, Angelico? Oare chiar şi pe tine te-au ajuns problemele vieţii? Zău că nu-mi vine să cred…"—Mai ales că am auzit… Tu frecventezi biserica. Dumnezeu are să te ajute…

--Toate speranţele mele sunt la Cel de Sus, zise Angrelica, privind tăriile cerului, făcîndu-şi semnul crucii.

După cîteva luni, soţul ei reveni acasă. Bandiţii îl lăsară într-un lan cu porumb lîngă Doroţkaia. Era cu barbă, nespălat,tremura de spaimă. Nu putea explica unde a fost şi ce s-a întîmplat cu el… Devenise sălbatic.

De atunci, oricît s-a străduit Angelica să-l lecuiască, soţul se urina noaptea în pat, iar în zori începea să plîngă şi să-şi ceară scuze. Dacă seara se pomenea în oraş, neapărat trăgea pe la terasa din preajma casei, se îmbăta şi cu voce tare îi convingea pe toţi că Hitler a murit şi, nu mai prezintă nici un pericol pentru ţiganii din Europa…

22

Radu Inereanu fusese invitat să ţină prelegeri la Colegiul financiar-bancar. Chiar din primele clipe a fost frapat de mulţimea de domnişoare frumoase şi drăguţe. A fost prevenit să nu cadă pradă sentimentelor, căci domnişoarele, pentru a nu avea probleme la examene, adeseori recurgeau la relaţii intime cu profesorii. Radu Inereanu a fost ţintit de privirile a cîtorva din ele, care nu atît ascultau, cît îl seduceau cu privirile. Simţi că nu poate rezista. I se oprise un nod în gît şi vocea i se stingea.Pentru o clipă ieşi în coridor,fumă o ţigară, două, apoi intră şi îndîrjit îşi duse misiunea pînă la sfîrşit. Dînsul fusese captivat doar de una oacheşă, cuminte, care stătea în prima bancă... Era brunetă, pistruiată, avînd o asemănare izbitoare cu fosta soţie…Însă descoperi că îi place mai mult colega acelei domnişoare, o fetiţă la fel de modestă, cu privirile dulci şi pline de blîndeţe. Era parcă, mai tînără şi neprihănită decît Liliana. Copil adevărat!.. Apoi iarăşi îi plăcea mai mult de Liliana. Avea impresia că pistruiata se infiltrează în inima lui la propria ei voinţă. Pe cînd cealaltă – o dorea la nebunie…A cîta noapte chipul acelor două fete nu-l părăsea.După cîteva prelegeri, el o invită pe cea pistruiată în faţa aulei

pentru a-i lămuri materialul didactic. Abia atunci aflase că este din Sîngera.Pistruii ei se acoperiră de roşeaţă, dar stăpînită, spre uimirea lui, îi explică dintr-o răsuflare tema...Radu Inereanu se îndrăgostise…. Nu avea linişte din cauza multor domnişoare, care nicidecum nu doreau să fie silitoare la învăţătură. El mai primise cîteva scrisorele amoroase, dar se făcea că nu înţelege nimic...Avea impresia că Liliana de la Sîngera este îndrăgostită. Şi dînsa pricepu că el e amorezat de ea! Ochii dînsei scînteiau de fericire. Diferenţa de vîrstă îl făcea pe Radu să fie stingherit şi neîndrăzneţ. Nu ştia cum să acţioneze, deşi era convins că va sosi şi timpul lor.
Pe la finele semestrului, Radu Inereanu se îmbolnăvi de pneumonie şi fusese internat în spital. Nimănui decît doar apropiaţilor le spusese locul unde se afla. A stat pe patul de suferinţe vreo două săptămîni. La început a fost vizitat de cîţiva cunoscuţi, prieteni, dar de la o vreme, parcă uitase de el. Dînsul se adîncea în lecturi şi mereu intra în conversaţie cu o soră medicală mai în vîrstă, care ştia bine a ghici în cărţi.Într-o seară, cînd ea îi ghicise, se pomeni cu o bătaie în uşa salonului.Era Liliana. Venise pe vreme de ger, cu un buchet mare de garoafe roşii.
El a încercat s-o cuprindă, să o sărute, dar domnişoara evită. Radu se simţi incomodat, constatînd că eleva nu simţise niciodată apropierea unui bărbat.
-- Mi-e frică, strigă dînsa, smulgîndu-se din braţele lui.
-- Păi m-am făcut de ruşine, murmură el.
-- Nicidecum… sunt nişte patimi obişnuite, încercă să-l liniştească dînsa. Ştiu că sunteţi bărbat divorţat şi c-aveţi nevoie de mîngîieri, consolări… Colega mea e gata să vă acorde atenţie…
Cînd reveni la colegiu,Radu Inereanu primi un bileţel de la colega de bancă a Lilianei, care-i propuse întîlnire. Frămîntat, el acceptă. În acea seară făcu cunoştinţă cu Magda, care îi povesti viaţa ei din ultimii doi ani. Imediat după absolvirea şcolii medii se căsători cu profesorul de fizică. Părinţii le-au ajutat să construiască casă în sat şi acum soţul i-a permis să meargă la oraş, la învăţătură…
-- Parc-aş fi nenorocită, zise Magda… din prima zi, văzîndu-vă, mi-a apărut o speranţă…
-- Zău?
-- Vreau să fiu sinceră, cu dumneata, trecu ea pe un ton familiar, apucîndu-l şi mai strîns de braţ. Deja al treilea an sunt căsătorită, dar nicidecum nu pot deveni însărcinată… Îmi plac la nebunie copiii. Împreună cu soţul, m-am lecuit prin diferite spitale, însă nu a ajutat… Acum am aflat că vinovat este soţul. Medicii mi-au spus că aş purcede gravidă cu un bărbat sănătos.
-- Crezi că sunt bărbatul potrivit?
-- Nu încape nici o îndoială…Sunteţi un intelectual înveterat… Iubesc familia şi pentru păstrarea ei voi merge la orice… Sunt sigură că m-aţi înţeles. Vreau să fiu fericită, domnule profesor! Vă doresc…
23
Republica Moldova devenise cea mai săracă ţară din Europa de Sud-Est. Lumea de rînd cobora din ce în ce mai mult în groapa mizeriei. Toate casele de nebuni erau pline de pacienţi. În străzi, prin locurile aglomerate, peste tot mişunau oamenii smintiţi strigau slogane, cerşetorii…Poliţia nu le acorda atenţie. La Radu Inereanu venise din Rusia o delegaţie după consultaţii, în privinţa traficului de civili. Clienţii erau persoane bine îmbrăcate, cu celulare şi lanţuri groase de aur la gît şi la mîini. Pentru o remunerare substanţială, Radu le explică cadrul legislativ…
La cîteva zile în ziar apăru o informaţie precum că o companie oferă persoanelor străzii prînzuri gratuite într-un locaş din Valea Morii, unde cîndva fusese sala cinematografului de vară. Spre locul cu pricina zilnic mergea golănimea urbei. Din satele învecinate prinseră a veni bătrînii lipsiţi de atenţie... Radu Inereanu fusese angajat consilier juridic la această companie de binefacere.Totul părea să fie bine, doar că de la o vreme patronii nu-i dădeau să vizeze contractele de colaborare, în care se prevedea ca unii dintre bătrîni să meargă în oraşele

Rusiei pentru a propaga această acţiune. Durata de activitate a contractului era nelimitată! El nu avea nici o responsabilitate pentru această vizare. A depus iscălitura şi a început să urmărească cu interes desfăşurarea celor prevăzute în contract. Patronii încărcau în camioane persoane vîrstnice, singuratice, îi asigurau cu hrană pentru cîteva zile şi, pe la Vama din Palanca, îi expediau prin Ukraina spre Rusia. Ulterior despre aceşti bătrîni, nu se mai auzea nimic. Autorităţile de la Chişinău nu reacţionau în nici un fel. De cîteva ori fusese organele fiscului, verificînd actele. Apoi, în timpul campaniei electorale, cantina de binefacere a fost vizitată de către Preşedintele ţării. Voiajul prezidenţial a fost oglindit din abundenţă în mass-media… Radu Inereanu, cunoscînd adevărul, nu a putut fi liniştit. Bătrînii erau trimişi în oraşele Rusiei pentru a cerşi în străzi, fără nici o apărare. Indignîndu-se, Radu Inereanu a mers la amicul său, şeful postului de poliţie, căruia i s-a destăinuit.
— Ei şi? făcu prietenul calm. Nu cumva crezi că autorităţile nu sunt la curent cu esenţa de activitate a acestei firme? Ai fost şi rămîi naiv, amice...
— Dacă serviciile prezidenţiale ar fi ştiut adevărul, Preşedintele evita vizita...
— Închide gura! se răsti colonelul. Demult am depistat totul, dar la indicaţia personală a Babacului nu trebuie să-i atingem. Este sfera de activitate a fiului preşedintelui! apoi colonelul îl scrută îndobitocit de mirare: Nu înţeleg, de ce serviciile speciale au admis ca dumneata să nimereşti printre colaboratorii administraţiei Companiei de caritate?!...Nu pricep... se bîlbîi ofiţerul într-o nedumerire de ironie totală: Vai, ce seriozitate din partea serviciilor de securitate!
24.
Ţaca Sofiica era harnică. Nu avea nici odihnă, nici somn. Muncea întruna la construcţia casei. Soţul, un bărbat de la Flutura, se dovedi chiulangiu şi iubitor de pahar. Stătea zile întregi cu mîinile în şolduri, bălmăjind în sine. Îşi făcea planuri grandioase, îndemnînd-o mereu pe nevastă-sa. Ţaca îl asculta, ca mai apoi, să facă lucrurile cum potrivea dînsa..Spre deosebire de soţ, era o fire veselă. Cînta frumos la petreceri. Cei care aveau prilejul s-o asculte, o admirau făcîndu-i complimente. Mai ales bărbaţii...Soţul deveni gelos. De la o vreme n-o lăsa să meargă nici în mahala. Nu se duceau nici la joc , nici la nunţi. Duminicile seara stăteau pe prispă, mîncau în tăcere seminţe de floarea-soarelui. Soţul neapărat mai avea un ulcior cu vin alături. Cînd din sat se auzea vreo melodie, soţul o invita la dans în mijlocul ogrăzii, sub ramura mare a nucului... Ţaca Sofiica încercase de nenumărate ori să-i reproşeze, dar soţul, mai ales dacă era în stare de ebrietate, o snopea în bătăi. Părinţii ei, rudele au încercat să-l dea la socoteală, dar scandalul luă şi mai mari proporţii. Ţaca rugă rudele să nu se implice în viaţa ei personală...Trăia singură, cu toate bucuriile şi necazurile ei.
Radu Inereanu urmărea durerea vecinei şi nu ştia cum să o ajute..Era copil şi, socotea că îi poate fi de folos, adeseori chemînd-o la pîrlazul gardului,discutând cu ea noutăţile satului. Femeia se bucura de atenţia micului vecin, servindu-l mereu cu alivancă…
În toiul primăverii, cînd ghirlandele de flori albe inundau pragul casei, ţaca Sofiica purta ultimele zile ale sarcinii. Soţul deja a treia lună se angajase paznic la viile din Cerna şi nu avea grija gospodăriei. Lunea el pleca spre casa de peste Ciuluc, pentru ca să revină de-acolo tocmai vineri-seara. Ţaca Sofiica părea că se resemnase cu soarta ei şi lipsa bărbatului îi aducea mai multă linişte sufletească decît dor.Toate speranţele ei erau la copilul ce urma să-l nască. Netezea întruna burta, şoptindu-i lui Radu Inereanu:
— Dacă voi avea o fetiţă, să ştii că o să-mi semene mie...
Era o zi însorită. Toţi oamenii satuluil ieşise la prăşit via. În sat nu era nici ţipenie de om. Radu Inereanu păscuse bobocii pe şes şi venise acasă pe la amiază, ca să hrănească puii. După ce isprăvi toate trebile, mîncă urzicile reci din tigaie şi era gata să se întoarcă pe şesul de la marginea satului, la bobocei. Deodată el auzi nişte strigăte stridente venite din casa vecinei. Speriat, se îndreptă spre casa ţacăi Sofiica… Poate îi va fi de ajutor. O să-i tragă cu nuiaua soţului ei, dacă acela mai îndrăzneşte s-o bată iar... Deschise uşa şi… Radu Inereanu o văzu

pe ţaca Sofiica însîngerată. Stătea întinsă pe laiţa din casa mare, cu picioarele desfăcute, iar sub poalele cămăşii se zbătea un boţ de carne vie, ce scotea nişte scrîncete amorţite. Capul ţacăi cădea neputincios pe perna albă, cu flori cusute la canava. Faţa ei, acoperită cu broboane de sudoare era galbenă de chinuri.Corpul i se mai zbătea în convulsii. Buzele erau crăpate, acoperite cu un fel de albeaţă.
— Radule, puişorule, îl chemă ea oarecum înseninată de prezenţa lui neaşteptată. Ţaca a făcut un copil... Mergi în pragul casei şi adu-mi secera...
Radu Inereanu şovăitor aduse secera atîrnată în dereg, cu care ţaca tăia sfecla la păsări şi stătea încruntat de spaimă în preajma ei.
— S-o chem pe mătuşa Arefta.
— Mama e plecată la Teleneşti, la moară, zise ţaca Sofiica. Nu te înfricoşa. Apucă atent măţişorul cela de la buricul pruncului şi, taie-l cu secera, apoi înoadă-l... Fii atent, c-aşa trebuie...
Scîncind de spaimă, el reteză buricul pruncului şi întrebă fricos:
— Ce să fac?
Lehuza feri poalele cămăşii de noapte, dezgolindu-şi corpul, fără a se ruşiuna şi-i spuse cu o voce lacomă:
--Lasă secera din mînă... Ia pruncuţa atent şi pune-o aici, ea arătă locul între burtă şi sîni. O să vezi... Acest ghemuleţ o să vrea să sugă ţîţă.. E fetiţă! Ce minune, doamne! Fetiţa mămicăi...Eu am devenit mămică, Radule.Mămică! Îţi închipui? Mămică!...
Ghemuleţul , pe care ţaca îl acoperi cu cearşafuri, îndată începu să caute mamelonul neputincios, neîndemînatic, apoi tot mai hotărît începu să sugă din piept...Faţa femeii se însenină şi începu să zîmbească, ceea ce îl linişti pe Radu Inereanu...
El ieşi afară. Era cald. Dinspre pădure adia un vîntuleţ. I se părea că ţaca Sofiica, împreună cu dînsul şi pruncul nou-născut, sunt unicii fericiţi în lume.
25.
În componenţa echipajului newzelandez, Radu Inereanu participa pentru prima oară la o expediţie cosmică spre planeta Jupiter.Împlinise 50 de ani. Cunoştea foarte bine tehnica cosmică şi era hotărît în orice pas pe care-l făcea. De aceea comisia internaţională l-a declarat căpitan al echipajului. De cum nava cosmică se desprinsese de pămînt, el se adresă echipajului:
— Pentru cîteva luni nu mai aparţinem pămîntului. Suntem astronauţi şi vă chem să coordonăm armonios pînă la întoarcere. O mică abatere de la normele stabilite şi putem deveni victime ale universului...
Camarazii de voiaj îl ascultă atent. Toate comenzile lui le executau întocmai.Fără nici un echivoc.
“Am plecat din lumea reală şi merg spre cea fantastică, gîndi într-un tîrziu Radu Inereanu. Poate voi reveni acasă peste un milion de secunde... Ba nu, peste două milioane sau un miliard de secunde. Cîte secunde sunt în cei 50 de ani trăiţi? Cîte secunde sunt într-un an? Cîţi ani include un miliard de secunde? Dacă viaţa pe planete este diferită şi măsura timpului este la fel? Dacă timpul este veşnic şi sentimentele omului sunt la fel? Ce poate fi mai sfînt decît dorul pentru locul de unde ai plecat în univers... Dar care este acel loc? Părinţii, oamenii printre care îţi petreci timpul? Oamenii sunt veşnici prin faptele lor. Şi această navă cosmică este şi ea un rezultat al activităţii omului. Noi, oamenii, o dirijăm de pe pămînt. Radu Inereanu reveni pentru a cîta oară la aceeaşi întrebare: De ce oamenii sunt angajaţi în industria de război?.. Expediţia noastră este secretă! Avem misiunea de a explora minele de uraniu de pe Jupiter. Uraniul e necesar pentru alimentarea bombelor atomice, care, în consecinţă, vor duce la distrugerea pămîntului... Chiar o ţară ca Noua Zelandă, izolată, în mijlocul oceanelor, pentru a se apăra are nevoie de armă atomică! Am aflat că este viaţă pe alte planete. Poate acolo nu există instinctul uman de a se autodistruge. Cele mai grandioase descoperiri

ştiinţifice sunt orientate spre distrugere. Poate pe Jupiter vom descoperi secretul ce poate dezlega marea frămîntare?... Ori poate există şi acolo aceleaşi principii de viaţă?..”
Radu Inereanu credea că în cele cîteva milioane de secunde petrecute în spaţiul cosmic va evita metehnele oamenilor de pe pămînt: invidia,răutatea,lăcomia,trădarea... Dar nu a fost aşa să fie. Femeile şi bărbaţii s-au certat, apoi s-au împăcat, au plîns şi s-au bucurat, şi-au manifestat dorul faţă de cei de-acasă, dorul faţă de bărbaţi şi femei... Pe imensa planetă Radu Inereanu întîlni aceiaşi oameni, doar că ei nu puteau vorbi. În urma unei conflagraţii stupide petrecute cu un milion de an în urmă, au pierdut totalmente acest mijloc de comunicare... Revenind din expediţia de pe Jupiter, Radu Inereanu constată că omenirea nu a inventat nimic nou. Doar că timpul îi făcu mai în vîrstă. Nu ştia cîtă vreme a trecut şi ce vîrstă are în răstimpul cît a lipsit de pe Pămînt. Oamenii, care i-au întîlnit la aterizare, în deşertul Atacama, au fost plăcut surprinşi de rezultatul descoperirilor lor ştiinţifice. Se constatase că planeta Jupiter are enorme bogăţii de uraniu pentru bombele atomice… Radu nu dorea la acel moment să dea prea mare importanţă vîrstei. Descoperise că principiile după care s-a condus omenirea sunt peste tot aceleaşi.
26.
Polonezul luă de la cei prezenţi banii, apoi îi numără pe fiecare ca pe vite şi-i îndemnînă să urce în TIR.Radu Inereanu, împreună cu cinci femei şi şase bărbaţi, s-au ascuns în fundul TIR-ului, în dosul unor lăzi goale. Polonezul le dădu două căldări de plastic, zicîndu-le:
— Calea va dura două zile şi două nopţi. Pînă la Milano sunt peste 1500 de kilometri. Atunci cînd se va opri camionul, să ştiţi că ne aflăm în vamă. Să păstraţi linişte şi să nu scoateţi o vorbă. Altfel nu ajungem cu bine la destinaţie...Şi încă ceva, polonezul chibzui, apoi le împinse cele două căldări. În drumul nostru aceste vase vor servi ca weceu... Nu vom avea posibilitate să ne oprim la tot pasul...
Uşa mare se închise şi înăuntrul camionului se făcu noapte.Au pornit la drum.
— Dumnezeu să ne păzească oftă o doamnă, făcîndu-şi semnul crucii.
— Să le ajute Domnul călăuzelor noastre, se auzi alt glas de bărbat.
Radu Inereanu era ca şi cum absent. Al zecelea an nu putea să înţeleagă ce se petrece în ţara lui. Nu crezuse niciodată că la putere vor fi criminalii. Tot se vinde şi cumpără. Cei mai de cinste oameni se conformaseră, chiar se alăturaseră şi ei la grupările mafiotice. A fi escroc devenise un mare merit. Acum cînd fusese recomandat acestei firme poloneze, era sigur că nu va fi înşelat spre deosebire de alte companii legalizate, care făceau trafic de carne vie şi braţe ieftine de muncă în Occident. Ca şi ceilalţi călători, el vînduse tot ce mai avea ca să achite taxa pentru a ajunge în Italia. Acolo se va angaja la lucru, va cîştiga bani.Trebuia să-şi pună copiii pe picioare. Gîndurile îi erau departe, într-o ţară prosperă, care o să-i schimbe modul de viaţă, va exclude mizeria din viaţa lui. Îşi insufla că după două zile şi două nopţi de calvar, totul se va încheia cu bine...
Motorul camionului huruia greoi. Mereu se hurducau. Peste acoperişul lui se auzea hîrşîit de ramuri, dîndu-le de înţeles că maşina parcurge itinerarul prin locuri ferite de pază şi securitatea statului. De cîteva ori simţiră că s-au oprit. Şoferii vorbeau ceva între ei cu o voce nedesluşită. Radu Inereanu a încercat să adoarmă, dar nu-l prindea somnul. Putea doar să stea cu ochii închişi. De la o vreme, una dintre femei prinse a geme necăjită de drum. Avea accese la ficat. Începu să vomite în una din căldări. La începutul drumului, emigranţii se cam stinghereau, dar mai apoi depăşiră orice ruşine şi, în caz de necesitate, îşi făceau trebile în cele două căldări, de faţă cu toţii. După cîteva ore, TIR-ul se mai opri de cîteva ori. De-afară se auzeau claxonări şi voci cazone...Apoi iarăşi se pomeniră cu toţii în mişcare. Cei din camion pierdură măsura timpului.La o vale, şoferul, probabil, fusese nevoit să frîneze brusc şi căldările cu fecalii se vărsară peste ei... S-au şters care cum a izbutit, păzindu-se să nu vină peste ei şi vrafurile de lăzi goale...Două femei, care erau cuprinse de febră, au încercat să lovească cu pumnii în corpul de fier al TIR-ului. Un bărbat, îşi adună calmul şi le rugă să

rabde, fiindcă, conform calculelor lui, nu a mai rămas mult pînă vor ajunge la destinaţie...Femeile un pic se liniştiră, dar începură să plîngă. Îşi deplîngeau mai mult soarta şi celor din jur li se făcură şi mai trist. Radu Inereanu avea impresia că sunt ostatici. Era exact ca în 1944-1945, cînd mii de basarabeni au fost mobilizaţi şi trimişi nepregătiţi în para războiului. Acum Radu înţelesese şi mai mult starea sufletească ale consîngenilor lui mînaţi la război şi omorîţi ca pe o cireadă de vite. Gîndurile îl duceau prin diferite labirinturi ale trecutului. Era unica lui consolare. Ce bine e că pentru o clipă, omul poate să se abată de la starea prezentului!...
Camionul se opri. Se deschise uşa. De-afară răbufni aerul răcoros şi proaspăt. Oamenii ieşiră afară. Era noapte de toamnă. Luna se ascunsese undeva după ramurile copacilor. Erau într-o pădure de stejari, care prinseră a se desfrunzi sub culoarea arămie a toamnei.
— Suntem în apropierea oraşului Milano, le-a spus polonezul cu voce somnoroasă. Controlaţi-vă bagajele... Suntem nevoiţi să plecăm. Şi polonezul îi sfătui cu voce şoptindă: De cum se mijeşte de ziuă,vă strecuraţi pe poteca din faţă. Peste deal e oraşul Milano! Italia! Italia!..
Era linişte.Şoferul trebăluia ceva la motor. Oamenii îşi verificau bagajele.Simţeau o uşurare iar chinurile oboselii parcă dispăruseră. Polonezul adusese o sticlă, un păhărel şi fiecăruia, pe rînd, le turnă coniac, felicitîndu-i, într-un fel, că au ajuns cu bine la destinaţie. Printre crengile dese ale pădurii, în depărtare, Radu Inereanu vedea un cer luminos, fapt ce consemna că acolo este oraşul care-şi reflectă luminile..."Cîndva, pe-aceste meleaguri,a creat Rafael Sanţio, Leonardo da Vinci,Mikelangelo...gîndi el, trăgînd aer în piept. E ţara care musteşte de istorii..."
Curînd, TIR-ul dispăru în desişul pădurii. Oamenii se grupară cîte unul, cîte doi împrăştiindu-se tîtîş-grăpiş pe poteci. Fiecare gîndea cum să ocolească posturile de poliţie, ca să ajungă în oraş. Radu era singur. O luă pe cărăruşă, coborî în vale, apoi trecu printr-un hăţiş de porumbei şi în faţa lui se deschise, o dată cu revărsatul zorilor, panorama unui oraş, cu un rîu în vale... Chibzui o vreme derutat oarecum , mai făcu cîţiva paşi, pînă se opri trăsnit de uimire. Prea mic i se păru oraşul din vale. O dată ce soarele se ridica tot mai sus, el desluşi de-a binelea Nistrul şi străvechea cetate a Sorocii. În jur era linişte şi numai frunzişul de la picioarele lui parcă-i amintea de dolarii americani ce-i dăduseră polonezului, angajat cu toată seriozitatea să-l ducă la Milano, în Italia...
27
În fiecare zi Radu Inereanu vedea tragedia mătuşii Olimpiada, care permanent purta haine negre. Ea mergea des la ţîntirimul din fundătura satului să-l plîngă pe Dinu, feciorul ei mai mare, care murise tragic în urma unui accident rutier. Se sprijinea de muchia mormîntului şi bocea de răsuna tocmai peste poalele pădurii.Ochii ei mici deveneau roşii, plini de lacrimi. Radu Inereanu urmărea această tragedie printre gardul de nuiele de la cimitir şi vroia, într-un fel, să-i aline durerea, pe care nimeni nu mai vroia să i-o ia în consideraţie. Iar mătuşa Olimpiada, văzîndu-l, îi netezea bretonul, îl lua de fiecare dată de mînuţă şi mergeau amîndoi să priponească caprele în luncă. Apoi reveneau la cimitir să aşeze flori vii la mormîntul ,pe care era scris:
Cu dragoste în suflet
De oameni şi de viaţă
Te întorceai acasă
Cu dor şi cu povaţă.
— A fost ca o fată mare, zicea mătuşa stăpînindu-şi hohotele de plîns, dar Dumnezeu mi l-a luat acum şase ani. Nu-mi vine să cred că a murit. Nu pot dormi nopţile. Mi se pare că el iată-iată va apărea, sau este în urma mea, o să-mi surîdă vesel, o să glumească... apoi mătuşa împreuna palmele şi se adresa celui din mormînt: Dinule, Dinuţule! Iaca ţi-am adus flori vii, pe care tu atît de mult iubeai să le pun în maşina ta...Scumpul, mititelul şi frumuşelul mamei!

Cum de m-ai lăsat atît de singură şi îndurerată?!.. Ieşi din mormînt şi lasă-mă să intru eu în locul tău...
Radu Inereanu, deşi trăia clipe grele, o susţinea moral pe mătuşa Olimpiada. Într-o zi, după ce îl boci emoţionat pe nenea Dinu, mătuşa i se plînse băiatului:
— Atît de mult îmi pare rău că niciodată nu-l visez. Poate aşa mi-ar fi mai uşor pe suflet...
Radu Inereanu deja absolvise şcoala primară din sat şi învăţa în clasa a IX-a la şcoala medie din Teleneşti, cînd auzi de la mătuşa Olimpiada următoarea întîmplare. O întîlni în drum spre luncă, ducînd caprele la păscut.
-- Tot cu necazurile matale, mătuşă?
— Radule, parcă se bucură mătuşa revăzîndu-l. Dinişor al meu nu mai este singur... S-a însurat...
Vorba mătuşii îl strînse oarecum în spate pe adolescent,potrivind că ea deja începe să-şi piardă minţile şi, ca s-o consoleze, îngînă descumpănit:
— Ţi-i mai uşor pe suflet...
— Nu crede c-am înnebunit, Răducule! Dumnezeu are grijă şi de Dinul meu...şi mătuşa, îndreptîndu-şi broboada neagră adusă pe frunte, îndreptă şuviţele cărunte de pe tîmple: Am început să-l visez pe Dinu tot mai des...A prins să se plîngă mititelul, că îl strînge încălţămintea şi trebuie să-i duc pantofi mai mari.”Dar să mi-i aduci mata, a zis el. Să ieşi cu pantofii noi la marginea şoselei şi să opreşti nu prima şi nici a doua, ci a treia maşină, care va trece pe şosea... “Am crezut că este un vis ca toate visele, afirmă mătuşa. Nu trăgeam atenţie, ştiind că l-am îngropat pe Dinu în haine şi pantofi noi, pe care i le cumpărasem de mire. Dar el, sărmănelul, a murit...mătuşa iar oftă adînc, îşi potoli lacrimile şi continuă: Visul însă s-a repetat cîteva nopţi la rînd. Am hotărît să cumpăr pantofi noi şi, urmînd sfatul lui Dinu din vis, am ieşit într-o dimineaţă la marginea şoselei. N-o să mă crezi, Răducule, dar s-a întîmplat o minune dumnezeiască... Am oprit a treia maşină care trecea pe-alături. Era un camion cu panglici îndoliate la oglinda parbrizului. Din remorcă m-au privit cîteva perechi de ochi şi m-au întrebat ce vreau... Am privit mai atent peste muchia remorcii. Era un sicriu, cu o fată îmbrăcată în mireasă. Părinţii decedatei, răbdători, plini de durere, mi-au ascultat păsul, povestindu-le rugămintea visului lui Dinişor... Ei, la rîndul lor, mi-au povestit şi tragedia lor. Fata fugise de acasă cu nişte persoane care se drogau şi a fost găsită moartă pe malul Ciulucului, din preajma Băneştilor...Iată care-a fost istoria fetei... Pînă la urmă am venit la preotul Vasile, ne-am sfătuit şi am căzut de uneală, ca pe fată s-o înmormîntăm alături de Dinu. Am pus în sicriul ei pantofii noi pentru Dinişor şi am îngropat-o alături... De-atunci mă simt parcă mai uşurată, căci prin această întîmplare ...am jucat nunta şi mi-am însurat feciorul...
Radu Inereanu i-a ajutat mătuşii să priponească cele două capre în lunca satului, apoi au adunat două buchete de flori de salcîm şi s-au dus la cimitir. Lîngă mormîntul lui Dinu se ridica o mică moviliţă de ţărînă, pe care era o cruce, iar pe ea fotografia unei domnişoare. Mătuşa Olimpiada aşează florile deopotrivă la mormîntul feciorului, apoi la cel al fetei, puse palmele pe un mormînt , apoi pe celălalt, mîngîind uşurel ţărîna. Stătu multă vreme îngîndurată, dar nu mai boci în hohote, precum o făcea anterior.
28
În primăvara ceea, Radu Inereanu mergea pe jos la serviciu. Trecea printr-un boschet de porumbrele, apoi cobora o potecă străjuită de pini pînă ajungea în vale, la iazul înconjurat de tei înfloriţi.Aici prefera pentru cîteva clipe să se reţină, fiind încîntat de priveliştea romantică. Pe aleile asfaltate din jurul iazului, bărbaţii şi femeile făceau sport. Alţii plimbau cîinii de rasă. Numai lîngă o bancă, într-un cărucior, stătea o domnişoară invalidă. Pe un stativ fixat în partea stîngă a căruciorului, într-o cuşcă croncănea o corbiţă. De fiecare dată cînd trecea pe alături, domnişoara îi zîmbea de parcă-l cunoştea. Ochii ei radiau de bucurie. O vreme, privirea fetei îl incomoda oarecum şi el se străduia s-o ocolească, grăbindu-se la servici. Ochii

ei mari parcă-i amintea un chip demult cunoscut, dar şters de vîltoarea anilor. Nu putea să fie o cunoscută... Prea tînără semăna să fie domnişoara. Peste zi, la masa de servici, el îşi aminti de fata din cărucior şi se întreba în sine: cum de vine în fiece dimineaţă lîngă iazul din parc,nesupravegheată de nimeni.
Într-o dimineaţă, Radu Inereanu se opri lîngă domnişoara din cărucior, o salută, apoi scoase din geantă un pacheţel cu fărîmituri pentru corbiţă. Urmărindu-i gestul, fata izbucni în rîs. Nedumerindu-se, Radu Inereanu îşi căută de drum. Era decis pe viitor să nu se mai oprească lîngă ea.
— Credeam că n-o să ne recunoaştem, îl reţinu pe loc vocea bolnăvicioasă a domnişoarei. Chiar dacă... nu ne cunoaştem.
Replica stranie a fetei îl tulbură. Radu Inereanu se stăpîni locului încins de nedumerire. Îşi încordă privirile. Scoase ochelarii, şterse sticlele cu o băsmăluţă curată, îi fixă iarăşi la rădăcina nasului, dar nu o recunoscu.
— De ce vii singură aici?
— N-am de cine mă teme, răspunse domnişoara. Cui trebuiesc eu în afară de bunicuţă şi.. corbiţă…
Pe obrajii ei rumeni se prelinse cîteva lacrimi. Corbiţa prinse a se agita croncănind supărată. Radu Inereanu potrivi că este momentul să dispară, regretînd că prezenţa lui i-a pricinuit durere. Făcu o plecăciune în stil japonez şi dori să-şi continue calea.
— Nu v-aţi schimbat mult, deşi au trecut peste 20 de ani, continuă să vorbească nestingherit domnişoara. Fotografia dumneavoastră, împreună cu toată grupa studenţească, stă atîrnată în odaia mea...Vă cunosc deoarece pe poza ceea staţi alături de mama mea, Elena Bivolaru. V-o amintiţi?
Informaţia îl tulbură şi mai mult. Radu Inereanu se opri, o privi cu multă luare-aminte, clătină a durere din cap şi nu-i venea să creadă.
— Tu eşti copila colegei mele de facultate?
— Eu, întocmai...
Radu Inereanu se aşează pe bancă lîngă cărucior şi cu o mînă încerca să-i mîngîie părul lung şi blond. Tăcerea fetei îi răscoli o amintire dureroasă.
Între lectorul superior Mihai Cireşele şi Elena Bivolaru colega lui de facultate, începu o aventură de dragoste...Era o fată venită de la ţară, puţin înaltă, plinuţă, ingenioasă... Despre relaţia lor mişunau doar bîrfe şi multe, multe presupuneri. Nimeni nu-i văzuse împreună în public, dar era evidentă pasiunea lor. Cînd Elena absenta de la lecţii, era lipsă şi profesorul ei. Nimeni dintre colegi nu îndrăznea să intre în discuţie cu ea referitor la relaţia lor. Era viaţa ei personală,la care Elena avea dreptul... Toamna, o lună de zile cît s-au aflat la culesul strugurilor, Elena şi profesorul său erau nedespărţiţi...Apoi au venit la Chişinău şi, după sesiunea de iarnă,o noutate a zguduit facultatea.
În căminul studenţesc, pe coridorul lung cu odăi de o parte şi de alta, era o singură bucătărie, unde studenţii pregăteau demîncare. Prin rotaţie, locatarii din fiecare odaie trebuiau să facă curăţenie pe coridor şi la bucătărie. O dată în lună.În acea seară de martie, deserviciu erau Radu Inereanu şi Viorel Staicu. Amîndoi au măturat, au spălat podelele, iar la urmă au dus afară lada de gunoi. De cum au răsturnat gunoiul, Radu Inereanu a fost cutremurat de un răcnet strident... Înfăşurat în nişte cearşafuri însîngerate, împreună cu Viorel Staicu au descoperit un nou născut. Cînd a sosit salvarea, împreună cu echipa de anchetatori la faţa locului, Elena Bivolaru fusese deja internată la spital, cu hemoragie... Colega născuse de una singură şi, ca să evite ruşinea, aruncă copilul la gunoi...Medicii au izbutit să le salveze pe amîndouă...La facultate toată lumea era şocată. Nimeni nu bănuise că Elena este gravidă. Ea, fiind plinuţă, probabil folosea brîie speciale pentru a camufla sarcina. Profesorul Mihai Cireşele dispăru împreună cu familia sa, transferîndu-se urgent cu serviciul la Universitatea din Tiraspol...

Pentru frauda comisă Elena a încasat trei ani privaţiune de libertate. Exmatriculată, după eliberare ea nu a mai dorit să se restabilească la facultate şi Radu Inereanu , ca şi ceilalţi colegi, nu au mai întîlnit-o niciodată. Se spunea că e plecată cu traiul undeva prin Rusia, iar copilul ei, devenind invalid, a fost lăsat pe seama mamei sale...
— Ce face acum Elena, mămica ta?..
— O cunosc numai din fotografie, răspunse domnişoara. Nici nu ştiu dacă este vie măcar. Nu mi-a scris niciodată...
— Cine v-a ajutat să vă stabiliţi la oraş? Bunicii locuiau într-un sat de lîngă Teleneşti?
Radu Inereanu o întrebă ca un procuror, încît domnişoara iar se pomeni surprinsă. I se încreţi fruntea de obidă, înghiţi cîteva noduri în sec. Corbiţa flutura disperată din aripi,croncănind în adresa bărbatului.
— Tata, zise domnişoara, Mihai Cireşele mi-a procurat o garsonieră, căruciorul şi …corbiţa. Rareori vine pe la mine, iar mama, deloc. M-a uitat...
— O să vină, sunt sigur... murmură Radu Inereanu derutat. O netezi pe domnişoară pe cap şi plecă. În întîmpinarea lui venea o femeie în vîrstă, sprijinindu-se într-o cîrjă.
— E adevărat că mama mea era o domnişoară foarte frumoasă? îl întrebă copila.
— Era cea mai frumoasă, cea mai capabilă la facultate, răspunse Radu Inereanu grăbindu-se să nu întîrzie la serviciu.
29
Ca de obicei, Radu Inereanu se afla într-o situaţie materială precară. Într-o zi i s-a plîns despre starea sa de lucruri amicului de universitate. Vasile Feduta, judecător de sector. Acesta îl ascultă atent.
— Te înţeleg, frăţioare, te înţeleg...
Radu Inereanu ştia că judecătorii sunt unii din cei mai bogaţi oameni.Situaţia de moment îl făcu pe Radu Inereanu să suporte orice umilire, numai să se pricopsească cu ceva venit.
Într-o zi ploioasă de iunie, după multe săptămîni de aşteptare, l-a telefonat Feduta.
— Ce faci, frăţioare?
— Mă zbat în mizeria timpului, îi răspunse Radu Inereanu.
Vasile l-a invitat la o cafenea, şi imediat trecură la o discuţie concretă:
— Am un dosar cu narcomani. Îmi propun o sumă fantastică, numai să-i eliberez de sub strajă. O să te întîlneşti cu nişte afacerişti, puşlamale! Vei lua de la ei banii, cuveniţi mie. Te vei alege şi tu cu procente.
— Eşti gata să îndeplineşti dorinţa inculpaţilor? întrebă Radu Inereanu, ademenit de propunerea care nu cerea mari eforturi profesionale de la el.
— Desigur! răspunse judecătorul. Rezolvarea chestiunii ţine de competenţa mea.
Radu Inereanu dădu acordul. A doua zi, la el veni un bărbat şi o femeie. Aceştia merse cu el în afara oraşului, într-o pădurice. În prezenţa unor autorităţi criminale, i-a fost transmisă o sumă astronomică de dolari americani. El îi numără cu mîinile tremurînde şi se convinse că suma declarată corespunde adevărului...
— Vezi, aţi primit banii ceruţi, îl preveni un bărbat cu cercel în ureche. În caz de neîndeplinire a condiţiilor, îţi rişti viaţa...Ai înţeles, lopăţele?
Radu clătină afirmativ din cap şi se despărţi de gaşcă.
Pînă deseară, la el veni Vasile Feduta şi primi dolarii. Mîinile lui se purtau de fiecare dată deasupra lor, de parcă aveai impresia că încălzeşte palmele la foc în timpul iernii...
— Ce mult ador mita! Ce mult mă încurajează banii, zise Vasile Feduta, îndreptîndu-şi ochelarii...
Pentru serviciul de intermediar, Radu Inereanu primi procentele cu care să restituie datoriile creditorilor.
— În cît timp te vei descurca ? îl întrebă Radu Inereanu.
— În cel mult şase-şapte zile inculpaţii vor fi puşi în libertate....

În acea seară Radu Inereanu şi Vasile Feduta au chefuit într-o cafenea din Dumbrava Roşie a oraşului. La masa lor au aderat două fete simpatice. Vasile era amabil şi prietenos...
A doua zi însă imediat se schimbă. Judecătorul nu-l mai primi atît de amabil pe Radu Inereanu, ci chiar îl ţinu după uşă cîteva ore în şir. Apoi, pe neaşteptate, Vasile Feduta plecă la odihnă în Crimeea. Pentru două săptămîni. Radu Inereanu nu-şi putea găsi astîmpăr.
Autoritatea criminală îl contacta întruna prin telefon, cerîndu-i socoteală. De vreo cîteva ori a fost chemat în pădurice, punîndu-i ultimatum: ori returnează banii, ori eliberează narcomanii de sub strajă!..Radu Inereanu a încercat să-l găsească pe judecător, dar acesta reapăru tocmai peste trei săptămîni... Radu slăbise,încărunţise. Era foarte speriat.
— Ce facem, domnule?! întrebă el alarmat, abia stăpînindu-şi emoţiile. Bandiţii au spus c-o să mă omoare, dacă nu îndeplinim condiţiile stabilite...
— Care condiţii, frăţîne? făcu a mirare judecătorul. Nimeni nu a promis sută la sută îndeplinirea condiţiilor puse de criminali. Ei sunt mulţi şi toţi trebuie să stea la puşcărie. Eu, ca judecător, trebuie să procedez numai în corespundere cu legea...
Peste cîteva zile, avu loc procesul. Procurorul a cerut ca traficanţii de droguri să fie judecaţi cu ani de închisoare. Prin sentinţa judecătorului, inculpaţii au fost condamnaţi la cîţiva ani privaţiune de libertate...
— Să returnăm chiar acum banii! răcni Radu Inereanu la judecător.
— Care bani, frăţîne? Încetează, că de nu, chem poliţia să te aresteze pentru tentativă de şantaj...
Radu Inereanu a mai încercat să-l dea la socoteală pe judecător, dar acesta puse mîna pe receptor şi discuţia lor se încheie.
Afară ploua şi bătea vîntul. Radu Inereanu ieşi pe bulevard. Nu simţea nici ploaia, nici vîntul. Se pomeni în postura unui cadavru, care foarte de curînd îşi va lua rămas bun de la viaţă…
30
După o noapte de călătorie, autobuzul cu pasagerii din Moldova se apropie de Madrid. Lui Arion Mirică i se acutizase bolile la pancreas. Mereu se văicăra, dar călătorii nu-i dădeau atenţie.Aveau luate cu ei vin , mîncare şi, în speranţa că foarte curînd vor ajunge la destinaţie, o tot ţineau în petreceri. Radu Inereanu se contra mereu cu doi bărbaţi de pe banchetele din spatele, care absolvise ca şi el Universitatea şi lucrase mulţi ani într-o instituţie de cercetări ştiinţifice.Ceilalţi călători la fel aveau studii superioare, cu stagiu mare de lucru, dar o dată cu stabilirea sărăciei în Moldova, o luară pe drumul pribegiei în căutarea unei vieţi mai bune.
Arion Mirică stătea alături de Radu Inereanu şi, printre văicărelile lui, mereu îl îndemna să-i facă masaj la burtă... Spre amurg, Arion Mirică semăna cu un mort.Buzele i se uscase, ochii i se înceţoşase. Îşi rezemă capul de speteaza scaunului, continuînd să geamă afundat.
— O să mor, Radule, zise dînsul. Am cheltuit o mulţime de bani ca să nimeresc la lucru în Spania... Mi-am lăsat fetele fără mijloace. Fosta soţie e în Cipru, cu altul. A apucat de cur fericirea şi o ţine fără a se interesa de copii... Mai bine stăteam acasă şi cu banii împrumutaţi o scoteam cumva din nevoie... Mai bine era...
— E prea devreme să pui mîinile pe piept, zise Radu Inereanu. Am ajuns la destinaţie şi aici numaidecît o să găsim un medic bun. Doar suntem în Occident... Crezi că acasă, te-ai fi simţit mai bine?
— Am să mor, Radule... Ce rău îmi pare că n-am reuşit să văd Spania!...
Autobuzul îi lăsă lîngă o catedrală medievală.Undeva zîngăneau uşurel clopotele. Arion se întinse, se convulsionă şi muri pe braţele lui Inereanu...
Călătorii s-au pomenit în derută. S-au adresat autorităţilor spaniole pentru a organiza balsamarea şi transportarea mortului la Chişinău. Pentru asta le-au cerut o groază de bani. Toţi emigranţii şi reprezentanţii firmelor, cărora Arion le achitase taxele pentru asigurare, plecaseră. Grijile au rămas pe seama lui Radu Inereanu. Prin strădania lui, cadavrul a fost ţinut într-o morgă privată vreo săptămînă, apoi compatriotul a fost transportat spre Chişinău,

unde îl aşteptau cele trei fiice îndurerate…Toată chestiunea cu readucerea tatălui în patrie a costat o groază de bani. Rudele au pus mînă de mînă şi l-au predat pămîntului. Cum numai trecu o săptămînă,creditorii se prezentară la poarta celor trei fete ce abia atinse majoratul şi prinse a cere restituirea banilor împrumutaţi. Acestea l-au angajat pe nenea lor ca să se adreseze ambasadei Germaniei de la Chişinău… Cînd perfectă actele la Chişinău, defunctul achitase o taxă pentru asigurare în caz de accidente de sănătate sau chiar moarte. La ambasadă, consulul verifică actele prezentate, apoi unele date la calculator:
-- Arion Mirică? Asemenea nume nu figurează în baza noastră de date…se învălmăşi neamţul.El a fost angajat de către firme concrete, care l-au asigurat. Mergeţi la acele companii de vă clarificaţi…
Pînă la urmă cazul pentru încasarea cheltuielilor a nimerit la judecată.Dar, de cum reclamaţii s-au făcut peste noapte dispăruţi, iar statul Republica Moldova în asemenea caz nu acorda nici o protecţie miilor de emigranţi,acţiunea a rămas cîteva luni suspendată. Sub o mare presiune, s-a insistat ca la judecată să-şi spună cuvîntul reprezentanţii ambasadei Germaniei, cea care perfectase actele şi oficial încasase de la Arion Mirică taxa pentru asigurare. Într-un tîrziu, se prezentă reprezentantul ambasadei, o rusoaică, precum era majoritatea colaboratorilor acestor instituţii de la Chişinău şi, cu voce cazonă, avertiză judecătorul:
-- Nu ne interesează haosul din ţara voastră. Poate să moară toţi care pleacă peste hotare, în mod ilegal… Pe noi să nu ne mai chemaţi în faţa instanţei. Oare nu ştiţi că ambasadele de la Chişinău se bucură de imunitate diplomatică?!…
Oricît s-au străduit cele trei fiice orfane, dosarul civil pînă la urmă a fost clasat şi scos de pe rol ca neîntemeiat…
31
În vara anului 1972, înainte de a merge la Chişinău pentru a susţine examenele de intrare, Radu Inereanu potrivi că e cazul să-şi rezerveze o săptămînă de odihnă. Se plimba cu colegii pe la iaz, pădure, iar duminicile, cînd lumea se aduna să privească fotbal la marginea satului, avea emoţii pentru echipa locală, ca toţi ceilalţi săteni. În una din duminici, cînd se dovedi că lipseşte arbitrul, badea Valoghiţă Sofronescu, cel mai rapid forvard din echipa satului, îl luă pe Radu Inereanu de braţ şi-l propuse unor membri ai comisiei:
-- E băiat deştept, ager. E capabil să arbitreze.
-- O să te descurci? îl întrebă un bărbat din comisie. Trebuie să fii nepărtinitor,obiectiv.
Radu Inereanu prefera fotbalul din fragedă copilărie şi i se părea că ştie toate regulile meciului.
-- Voi arbitra corect, îl asigură el cu voce moale.
-- Ai în vedere, îl preveni bărbatul ciung, înmînîndu-i o banderolă albastră, un balon şi un fluier. Joaca va fi dură. Să priveşti jocul din punctul de vedere al regulamentului, şi nicidecum al emoţiilor. Să fii foarte hotărît în deciziile tale.
-- Iat-aşa, făcu badea Valoghiţă, cînd au mers alături spre stadion. Prima dată în viaţă vei fi singur în faţa părerilor tale,pentru care vei răspunde numai tu… Calmează-te.Deprinde-te…
În aplauzele frenetice ale spectatorilor, meciul începu. Chiar din primele clipe, Radu Inereanu simţi povara responsabilităţii. El trebuia să decidă regula jocului în uralele de aprobare sau nemulţumire ale publicului. Meciul decurgea nervos, cu multe obstrucţii, înjurături... A fluierat de nenumărate ori, stopînd jocul neregulamentar. În pauza dintre reprize, din partea echipei de suporteri de la Băneşti se auzeau ameninţări şi înjurături în adresa lui.
— De unde au scos mucosul ista să ne dicteze regulile? Oare nu se gîndeşte că are să vină la fetele din Băneşti?!
— E bine, nu-i rău la început, îl încurajă bărbatul de la raion care supraveghea meciul. Fii mai sigur şi nu te strădui să iei partea consătenilor tăi. Prea bate la ochi, se observă...
În repriza a doua jocul continuă şi mai tensionat. Niciuna dintre echipe nu dorea să cedeze. Scorul pe tabela de marcaj arăta egalitate: zero la zero! Meciul era pe sfîrşite, cînd badea

Alexei Tîrsînă, prin jocul său brutal în careul de pedeapsă, îl doborî pe un adversar, care căzu slobozind un strigăt de durere, cu mîinile întinse pe iarbă. Radu Inereanu arătă hotărît la punctul alb din faţa porţii ineştenilor. Penalti!
— Cum de-ai îndrăznit, ţîncanule! răcni la el fundaşul Mihai Ţurcanu.
— Retrageţi decizia dacă nu doreşti să fii cotonogit deseară! îi puse ultimatum Nichita Obrejanu, portarul.
— Eşti un tîmpit! îl bruscă badea Ion Mereuţă, verişorul.
— Cînd ţi-oi da un penalti, o să puţi a mort o săptămînă!
— Să-i fluieri lui mă-ta!...
— O să-l ghilosim ca pe o pînză de şiac, zise cu voce turbulentă ţaca Mădălina lui Bostan. O să meargă pentru dînsul afară patroane...
— Niciodată nu ne-am gîndit că acest mutulică ne va batjocori!
— Cum îi tat-so , aşa-i şi el! Şiorşica nu sare departe de trunchi...Dacă tat-so călăreşte tot satul, apoi de ce să n-o facă şi fecioru-său!? se întărîta Feodora Cănăţui, o cadînă de muiere, care şuiera cu două degete băgate în gură, speriind vacile la păscut.
Înjurăturile, ameninţările spre el se năpustiră cu tot şuvoiul mîniei omeneşti. Radu Inereanu, alb ca varul, căuta consolare printre mulţime, pînă întîlni cu privirile omul fără de o mînă. Acest drept răspuns, săltă umerii uşor, de parcă i-ar fi zis:”Eşti obligat să fii stăpînul situaţiei! N-ai încotro. Ţi-ai asumat responsabilitatea, de cum ai ieşit pe teren...”Radu Inereanu stînd ferm, cu mîna indicînd la punctul de unde trebuia să se bată penalti, simţi cum este huiduit de tot satul. Cineva aruncă spre el bulgări şi sticle deşarte. Îi venea să intre în pămînt de necaz, dar dictă ferm convins lovitura de pedeapsă.
Băneştenii au învins la limită şi au plecat veseli spre satul lor, fără a-i strînge mîna lui Radu Inereanu. Consătenii l-au petrecut cu aceleaşi huiduieli şi ameninţări pînă în poarta casei părinteşti. Avu noroc de badea Valoghiţă, care-l apără de furia gloatei, tot şoptindu-i: “Nu te potrivi lor... Aşa-i la fotbal... Nimănui nu poţi să fii pe plac... Nu s-a petrecut nimic deosebit. Tu ai decis corect, deşi se putea evita...”
Analizînd totalurile acelui meci, Radu Inereanu se convinse că a avut dreptate. A înţeles odată şi pentru totdeauna că a face dreptate, este misiunea cea mai dificilă. După acel meci de fotbal, nu a mai ieşit la plimbare împreună cu sătenii, pînă la plecarea lui la Chişinău.
32
În toamna cînd absolvi facultatea, Radu Inereanu a fost repartizat la muncă într-un colectiv de cadaştri, pe care îl gestiona Ilie Zibarţa, un bărbat josuţ, cu ochii şireţi şi buze subţiri. Şeful avea experienţă de muncă.Venea la serviciu ca şi cum scos din cutie: cu vestonul aşezat, cămaşa curată, cravată sau papion… Între eitineri domina buna înţelegere şi stima reciprocă. Numai Ilie Zibarţa stătea zile întregi într-un birou aparte, vorbind întruna la telefon. Uneori, Radu Inereanu îl surprindea cu receptoarele celor două aparate de telefon ba bucurîndu-se, ba înfuriindu-se. Se vedea cum uneori îi scînteiază ochii.Era nervos. La o lună de zile de şefie, Ilie Zibarţa îi adună pe tineri prevenindu-i că nu au dreptul ca în orele de muncă să se adune la sfat, căci fiecare în parte este dator să se descurce în problemele care le are. Aşa cere instrucţia! El vorbea cu o voce blîndă, dar făţarnică. Tinerii îi dădeau ascultare, iar seara, după terminarea zilei muncă, ieşeau pe terasa din vecinătate, la o halbă de bere. Ilie Zibarţa, ieşind mai tîrziu din birou şi urcînd în automobil, îi urmărea prin parbrizul întunecat. Uneori îi era scîrbă pe caracterul lui de mizantrop, dar pasiunea sa carieristă îi aducea o mulţumire.
Într-o dimineaţă, Ilie Zibarţa îl chemă pe Radu Inereanu în birou. Îl privi pieziş şi, plin de aroganţă, îi ordonă să închidă bine uşa de la intrare:
— Te tot studiez de cînd ai început să munceşti în colectiv... Eşti băiat bun, dar prea puţin sociabil cu mine...
— Ne aflăm la serviciu, şefule, zise Radu Inereanu. Cînd o să am nevoie de consultaţii, neapărat mă voi adresa.

— Păcat, păcat, făcu Ilie Zibarţa, clipind şiret din ochi. Dumneata nu ştii, dar Dorel Ciucaru te bîrfeşte că eşti trufaş, muieratic şi… tot atunci îl preveni: Te rog să nu mă trădezi. Doar noi amîndoi ştim acest adevăr... Ne-am înţeles?
— Dorel pare a fi coleg bun, încercă să-i reproşeze Radu Inereanu.
— Gata, am încheiat discuţia. Vrei crede, vrei nu. Vreau să-ţi fiu prieten... Pleacă să nu ne bănuiască cineva că suntem în cîrdăşie.
Toată ziua Radu Inereanu nu şi-a putut găsi locul. Dorel Ciucaru era un mare lăudăros. Îi plăcea să bîrfească, dar nu-i făcuse nici un rău pentru a-l declara tocmai şefului. A hotărît să treacă peste toate şi să nu să se încingă cu el într-o ceartă. Cu atît mai mult că îi promisese şi lui Ilie Zibarţa că discuţia cu pricina va fi păstrată în taină. Dar mînia în inima lui Radu Inereanu clocotea. Peste o zi observă cum Dorel ieşi vajnic din biroul lui Ilie Zibarţa, cu care probabil, avusese o întrevedere... Din acele clipe, Dorel evita orice discuţie cu el. De la o vreme, în biroul lui Ilie Zibarţa, intră şi Calistrat Frija, un băiat smolit de la Edineţ...Peste numai jumătate de an, colectivul de tineri se pomeni scindat în mai multe găşculiţe. Ilie Zibarţa obţinu o înfăţişare şi mai trufaşă. Mereu se plîngea că îl doare stomacul şi atunci cînd venea vreo delegaţie în birou, dînsul aduna cu ajutorul unora dintre colegi buchete mari de flori... Viorica Ochişor îi atîrnase pe perete o colecţie frumoasă de ekibane... Tinerii încetaseră să se adune în orele de odihnă. Pe terasa de lîngă edificiul cadastral venea doar Ilie Zibarţa, în singurătate...La unele adunări, se începuseră zîzanie între tineri, învinuindu-se reciproc că, deşi muncesc la antrepriză colectivă unii muncesc, iar alţii ...bîrfea.
În preajma Anului Nou, Radu Inereanu şi Dorel Ciucaru au mers în oraş după cumpărături. Revenind la tradiţia din anii studenţiei, au trecut pe la cafenea să bea o bere. După ce băură berea,Radu Inereanu, se avîntă într-o discuţie sinceră.
— Niciodată nu m-am aşteptat ca tu cu Ilie Zibarţa să mă bîrfeşti...
— Aşa precum nu m-am aşteptat nici eu! îi reproşă imediat Dorel. Mă cheamă el la dînsul în birou şi-mi spune:”Ca să vezi, Radu Inereanu răspîndeşte despre tine că eşti...homosexualist...”Ce atitudine ar trebui să am după asta, dragul meu coleg?
— Ian stai,stai! făcu mirat Radu Inereanu. Ilie Zibarţa mi-a spus că tu răspîndeşti despre mine că sunt un papă-lapte, hăbăuc...
— N-am vorbit niciodată de tine de rău, făcu nemulţumit Dorel, suflînd enervat spuma de pe gulerul halbei.
— La fel nici eu, confirmă Radu Inereanu.
— Nu înţeleg nimic, făcu şi mai dur colegul.
— Nici eu nu înţeleg.
În acea seară colegii s-au despărţit total derutaţi.Trecură sărbătorile de iarnă şi, în prima zi de lucru, Radu Inereanu, pe neaşteptate, iniţie o adunare generală a colectivului. La insistenţa lui, tinerii au dat buzna în biroul lui Ilie Zibarţa,surprinzîndu-l în dispoziţie, cu picioarele pe masă ca americanii. Radu Inereanu luă cuvîntul primul:
— Fraţilor. în rezultatul investigaţiilor am depistat printre noi un mare călău. Un monstru, un turnător incurabil, care se numeşte Ilie Zibarţa.El a reuşit să aţîţe zîzanie între noi. L-a făcut pe Dorel împotriva mea, iar pe mine împotriva lui. Acelaşi lucru l-a făcut şi cu Frija şi cu Ochişor...
— Şi cu mine! hohoti ironic Sergiu Burduja, un coleg înalt, slăbănog, repezit la vorbă.
— Mie la fel mi-a spus că Anatol Ţurcanu răspîndeşte bîrfe despre mine...
Momentan colectivul s-a agitat, iar Ilie Zibarţa, în deplină demascare, a început... să se plîngă că i s-a agravat ulcerul.A evitat pedeapsa, fiindcă unii din colaboratori au chemat de urgenţă ambulanţa. Şeful a stat internat în spital o lună de zile, solicitînd ca fiecare din membrii colectivului să-l viziteze pentru a da darea de seamă pe chestiuni de serviciu. Cînd reveni în colectiv, deja domina o atmosferă calmă. Cineva îi împrospătase florile din birou, iar pe peretele din spatele jilţului atîrna o ekibană impresionantă. Două colaboratoare adusese de

acasă un clit de plăcinte şi trei sticle cu vin roşu, servindu-i pe toţi cu ocazia revenirii şefului la servici. Ilie Zibarţa răspundea mereu la cuvintele de îmbărbătare, pe care le spuneau cei care închinau păhăruţul...
La începutul primăverii, Radu Inereanu a fost concediat din serviciu şi transferat în alt colectiv de la marginea oraşului. Dorel a devenit adjunctul lui Ilie Zibarţa. Colectivul continua să fie împărţit în găşculiţe...
Radu Inereanu nicidecum nu putea înţelege firea moldoveanului. Pînă la urmă a ajuns la concluzia că moldovenii pot fi uşor manipulaţi, ca să devină… nestimaţi.
33
Mătuşa Anghiloaia locuia la marginea Ineascăi. Femeia avea o vîrstă înaintată. Era coşuroasă pe faţă, cu nasul mare cît o gulie. Părul, de culoarea scrumului, era împletit în două gîţe scurte, cu fundiţe roşii. Mătuşa suferea de o maladie mintală. Dar nu era agresivă. Avea în jurul casei cîteva cobăi, un cîine şi cîteva mîţe. Era unica cocioabă din sat acoperită cu stuf, cu prispe de lut şi deregi corogite, de culoare roşie. Casa era pe malul unei rîpi abrupte şi aveai impresia că, o dată cu venirea ploilor, se va prăbuşi. De la o vreme, de cum bătrîna se întoarse din spitalul de psihiatrie, la casa ei începură să dea năvală copiii de 10-12 ani. Printre ei era şi Radu Inereanu, care era năzbîtios şi zvăpăiat, dar la această istorie se pomeni doar spectator.
Bătrîna stătea întinsă în cămară, pe un pat cu saltea de paie, în ce o născuse mamă-sa şi, cînd în pragul uşii apărea cîte un baistruc, ea ridica niţel capul de pe căpătîi şi, surîzînd, întreba:
— Tu ce ai adus mîcăi de acasă?
— O ulcică vîrfuită cu fasole babane, răspundea băiatul.
— Pune-o acolo, în tindă, spunea mătuşa Anghiloaia, dezbracă-ţi pantalonii, chiloţeii şi vino încoace la mîca...
Ascultător, băiatul îndeplinea poruncile bătrînei şi urca în pat...O grupuliţă de alţi băieţi stăteau în tindă, urmărind prin ferestruică la cei doi "îndrăgostiţi", ascultînd ce spune bătrîna... "Nu te grăbi, mîcă... Încetişor... Aşa, aşa! Şi acum spune-mi, puiuţule: înveţi bine la şcoală? Asculţi părinţii? La biserică te duci?.. Aşa, aşa, nu te grăbi, încetişor..."
Cînd bătrîna îl mîngîia pe băiat, plină de poveţe, îl îndemna să se îmbrace , apoi arunca privirea la celălalt puradel din pragul uşii, care ţinea o strachină cu nuci, zicîndu-i fără să-l întrebe:
— Eu am adus, iaca... Din podul bunelului...
— Pune strachina acolo, făcea satisfăcută bătrîna Anghiloaia, şi sai încoace la mîca să te înveţe de cele de care nimeni în satul ista păcătos nu vrea să înveţe...
Băiatul aşeza neglijent nucile în cotruţă şi , chicotindu-se, îndeplinea sfaturile babei, întrebînd:
— Verişorul Mitea tot vrea s-aducă un caş. La dînşii acasă azi e rîndul cu oile...
— Numadecît, puiuţule. Să vină. Dar s-aducă şi oleacă de zăr...Îmi place caş dulce de oi cu zăr... Cei care vor să vină cu mîinile goale n-au ce căta...S-o ştiţi pentru totdeauna...apoi bătrîna îl acoperea pe băiatul "harnic"cu poveţe: Iac-aşa! Fii ascultător,… nu te grăbi!... Totul se face cu migală şi pricepere, drăguţule! Încetişor...Aşa...Eşti priceput! Să asculţi de părinţi, să fii cuminte şi la biserică să te duci...Aşa, aşa...Mai iute, dar mai cu atenţie. Bravo!...Iaca eşti copil de gospodar!.. Al cui eşti?
— Al lui Grigoriţă Tofan...
— D-apoi eu cu mămuc-ta am fetit! Ce femeie gospodină, doamne!.. Dar tu fii ascultător. Cînd te roagă să-i aduci cîte o caldare cu apă de la fîntînă, fii hărnicuţ... Acuma încet, nu te grăbi... Încetişor... Iar acum grăbeşte-te... Aşa, aşa! Bravo, bravo!.. Ei, hai, coboară, să vină altul. Şi bătrîna întrebă pe următorul rîndaş cu seriozitate: Tu ce ai adus mîcăi?
— Găluşte. O farfurie cu găluşte de la cumătria de-aseară...
— Maladeţ! Sui încoace... Iac-aşa se vine la mîca, puilor, dacă vreţi să fiţi învăţaţi pentru viaţa de toate zilele...Al cui eşti, mititelule?

— Al lui Zamfir Ţapu.
— Eşti deştept. O s-ajungi ministru!...Mai încetişor, nu te repezi ca la pe degeaba...
Copil fiind, Radu Inereanu pentru prima oară în viaţă, urmărind acele scene, simţi cum i se trezesc în suflet nişte patimi clocotitoare. Roşi pe faţă. Oricît de mult l-au îndemnat semenii să se alăture de bătrînă, el s-a opus cu amîndouă mîinile, sprijinindu-se de uşorul vechi al uşii... Într-un tîrziu, simţi că i s-a făcut greaţă, a ţîşnit afară şi a vomitat... În pragul uşii, stăteau vreo cinci băieţi din clasa lui, care cu o torbişcă de mazăre, care cu o strachină de cireşe uscate pentru chisăliţă, iar Andrei al lui Vlad Mandraburcă luase o găină ca să achite taxa de trecere ...
În loc de judecată, bătrîna Anghiloaia a fost închisă într-un spital de psihiatrie de la mănăstirea Curchi, de unde nu s-a mai întors niciodată. La cîţiva ani după o ploaie puternică peste sat, s-au năruit malurile priporoase de rîpă, iar împreună cu primii bătrîni, s-a năruit şi casa bătrînei. Radu Inereanu, ori de cîte ori trecea pe acolo, parcă auzea îndemnurile bătrînei:"Nu te grăbi, mîcă!.. Fii ascultător, să nu furi, să te duci la biserică, să înveţi bine la şcoală, s-asculţi părinţii..."
34
Era pe la mijlocul toamnei cînd Radu Inereanu se întorcea de la Groznîi. Vizita de serviciu în Cecenia i-a produs o impresie fenomenală. Ţara îşi declarase independenţa şi cecenii sărbătoreau. Într-un vagon, împreună cu el, era un militar trecut de 40 de ani, care spunea că nu acceptă deloc ceea ce face Moscova.
— N-o să ducă la bine aceste lucruri, zicea el. N-o să ducă... Ei neapărat vor declanşa război, vor ucide multă lume, dar nu vor fi pedepsiţi.
— Orice crimă îşi are pedeapsa sa , îşi expuse punctul de vedere Radu Inereanu.
— Nu înţelegi dumneata nimic, reproşă militarul. Zilele acestea, în Duma de stat se vehiculează ideea de a abroga în Codul Penal pedeapsa capitală. Împuşcarea. Îţi dai seama ce înseamnă asta?! Criminalii caucazieni mă vor face să rămîn fără de lucru.
— Atîta pagubă...
Nedorind să intre în discuţie, Radu Inereanu se întoarse cu spatele, străduindu-se să adoarmă.
— Iaca dumneata nu ai dreptate, se supără condrumeţul. Deşi nu prefer votka, ci numai berea, puţin mi s-a ridicat dispoziţia şi îţi voi spune lucruri interesante. Ştiu că eşti jurist şi n-o să mă divulgi, iar dacă o să mă torni, totuna nu vei putea dovedi nimănui nici o pleaşă.
— Care ţii profesia militară? întrebă Radu Inereanu. Meteorolog la aerodrom?..
— Eu sunt killer. Executor al sentinţelor, se lăudă militarul. Îţi închipui: dacă se pronunţă o sentinţă de condamnare la moarte, cel condamnat trebuie executat. Apoi, cine crezi că trebuie să execute sentinţele de acest fel? Desigur, militarii...
— La noi, în URSS, cu adevărat se execută oamenii condamnaţi la moarte? Se vorbeşte că aceste sentinţe sunt doar nişte paravane. În realitate, condamnaţii de această categorie sunt supuşi muncilor grele la minele de uraniu şi muncesc acolo pînă mor.
— E o tîmpenie informaţia asta. Întreabă-mă pe mine, zise militarul cu ochii tulburi de băutură. Duse un deget la gură, chipurile să se facă linişte, trase cu privirile în lături să nu fie văzut şi ascultat de către cineva ce urma să spună.
-- Cum se numeşte asemenea funcţie? îl întrebă Radu.
— Călău! zise dînsul. După ce sentinţa intră în vigoare, condamnatul stă în celulă o săptămînă-două. Nu i se comunică nimic. Îl ţin mereu în cătuşe şi îl hrănesc cu linguriţa ca pe un bolnav. Apoi, cînd vine ziua, el este trecut într-o odaie, chipurile, unde se va întîlni cu avocatul. În acel moment eu stau de-a gata cu revolverul, ochesc şi-i trag trei gloanţe în ceafă. După aceea vin medicul legist, procurorul. Se constată moartea condamnatului. Ne iscălim tustrei pe act şi...Dumnezeu să-l ierte!
— Dar dacă nu-l ocheşti, ci numai îl răneşti prin cele trei împuşcături?
— În asemenea caz, rănitul este internat în spital, lecuit, iar după însănătoşire, iar împuşcat...

-- Cinism adevărat! concluzionă Radu Inereanu. Şi această îndeletnicire nu te ţîcneşte de minte...Măcar ştii pe ce lume te afli?
— Mă mîndresc cu profesia mea! Eu sunt trimisul lui Dumnezeu ca s-o sfîrşesc cu răul... O fac conştient, ştiind unde mă aflu. În Uniune sunt două locuri de executare a condamnaţilor. Lîngă Lvov, în Ukraina şi în Ural... Deoarece Ukraina tiu-tiu...a plecat în suveranitatea ei, acuma, în Rusia a rămas doar un singur loc de condamnare la moarte. Acolo unde s-a executat familia împăratului Nicolai , de către bolşevici, ai înţeles?
— E clar.
— Şi să mai alfi de la mine... Oriunde m-aş afla, în Kamceatka,Ţările Baltice, Karelia, Başcortostan sau Altai, peste tot sunt găsit şi chemat la datorie. Killerii sunt deficitari!
— Dar în caz de abrogare a pedepsei capitale, rămîi fără de lucru, dori să ironizeze Radu Inereanu.
— Niciodată! reproşă iarăşi enervat şi supărat condrumeţul. Azi, killerii au mai mult de lucru, dar ei sunt angajaţi nelegal. Din Sahalin vin killerii şi asasinează bussinesmanii la Maikop, iar din Keongsberg merg cu această misiune la Bişkek... Peste tot se îndeplinesc omoruri la comandă,şi profesia noastră este foarte deficitară. Se fac bani grei, dar e nelegal. Ce păcat, ce nostalgie după trecutul apropiat!
— Cecenii ar fi bine să fie lăsaţi în pace, nu înţeleseseră nici mai apoi de ce Radu Inereanu dori să schimbe tema discuţiei.
— Ei niciodată nu vor fi slăbiţi de către Rusia. Acolo e Caucazul de Nord, petrol! Iar un glonte pentru Dudaev dacă a trebui se va găsi. Nu există nici o problemă. Killer, la fel. Ar fi o mare cinste să execut sentinţa împotriva lui. Numai să fie bazată pe legea în vigoare, iar legea, precum m-a învăţat şcoala sovietică, este Voinţa Poporului!
Condrumeţul se turmentase de-a binelea. Se clătina mereu uitîndu-se la ceas.Apoi,se îmbrăcă, îşi aduse rucsacul pe spate şi, cînd trenul ajunseseră în Voronej, coborî. Pe peron era aşteptat de cîţiva bărbaţi îmbrăcaţi elegant, cu pistoale la şold.
Începu să se lumineze. Geamurile vagonului se umezise şi,oricît se strădui Radu Inereanu să deslușească direcţia în care plecase companionul său de drum, noaptea îl ascunsese undeva în neliniştea gării aglomerate.
35
Tatăl lui Radu dorea ca fecioru-său să devină agronom. Primăvara îl învăţa cum să cureţe via, să facă marcotajul, să sădească pomi. Deşi deveni nacealnic, tata nicidecum nu pierduse dragostea faţă de pămînt. Îl prelucra singur cu mîna lui. Vroia să-i arate feciorului cum trebuie s-o facă pentru viitor.
Radu Inereanu, îndrăgise cu totul alt domeniu. Începu să scrie poezii. Îşi procurase două caiete şi, la lecţii, cînd se plictisea să tot asculte, îşi aşternea gîndurile pe hîrtie. A trimis cîteva poezii la una din redacţiile din Chişinău. Despre intenţiile lui nu povesti nimănui. Odată, în poartă, îl chemă pe tata poştăriţa şi îi dădu un plic. Era răspunsul unui redactor, care-i citise versurile, şi-l îndemna pe Radu Inereanu să le mai scrie... Băiatul nu era acasă. Fusese trimis să pască vitele. Cînd se întoarse tata, îi zise:
— Niciodată nu m-am gîndit c-ai vrea să devii scriitor, dragul tatei... Poate este o pornire bună, dar eu tare aş vrea să fii agricultor.Ceea ce ai de gînd să faci, este o pornire grea. Ce salarii au scriitorii, mă rog?
— Habar n-am, răspunse indiferent Radu Inereanu.
— M-am interesat eu, zise tata. Scriitorii trăiesc din ceea ce scriu. Dar ce bani poţi face cu scrisul, măi băiete? Iaca, dacă ai deveni un agronom. Priveşte, cum trăiesc la noi agronomii, brigadierii, preşedinţii... Ei sunt mîncăii satului. Au cu ce trăi... Dar tu vrei să te ocupi cu nişte maiacuri...
Radu Inereanu asculta cuvintele părintelui, fiindu-i oarecum ruşine că a fost descoperit...

— Scriitorii primesc onorarii mari, zise el. Au multe favoruri, privilegii! Au mare cinste. Sunt recunoscuţi de miile de cititori... Iar principalul e că îmi place să scriu. Îmi place!
Tatăl era nemulţumit de intenţia feciorului.
— Nici nu ştiu ce să zic, făcu mama. Facă ce o socoti de cuviinţă. Am grijă să-l cresc pînă la 18 ani, apoi o să-l ia statul în primire. Dacă el vrea să se facă popă? Fie! Dacă vrea scriitor? Nu am de gînd să-l încurc... Şi ţie , bărbate, ţi-aş spune să fii într-un gînd cu mine...
După absolvirea şcolii medii din Teleneşti, Radu Inereanu plecă la învăţătură la Chişinău. Tata îl conduse la marginea satului, îi dădu 20 de ruble, ca să achite călătoria, şi-l binecuvîntă. De-atunci, din acea zi a rupt-o pentru totdeauna cu agronomia...

36

Radu Inereanu a fost frapat de faptul că românii basarabeni pot circula liber peste frontiera Prutului. Într-un oraş milionar, precum este Bucureştiul, se vorbea numai româneşte. Lucru de neînchipuit cu vreo cîţiva ani în urmă. De-a lungul anilor călătorise prin Europa, Asia, Cipru, Gibraltar, dar nu întîlnise niciodată un oraş, în care să se vorbească în exclusivitate româneşte. Ce s-ar mai fi bucurat tatăl lui, dacă ar fi fost în viaţă!
În tinereţe taică-său a făcut armată la Timişoara, de multe ori a fost în trecere pe la Gara de Nord…Tata atunci era mai tînăr decît el acuma… Era un flăcău înalt, smolit, cu o dragoste nemărginită faţă de ţara noastră România.Tata toată viaţa a fost împătimit şi vorbea ca despre un rai cînd îşi amintea locurile frumoase ale Bărăganului, Banatului şi Olteniei… Adeseori, el îi povestea despre oraşele ţării, unde se vorbeşte româneşte…Radu abia acum ghicea acea presimţire avută în anii juneţei de către bunul lui părinte. Ce s-ar mai fi bucurat tata acuma să aibă prilejul de a vizita Calea Victoriei, Griviţa, Gara de Nord! Ochii lui Radu iradiau de fericire şi nu-l întristau nici neajunsurile pe care le avea…
Plimbîndu-se tot mai mult prin Bucureşti, constată că la majoritatea dintre cafenele şi buticurile urbei se difuza doar muzică arabă şi turcească. Prostituatele române, bucureştencele erau arogante. Graiul basarabean le enerva. Dar era de-ajuns ca în mijlocul lor să se ivească vreun turc,american sau arab că imediat renăşteau.
De cîteva ori Radu Inereanu a încercat să vorbească cu ele şi descoperi că fetele, deşi tinere, atrăgătoare, cu o limbă română perfectă, erau inculte . Habar n-aveau unde se află Ţările Baltice, Mongolia, Coreea, Rusia sau Republica Moldova… Ziceau că el e din Rusia şi îl numeau...rusoi. Oricît s-a străduit Radu să le convingă că şi el e român, nu i-a reuşit. De la o vreme, Radu începu să evite orice discuţie în această privinţă. Bucureştiul pentru el era o poveste, acel mic Paris despre care vorbeşte Europa.Simţea pe caldarîmul străzilor vechi paşii lui Eminescu, Sadoveanu, Coşbuc. Intuia că, pe aceleaşi pietroaie spălate de ploi, a meditat în pasul mic Marin Preda, cel mai valoros prozator al românilor... Vai, cît de mult ar fi vrut Radu Inereanu să locuiască în Bucureşti!
Fiind o fire insistentă, care prefera să-şi realizeze visele, găsi de cuviinţă să caute refugiaţi politici din Basarabia la Bucureşti… Se adresă unei ţaţe poete, cea care a stat odată în faţa tancurilor la Chişinău, dar care s-a conformat, cînd a simţit că poate să hăpcănească cît îi ajunge braţele lacome de avere, să huzurească speculînd cu patriotismul la Bucureşti. Această pseudo Janna d”Arc nici nu vru măcar să vorbească cu el. Atunci, Radu încercă realizarea visului printre oamenii de afaceri...
Mai avea doar cîteva zile pînă la reîntoarcere.Prin intermediul unor cunoscuţi, a fost contactat de către Malvina, bucureşteancă,care-i spuse că bussinesmanul ei cunoscut din Germania se interesează de plantaţiile de tutun din Basarabia. Avînd cunoştinţe mari, Radu Inereanu a căzut de acord ca să meargă acasă cu limizina Malvinei, însoţit şi de Uve Brukgner, businessmanul german.După multe peripeţii prin culoarele birocraţiei de la Chişinău, au reuşit să fondeze o companie mixtă, producătoare de articole de tutungerie. Malvina fuma, bea cafea, zicîndu-i:

-- Tutunul din Basarabia se proslăveşte în Europa! Trebuie să ne faci cunoştinţă cu persoanele sus-puse…
Pentru o vreme, Radu Inereanu uită de casă şi familie. L-a implicat în această afacere pe finul lui Georgian care, la rîndul lui, a atras-o (clandestin) pe mamă-sa. Au convenit că vor lucra împreună, iar cu banii cîştigaţi Radu Inereanu îşi va procura un apartament la Bucureşti… Chiar din primele luni afacerea, începu să ia amploare şi să aibă venituri colosale. Pe neobservate însă finul Georgian, intră în colaborare cu lucrătorii KGB-lui de la Chişinău, iar ca partener de mîna dreaptă angajă un pui de securist.Cu fiece săptămînă,finul ocupă un post din ce în ce mai important, iar el deveni de prisos pentru companie… Georgian, împreună cu mamă-sa, ignoră prezenţa celor care au stat la temeliile afacerii, cu excepţia Malvinei şi a lui Uve Brukgner. Georgian, împreună cu feciorul securistului, un vlăjgan căruia mereu îi curgeau balele la colţul gurii a întreprins adevărate ravagii de escrocherie prin gospodăriile săteşti. Luau tutunul cultivat de la oameni, promiţîndu-le că se vor achita pentru marfă după comercializarea lui. Bieţii oameni, au fost minţiţi,sărăciţi, pîngăriţi… Curînd, Georgian asistat de frumoasa bucureşteancă se deprinsese să mintă lumea . Deveni trufaş. Îmbrăca haine scumpe, purta bijuterii din aur. Avea maşină în vogă, două celulare…Deşi mămica lui mereu se plîngea de…mizeria în care trăieşte… Această pură făţărnicie era vizibilă, dar nu era în caracterul lui Radu să o dea pe faţă…O vreme Georgian avea oarecare contacte cu Radu. Odată Malvina îi spuse:
-- Traiul tău va fi ca-n poveste şi vei acumula pentru casă la Bucureşti… Deocamdată fă tot posibilul şi-l ajută pe Georgian. El, la rîndul lui te va ajuta pe tine. Radu Inereanu nu avea talent în domeniul afacerilor, dar prin priceperea şi experienţa lui de viaţă îi sugera noi idei lui Georgian. Îl cunoscu cu amicii lui de universitate, oameni cu pondere... pînă cînd, într-o bună zi ,Georgian îi spuse verde în ochi că nu mai are nevoie de el. Cu banii şi securiştii care-l ocroteau se deprinsese să zboare singur în lumea afacerilor! Vorbea tot mai des despre posibilităţile companiilor of şor din din Occident.
Georgian, împreună cu bucureşteanca, hotărî să emigreze. Avea tot temeiul! Intră în cîrdăşie cu fiul Preşedintelui ţării, un fustangiu şi un muieratic ca şi el.Prin maşinaţii cu acest prinţ de preşedinte obţinu de la Banca Naţională un credit de cîteva milioane de dolari, pe care tot atunci reuşi să-i transfere într-o companie din Trinidad şi Tobago. Dar unde sunt afacerile mari, şi supravegherea organelor de drept e mai concentrată. Sute de oameni amăgiţi de prin sate începu să apeleze după ajutor…Georgian a fost chemat la procuratură şi supus anchetării. În decursul unei zile şi a unei nopţi, acesta perfectă actele şi dispăru din Chişinău. Malvina, care de la o vreme concubina cu Uve Brukgner, mai în vîrstă ca ea cu vreo 30 de ani,... sălbătăci. Dînsa alocase mijloace considerabile în afacere şi într-o clipă pierduse totul! Începuse să-l ameninţe pe Georgian, promiţînd că va depune toate eforturile ca să fie găsit. Unde-i stau picioarele, acolo îi va sta capul!…Tocmai atunci Radu Inereanu află cîţi bani s-au rotit prin safeurile finului Georgian. Despre scandal au auzit şi cei de la securitate…
Într-o noapte de mai în împrejurări misterioase, de către persoane necunoscute a fost agresată Malvina. Pe Uve Brukgner l-au legat, iar pe bucureşteancă au violat-o şi au supus-o torturilor... A doua zi, nemţoiul a plecat urgent în Germania, uitînd de Chişinău, tutun şi Republica Moldova. Malvina însă stătu cîteva luni în spital, după care reveni la Bucureşti, într-un cărucior pentru invalizi...
După cîţiva ani, la solicitarea Malvinei, Radu Inereanu merse la Bucureşti. Fata avea o faţă palidă, încărunţise. Nu mai lăsa ţigara din gură. Se mişca dintr-o odaie în alta în cărucior şi, fiind nervoasă, mereu se certa cu maică-sa.Radu Inereanu, totuşi, se hotărî s-o întrebe, revenind la evenimentele de odinioară:
— De ce Georgian nu mi-a procurat apartament la Bucureşti? Oare nu a avut posibilitate?
— Nu fi naiv, domnule! aproape se răsti Malvina. El a procurat apartamente securiştilor. Celora care-l păzeau şi-l ajutau să fure. Pe tine te-au folosit ca pe un prezervativ... L-ai ajutat

să deschidă afacerea şi imediat a uitat de tine...La Bucureşti el a procurat mai multe apartamente, dar toate sunt ale mamei lui... Despre asta, lui i se pare că nu ştie nimeni... Nu-i nimic! zicea dînsa oftînd: Va veni şi rîndul lui, oricît s-ar ascunde în străinătate. Pe mine m-a făcut invalid, iar eu o să-l omor...Aşa sunt bucureştencele. Aşa cer legile Bucureştiului!
— Şi totuşi cum crezi: voi avea posibilitate să-mi realizez visul?
— Oraşul acesta va rămîne pentru tine un vis .
— De ce?
— Fiindcă tu niciodată nu vei fi businessman. Ai avut posibilitate să te îmbogăţeşti personal, dar l-ai canalizat în această afacere pe un idiot!..L-ai îmbogăţit pe el şi pe toate neamurile lui pentru multă, multă vreme...Şi, după cum am analizat, Radule, lucrul cel mai caraghios e că el, Georgian al tău, împreună cu maică-sa,niciodată nu vor recunoaşte că banii pe care i-au acumulat, ţi-i datorează ţie.
— Deci sunt un naiv şi un romantic?
— Desigur! Şi aceasta este o boală incurabilă a ta, de care nu te vei debarasa niciodată. Businessul preferă risc. Uite eu ce am păţit ... Pe cînd tu eşti prudent! Eviţi afacerile ilicite, riscurile. Un om de afaceri tot timpul riscă. Ţine minte!
În acea zi, la Bucureşti începu să plouă. Radu Inereanu hotărî să hoinărească puţin pe străzile vechi ale oraşului. Păşea îngîndurat, fără de umbrelă, nici să-i pese că ploaia îl udă leoarcă. Avea senzaţia că, de la unul din geamurile conacului de pe bulevardul Kiselev, îl urmăresc două perechi de ochi: ai finului Georgian plini de zeflemea, şi ai mamei acestuia plini de mulţumire…
37
În fiece primăvară,cocostîrcii îşi făceau sălaş pe acoperişul casei mătuşii Ioana şi a lui moş Petre.Păsările soseau stoarse de oboseală, de undeva de departe şi cîteva zile lui Radu Inereanu i se părea că ele de abia- abia zboară spre lunca Ciulucului. Apoi deveneau mai siguri pe zborul lor şi zile întregi roteau deasupra satului. Seara, cînd pe muchia Lipăgăului răsărea luna, păsările ridicau ciocurile roşii spre cer şi clempăneau întruna, de parcă admirau în felul lor frumuseţea cerului senin.Bătrînii spuneau că cocostîrcii le prognozau vremea. Dacă clempăneau des şi îndelung însemna, că se aşteaptă o vară călduroasă,. iar dacă ei se joacă rar cu pliscurile, se aşteaptă ploaie...Radu Inereanu prefera să urmărească zborul lor spre lunca Ciulucului şi i se părea că prezenţa lui alături de cuibul cocostîrcilor îi face prieteni.
— Ce tot stă copilul acesta la mata în ogradă? întrebau trecătorii pe stăpînii casei.
— Îi plac păsările! Îs frumoase, răspundea mătuşa Ioana. Ş-apoi el nu încurcă nimănui.
— Învăţătoarea ne-a dat temă pentru acasă, zicea Radu Inereanu, să povestim despre cocostîrci.
Seara, în jurul lui se adunau ceilalţi copii din mahala, împreună cu mătuşa Ioana şi moş Petre. Radu le povestea pasionat că păsările acestea vin în Moldova numai pentru cîteva luni de vară, apoi pleacă în ţările calde. Undeva prin delta Nilului, în Egipt, în Africa.
— Ce ţară o mai fi Egiptul cela? întreba încurcată mătuşa Ioana. Nu care cumva este ţara faraonilor?
— A piramidelor, zicea Radu Inereanu, ca după o pauză să-i facă mătuşii din deget: Ai spus că nu ştii carte...
-- Am învăţat două clase la români, reproşă cu uşoară mîndrie mătuşa Ioana. Cele cîteva clase la români sunt mai bune decît universităţile de azi!
În copilărie, toate cunoştinţele Radu le avea de la oamenii satului care, majoritatea din ei, cu clase primare de la români…
Peste o vară, în urma unor torente de ploi, avalanşa de apă năvăli peste malurile rîpei şi luă o parte din casa lui moş Petrea şi a mătuşii Ioana. Cocostîrcii erau plecaţi în ţările calde cînd cuibul lor s-a pierdut în iureşul apei tulburi.

În primăvara următoare două păsări îndrăgostite s-au rotit îndelung deasupra locului unde fusese casa veche a mătuşii Ioana. O vreme au aterizat pe locul unde rămăsese doar nişte ruine, au clempănit îndelung din pliscurile lor roşii a mare jale, după care şi-au luat zborul ca să nu mai revină la acel loc niciodată.
-- Doamne, Doamne! se tînguia mătuşa Ioana. Ce mult îmi pare rău că n-am construit casa din piatră. Poate n-o lua apa… Acum bieţii cocostîrci o să-şi ia zborul supăraţi pe noi spre Egipt.
38
Radu Inereanu, împreună cu Pavel Agache, păscuse vacile în Ponoare, în Borta lui Dănilă. După cîţiva ani, Pavel învăţase la şcoală de mecanizatori din Saratov, Rusia. Se întoarse la Ineasca şi toate nebuniile care se petreceau în sat erau ale lui.Pavel devenise puternic. Purta plete lungi, avea tranzistor, asculta muzică mereu, îmbrăca pantaloni cloşaţi şi cămaşă înflorată de nailon.Dimineţile, în văzul trecătorilor, se antrena la bară. Din zi în zi aştepta cu Radu să primească citaţie, pentru a pleca în rîndurile armatei sovietice. Printre semeni, Pavel era poreclit coroliul satului (“regele satului”), nume care-i aducea multă satisfacţie morală. Nimeni nu dorea să-şi pună mintea cu el.
Primăvara era pe sfîrşite. Oamenii aduceau din pădure brebenei şi viorele, aşezîndu-le în colţul păretarelor din casă. În sat se jucau nunţi, iar la acele veselii în centrul atenţiei era Pavel Agache. El le demonstra celor de seama lui cum ruşii din Saratov beau votkă cu paharul mare... După ce se turmenta, începeau peripeţiile.
— Nu-mi pasă de nimic. Curînd voi pleca la armată, iar acum vreau să mă veselesc şi să fac ce-mi place!
Într-o dimineaţă, Radu Inereanu îl întîlni pe Pavel în dealul Tobei. Băiatul era după o beţie ordinară. Ca întotdeauna avea chef să se laude.
— Ai mai făcut una boacănă? îl aţîţă la vorbă Radu Inereanu.
— Cu Viorica lui Cantiuc! Studenta ceea de la Tehnicumul de Tîrguială din Orhei...zise el cu o deosebită bravură în voce. Aseară, după dansurile de la club,am pus ochiul pe ea. I-am propus să o conduc acasă, dar ea m-a refuzat. A zis că are mire la Orhei şi-o să se mărite la toamnă cu el! O văzusem încă în timpul dansurilor că e chilită. Mi-a spus că înainte de-a veni la bal, fusese la ziua de naştere a unei prietene din Teleneşti... Deci, potrivisem că şi ea este niţeluş ciupită! Uşor de frînt!..M-am luat pe urmele ei. Ea, profitînd că s-au zvîntat cărăruşile şi, văzîndu-mă că îi aţin calea, hotărî să mă păcălească. A luat-o la fugă. Dar eu, cu toate că eram beat, am ajuns-o din urmă. Ea a încercat să strige, să cheme pe cineva în ajutor, dar i-am astupat gura cu mîinile. Şi-apoi, în pustietatea ceea a Bordocenilor, cine putea să o audă? Hămăiau cîţiva cîini prin mahala, dar nu s-a vîrît nimeni la mine...
— Şi cum v-aţi împăcat ? dori să afle Radu Inereanu.
— Văzînd-o atît de îndărătnică, m-am aruncat asupra ei flămînd ca un leu. Este atît de drăguţă, sexopilă! I-am propus să facem benevol sex, dar ea mi-a vîrît obraznică ciuca sub bărbie... Stai, “podruga”, i-am zis, aşa n-o să meargă... După o mică hîrjoneală, i-am sucit mîinile la spate, apoi mi-am descheiat prohabul...i-am descleştat maxilarul. La început nu vroia, dar pînă la urmă a acceptat…
— Ai s-o păţeşti tu vreodată, îi zise Radu,simţind o repulsie de a mai continua discuţia cu Pavel.
— M-a ameninţat c-o să mă declare la sectoristul Veniamin Cojocaru, dar nu ştie că acest lucru nu-l poate dovedi. Nu m-a văzut nimeni... şi Pavel, mai trăgînd un gît de rachiu, îi întinse sticla lui Radu: ia şi bea! Azi, mîine, vom fi înrolaţi la oaste şi adio băutură! Adio, femei!
Pînă în seară, Pavel Agache a fost arestat pentru săvîrşirea perversiunilor sexuale. Peste o săptămînă, Radu Inereanu primi citaţie şi, cu trei băieţi de seama lui, au plecat la armată. Radu Inereanu nu a fost acasă doi ani. După demobilizare, reveni la Ineasca. La marginea satului, lîngă fîntîna lui Tudor Şoltoianu, o întîlni pe Viorica lui Cantiuc. Era împreună cu

soţul, care ducea un copilaş pe braţe. Viorica era superbă ca întotdeauna. Radu se bucura de ea, de familia ei, de zîmbetul ei curat, dar puţin trist...
Cît timp s-a aflat la oaste şi încă vreo cinci ani după demobilizare, Radu Inereanu primea arareori cîte o scrisoare de la Pavel Agache, prin care-l ruga să-i trimită în "zona" de la Cricova adresa vreunei fete. Pavel devenise poet şi-i expedia multe versuri dedicate viitoarei lui soţii. Îl îndemna pe Radu să le citească studentelor de la universitate.Poate vreuna dintre ele îi va aprecia talentul. Îi comunica mereu că de cum îşi va ispăşi termenul, se va căsători şi va începe o viaţă nouă... Nu va bea,nu va fuma...şi va pleca împreună cu familia să muncească în stepele Kazahstanului.
39
Spre sfîrşitul ultimului an de studii, Radu Inereanu a primit bonul de repartiţie la un cămin, cu un rusoi şi un vietnamez. Odaia de la parter era comodă, cu o fereastră mare care dădea în stradă.
Rusoiul se dovedi un băiat deştept, cînta la chitară şi arareori prefera să se îmbeţivească. Vietnamezul, deşi era cu vreo zece ani mai mare ca Radu, avea un chip de copil. Era înalt de o şchioapă. Zîmbea întruna şi se recomanda că este participant al războiului cu americanii. Îl chema Nguien Dini Ani. Vreo săptămînă întreagă Radu a tot repetat acest nume neobişnuit pentru el. Vietnamezul era student în anul doi la Drept. Vorbea cu greu ruseşte.(Pe atunci studenţii străini îşi făceau studiile numai în limba rusă). Piticul, cu ochii înguşti, pletele negre ca smoala şi pielea galbenă, prefera mereu să se aventureze în discuţii politice, străduindu-se să-i dea de înţeles lui Radu că dînsul este o persoană de orientare maoistă.Pe peretele de lîngă patul său, Nguien Dini Ani atîrnase harta politică a lumii şi o lozincă cu două citate de-ale lui Mao şi Ho Şi Min, care chemau oamenii progresişti la o revoluţie mondială. Rusoiul, care era student la un an cu vietnamezul,accepta discuţiile politice, străduindu-se să-şi convingă oponentul că ideologia corectă a socialismului este marxism-leninismul…Cînd se îmbăta, rusoiul, aducea vorba despre România, Nicolae Ceauşescu şi problema Basarabiei în lumina pactului Molotov-Ribbentrop.
-- Basarabia este pămînt străvechi, locuit de către slavi.Este dovedit ştiinţific! Basarabia a fost şi va fi pentru totdeauna teritoriu sovietic! Iar Ceauşescu, şi el făcea o pauză, ridicînd un deget în pod, atenţionînd: Nicolae Andreevici este un tontălău, influenţat de către Occident! Românii sunt ţiganii Europei. Curve politice! Poporul meu rus, frate mai mare pentru toate popoarele din URSS, niciodată n-o să-i permită să atenteze la suveranitatea Basarabiei!..
Cunoscînd bine chestiunea în cauză, Radu Inereanu evită confruntarea cu rusoiul. Îşi dădea seama că rusoiul poate fi turnător. Mulţi dintre colegii lui de la Litere, Istorie şi alte facultăţi, aventurîndu-se în asemenea discuţii provocatoare,erau depistaţi ca persoane compromise şi, sub diferite pretexte, exmatriculaţi. Vietnamezul,însuşea informaţia rusoiului şi, în cele din urmă, îl aproba, plîngîndu-se că şi Vietnamul are probleme teritoriale cu statele limitrofe…După un moment de cugetare, ca să înlăture orice bănuială, Nguen Dini Ani spunea o frază însuşită pe de rost:
-- Ruşii, că ne dau armament,ne sunt prieteni, iar chinezii ne sunt fraţi. China ne dă orez!..
În acel început de toamnă, Radu Inereanu se îndrăgostise şi petrecea timpul pînă seara tîrziu împreună cu domnişoara pistruiată de la Biologie…Rusoiul evident era nemulţumit şi de fiecare dată cînd îl vedea pe Radu sosind acasă atît de tîrziu, începea să înjure toată naţiunea română.
De la o vreme vietnamezul încetă să mai frecventeze lecţiile. Dormea toată ziua, iar spre miezul nopţii, avînd un radiou la căpătîiul patului, deschidea postul de radio "Europa liberă" şi asculta noutăţile de la Hanoi…Nu se spăla zile întregi. Singur îşi pregătea demîncare după reţetele culinare vietnameze. Fierbea ridichea cu tot cu frunze,dobîndise de undeva nişte broscuţe… În odaie domina un miros de closet…

Într-o seară, pe la miezul nopţii, Nguien Dini Ani sări fericit din pat, bucuros că trupele vietnameze au eliberat…Campucia!..Ignorînd orice norme etice, el slobozea nişte sunete bizare, începu să sufle într-o surlă de bambuc, să bată într-un vas de tinichea…Rusoiul era beat criţă şi nu reacţiona în nici un fel la sloganele vietnamezului.
Radu Inereanu se uită nemulţumit la Nguien Dini Ani şi-l chemă la respect, în acea oră nocturnă… Piticul însă deveni foc şi pară. Prinse a răcni ca un sălbatic în junglă, învinuindu-l că el, ca reprezentant al ideologiei marxist-leniniste, nu înţelege importanţa evenimentului din Indochina…Campucia a devenit socialistă!
-- Mai du-te tu în mama dracului, fariseu împuţit ce eşti! izbucni Radu Inereanu. Amînă-ţi dezmăţul pentru mîine-dimineaţă…
Piticul vietnamez deveni albastru de mînie şi sări la bătaie. Radu îl stăpîni cu o mînă ţinîndu-l la distanţă şi abia de se reţinu, apoi părăsi odaia,fiind nevoit să petreacă restul nopţii pe străzile pustii şi reci ale oraşului.
A doua zi, vietnamezul înaintă o petiţie la comitetul de partid al universităţii, învinuindu-l pe Radu de crearea unui conflict internaţional…Datorită faptului că a fost un student exemplar, necompromis, "partcomul" i-a dat mustrare aspră. Pentru incompatibilitatea cu ideologia internaţională a partidului comunist, rusoiul solicită exmatricularea lui Radu. În cele din urmă Radu Inereanu se mută cu traiul la gazdă, unde locui pînă la finele studiilor.
-- Ce păcat că nu ai susţinut testul, îi zise amicul Anatol Trifon, colaborator al KGB-ului de la Chişinău. Erai să fii angajat în statele KGB-ului, iar ulterior aveai o perspectivă minunată: apartament, salariu bun, privilegii pentru toată viaţa…Păcat, păcat…Pe viitor să ai în vedere că la un asemenea conflict repetat poţi avea neplăceri şi mai mari. Doar eşti luat la creion de către KGB pentru vecie…Păzea!
Deşi absolvise universitatea cu menţiune, Radu Inereanu fusese repartizat la una din cele mai mari ferme de porci din nordul Moldovei, în calitate de inginer pe tehnica securităţii…Deci, era angajat în "securitate"!
40.
Pe cînd îşi satisfăcea serviciul militar la aerodromul din Luţk, Radu Inereanu a avut un bun prieten, pe tagicul Karim Gadoiev, originar din oraşul Kuleab. Karim era maleabil, binevoitor. Mereu se afla de planton, iar Radu era meteorolog. Seara, cînd încetau zborurile de antrenament, în cazarmă rămîneau numai Karim şi Radu Inereanu. Era chita lor! Tagicul îi povestea despre viaţa din Pamir, despre soţie, copil. Permanent avea la el în buzunar o sticluţă cu grăuncioare de marihuană, pe care le strecura în palmă, apoi le arunca în dosul limbii. Radu Inereanu îndrăgise graiul tagic, şi îndeosebi muzica lor. Aflîndu-se în concediu, Karim adusese în unitate un instrument muzical cu două strune, care se numea rubab. Radu Inereanu, care ştia a cînta la chitară, în scurtă vreme deprinsese a mînui harnicele strune şi chiar a învăţat un cîntec în limba tagică. Au convenit ca după demobilizare să se viziteze reciproc. Ruşii din unitate aveau o atitudine discriminatorie faţă de minorităţile naţionale din marele imperiu, mai ales faţă de persoanele din Asia Mijlocie. Pe Karim la fel îl disconsiderau.
Spre sfîrşitul serviciului, dînşii deveniseră de nedespărţit. Zile întregi petreceau amîndoi în cazarma aviatorilor din preajma pistei de decolare. Înflorise păpădia şi aveai impresia că te afli într-un ocean de valuri galbene, aromitoare. Se pregăteau pentru demobilizare. Fiecare soldat dorea să ia cu el spre baştină cît mai multe amintiri din anii serviciului militar. Karim, împreună cu Radu Inereanu, începuse să colecţioneze fotografii. Obţinuse un aparat de fotografiat de la un tatar din Kazan, procurase peliculă şi, chibzuind că sîmbăta, duminica nu era nici ţipenie de om pe aerodrom, decît doar santinelele, au pătruns ziua în amiază lîngă escadronul de avioane supersecrete şi amîndoi, pe rînd, s-au fotografiat. Karim chiar s-a urcat pe aripile unuia dintre avioane. Spre seară, izbutind doar să developeze pelicula şi să facă primele fotografii, că în laboratorul cazarmei au dat buzna o grupă de soldaţi în veste antiglonţ, cu căştile pe cap şi pistoalele automat de-a gata. Aceştia le-au ordonat să se predea

şi i-au încătuşat. Curînd, Karim şi Radu Inereanu s-au pomenit în carceră. În unitate se vorbea că, în persoana lui Radu Inereanu şi a lui Karim Gadoiev, serviciile de antirecunoaştere militară au depistat agenţi secreţi. După două ore de arest, au fost chemaţi la interogatoriu.În faţa lor stătea un general, cu toate regaliile în pieptul vestonului nou-nouţ. După o avalanşă de cuvinte scabroase, generalul în persoană i-a supus interogatoriului:
— Ei, acum să ne mărturisiţi cine vă sunt patronii? Căror servicii speciale străine vă subordonaţi?...
Radu Inereanu începu să plîngă. Karim, la fel. Erau speriaţi de-a binelea. Au încercat să se justifice, însă generalul deveni şi mai turbat de mînie.
— Pur şi simplu am dorit să avem o amintire despre aerodrom, despre avioanele pe care le deservim, îngînă Radu Inereanu.
— Nici prin gînd să ne treacă că nu avem dreptul să ne fotografiem lîngă avioane, spuse Karim.
— Gura, ţîncanilor! răcni generalul. Despre activitatea voastră de dimineaţă mi-au raportat agenţii care stau de gardă. Ei v-au descoperit imediat, prin ocheane...
— Nu suntem spioni, se îndîrji cu vocea Karim.
Generalul îl chemă pe un ofiţer şi-l întrebă cu vocea-i dură:
— Colonele? Pederaştii ăştia doi au fost preveniţi la începutul serviciului militar că n-au voie să divulge secretele de stat.
— Am verificat totul, raportă colonelul ducînd mîna la cozoroc. Ei nu au acces la el... Dînşii fac parte din serviciul tehnic inferior.
— Cine sunt inşii? întrebă şi mai aspru generalul.
— N-au avut pînă în prezent nici o încălcare.Erau unii din cei mai buni. E doar o aventură copilărească din partea lor. Au dorit să se fotografieze lîngă avioane, pentru a se lăuda la baştină...
— Tîmpiţilor! tună generalul. Aşa s-a întîmplat şi cu idiotul cela de maior, care cu o lună în urmă, a fugit în Japonia cu tot cu MIG-27!
— Ce ordonaţi să facem cu ei? întrebă colonelul, însoţit de doi soldaţi înarmaţi.
— Să-i pupaţi în cur! făcu a lehamite generalul în adresa colonelului, după care îi spuse supărat: Plecaţi de-aici să nu vă văd. Aţi stîrnit atîta tărăboi, încît ştie şi Moscova...Măgărie adevărată! În loc să puneţi lîngă avioane un cîine-lup, ca să nu se apropie nici naiba de ele, voi vă ocupaţi cu nebuniile... Ce fel de spioni sunt prăpădiţii ştia?!..
Curînd colonelul şi soldaţii înarmaţi ieşiră din birou intimidaţi. Ofiţerul făcu cîţiva paşi, aprinse o lulea şi savură plăcere, slobozind rotocoale de fum.
— Tovarăşe general... încercă să se umilească Karim. Noi suntem tineri. În curînd ne vom demobiliza…
— Gura! Să fi fost pe timpul lui Stalin, vă împuşca fără judecată, ca duşmani de clasă... Noroc de mine că am verificat situaţia în trei timpi şi două mişcări... Boii ştia lenoşi de nacealnici ai unităţii v-au declarat spioni! Ei habar nu au ce înseamnă... spioni! şi generalul, privind la ceasul de pe mînă, făcu o pauză, îi măsură pe-amîndoi din cap pînă în picioare, apoi continuă: Luaţi pelicula şi distrugeţi-o! Şi să ştiţi pentru toată viaţa: generalul Goreacev v-a salvat de la puşcărie... Marş de-aicea, mizeriilor! Să nu vă mai văd în ochii mei! Marş afară!!!
Generalul deschise larg uşa de la ieşire şi îi petrecu pe soldaţi cu cîte-o lovitură de cizmă în fund, trimiţîndu-i să-şi continue serviciul...
De la comenduirea militară a oraşului Luţk pînă la cazarma de la aerodrom, Radu Inereanu şi Karim Gadoiev au trecut pe la atelierul fotografic, unde au comandat să li se facă fotografiile. În ziua demobilizării, în albumul lor au fost incluse şi fotografiile în care ei stăteau în preajma avionului supersonic de vînătoare MIG-27.

În ultimul an de serviciu militar, Radu Inereanu l-a avut ca partener pe Mihasi Lesiuk din Iaremcea, un huţul înalt, pirpiriu şi cuminte. S-au împrietenit chiar din primele zile şi amiciţia lor se consolida mereu. Mihasi era unicul din plutonul lor , care nu consuma băuturi alcoolice, dar îi plăcea să mănînce întruna şi nu se mai îngrăşa. Era foarte harnic, docil, îndeplinea orice însărcinare pe care o primea de la comandament.
Mihasi se trăgea dintr-o familie numeroasă, pe care în anul 1949 Stalin o deportase în Kazahstan. Acolo s-a născut şi el. Curînd, tatăl lui, care muncea la o mină de cărbuni din Karaganda, a decedat şi biata lui mamă a rămas neajutorată. Cînd Hruşciov a anunţat amnistia persoanelor supuse represiilor staliniste, familia lor s-a repatriat la Iaremcea. Mihasi adeseori povestea despre mizeria exilului, dar nu avea nici o ură pe puterea sovietică, de parcă nu ar fi făcut nici un rău familiei lui... Din cauza penuriei în care se afla, el se alesese cu un buchet întreg de boli, încît uneori aveai impresia c-o să se năruie de avan ce tuşea. Era nedumerit de faptul că sovieticii l-au înrolat în armată...Spre sfîrşitul serviciului, Radu Inereanu învăţase de la Mihasii să cînte la chitară. Învăţase şi melodiile frumoase şi catrene în dialectul guţulilor ukraineni...trezind mare uimire printre camarazii ruşi, care , deşi se aflau cu serviciul de un an şi jumătate în Ukraina, nu fusese în stare să înveţe nici o iotă. Împreună cu amicul guţul, zilnic discutau despre artă şi literatură. Mihasi era pasionat de pînzele lui Vincent Van Gogh şi ale Peredvijnici, îi vorbea cu patimă despre literatura ukraineană, mai ales recitînd poeziile Lesei Ukrainca. Într-o zi, au mers în parcul central al oraşului. Lîngă monumentul Lesei Ukrainca simbolului liric al poeziei clasice ukrainene, Mihasi îi zise:
— Sunt convins că pe viitor vei scrie şi tu... Ai talent! Cu cîtă osîrdie ai deprins să mînuieşti chitara. Astăzi, deja am ce învăţa de la tine...Perseverînd, vei cuceri olimpul literar, te asigur! E nevoie de un studiu serios al literaturii...
Radu Inereanu privi la amicul său şi surîse măgulit. Prezicerea lui Mihasi era o simplă nebunie, deoarece la cei 19 ani Radu Inereanu nu publicase nici un rînd. Atîta doar că-şi scria versurile într-un caiet. Huţulul nici limba română n-o cunoştea şi conţinutul versurilor lui le afla de la Radu, printr-o tălmăcire aproximativă. Îi plăcea să se afle mereu în compania lui Mihasi, care era pasionat de lecturi. Odată l-a rugat să meargă cu el la cetatea Liubart, din marginea oraşului, pe malul fluviului Stîri. Urcîndu-se pe unul din turnurile crenelate, de unde se vedea Luţkul ca în palmă, Mihasi reveni la prezicerile lui.
— Nu vorbi prostii! reproşă Radu. Eu nu am realizat nici cît este negru sub unghie...
— Vei fi cineva în literatură, amice... Eşti un împătimit al literaturii şi această “boală intelectuală“nu te va părăsi nicicînd...
În acea zi, Mihasi Lesiuk îi povesti cum odată în miez de noapte, pe cînd se plimba pe malul rîului din preajmă, în calea lui îi ieşi o domnişoară cu pielea goală, care cu un cuţit enorm a încercat să-l omoare. Numai o fugă sănătoasă l-a salvat pe Mihasi de la pieire...
— Vrei să te cred? a reproşat Radu Inereanu.
— Nicidecum, răspunse Mihasi. Tu trebuie să ai o inspiraţie de la acest subiect şi să-l fixezi pe hîrtie. Doar literatura este nu ceea ce se întîmplă nemijlocit cu autorul, ci mai mult fantezia lui!..
— De ce nu scrii tu toate-acestea? Îl întrebă impresionat de darul de narator al lui Mihasi.
— Una e să povesteşti lucrurile frumos, şi cu totul altceva să scrii. Ai vocaţie. Îţi reuşeşte!.. Vreau să-ţi spun că la noi acasă, la Iaremcea, adeseori sosesc vilegiaturişti de la Moscova, care se numesc literaţi. Ei muncesc la edituri şi redacţii în calitate de critici literari, redactori. Sunt nişte oameni culţi, erudiţi, dar nu pot scrie. Dînşii recunosc că nu au vocaţie de scriitor. Tu, Radule, vei deveni un scriitor bun. Citeşte cît mai multe.
Mihasi Lesiuk vorbea ore întregi, convingîndu-l pe Radu că această vocaţie o va realiza în viaţă. Mergeau împreună la Galeria de Arte din interiorul cetăţii. Mihasi înţepenea clipe întregi în faţa tablourilor, explicîndu-i fiece detaliu, fiece nuanţă de pe pînză.

După demobilizare, Radu Inereanu căzuse sub influenţa amicului său. Au trecut mulţi ani. Mihasi, luptînd cu greutăţile, a ajuns să muncească la o Uzină Constructoare de Maşini din Moscova. S-a căsătorit şi are un fecior, pe care l-a numit Taras. Ori de cîte ori mergea la el în ospeţie, Radu se întorcea cu subiecte noi. Şi mai inspirat şi plin de încredere în sine. Ulterior realiza aproape toate subiectele povestite cîndva de amicul huţul.
Cînd se întîlnea cu el la Moscova, ore întregi mergeau pe străzile aglomerate, amintindu-şi de frumoasele zile petrecute împreună la Luţk, oraşul tinereţei lor. Mihasi îl mai ruga pe Radu să cînte la chitară, să-i traducă cîte ceva din cărţile lui publicate.
— Ei, cum ? făcea dînsul. S-au adeverit vorbele mele? Ai devenit scriitor... Că nimeni nu te citeşte, nu este nici un bai... Va veni vremea cînd oamenii se vor convinge că eşti un scriitor bun.
Din cauza sănătăţii şubrede, Mihasi tot mai des se afla prin spitale. A murit într-un miez de iarnă. Despre decesul lui, Radu Inereanu a aflat tocmai peste o lună... Mihasi Lesiuk, va rămîne pentru el, o călăuză în toate timpurile.
42.
Ruginise frunzele, se scuturase florile. Pe la mijloc de noiembrie, cînd începu ninsorile abundente decedase tata lui Radu Inereanu. Tot atunci, Cozeta născu cel de-al nouălea copil, pe Sorin. Radu Inereanu devenise un pictor recunoscut, dar niciodată nu-i reuşea să picteze copiii. Îşi pusese scop să studieze psihologia infantilă. Deşi avea mai mulţi copii prin mahala, acesta era unul din puţinii, pe care avea să-l crească şi să-l educe.Intuia că va fi un fecioraş sănătos şi foarte talentat. În nopţile de nesomn, el observa eroismul pe care îl confrunta destoinic tînăra lui soţie. Într-o seară, Cozeta veni la patul lui şi-i spuse cu mîndrie:
— Atît de mult iubesc feciorul că, dacă mi-ar cere să-mi dau viaţa pentru el, nici nu aş clinti.
— De ce spui aşa? Ce te-a apucat?
— Vorbeşte sufletul meu, răspunse Cozeta. Tu doar vrei să studiezi caracterul unei lehuze. Altfel cum vei putea picta mai reuşit o mamă care îşi iubeşte copilul?!
— Crezi că există mame care nu îşi iubesc pruncii?
— Asta vroiam să-ţi spun... În timpul cît m-am aflat la maternitate, am văzut ceva oribil...
Cu multă emoţie, Cozeta îi povesti întîmplarea.
Printre femeile gravide din maternitate era şi Dumitriţa, studentă la Facultatea de Litere.Cineva o găsise în Valea Malinei, cercînd să se stranguleze de un turnic. Durerile acute ale naşterii precoce puteau să o îndemne la suicid, dacă nu dădea peste ea un bărbat, nimerit întîmplător la faţa locului... Bărbatul era trecut de prima tinereţe,nebărbierit, obosit de nesomn, cu o mînă în proteză.Toată noaptea a plouat, apoi a prins să ningă, iar el a stat sub geamul maternităţii, aşteptînd să se facă dimineaţă. Prin cezariană Dumitriţa a născut doi gemeni: o fetiţă şi un băieţel. Toate zilele cît a stat în reanimare, bărbatul o aştepta afară, cu un buchet de flori vii. Temperatura scădea. Afară ningea. Era frig, dar bărbatul o aştepta. A stat cîteva zile şi nopţi. La a cincea noapte, spre surprinderea celorlalte femei, Dumitriţa sări peste geam, abandonînd gemenii...
— O să-i iau la mine, zise bărbatul, dînd buzna în biroul medicului-şef. Copiii sunt ai mei...
— N-avem dreptul, răspunse bărbatul în halat alb. Adresaţi-vă în judecată. Se va determina paternitatea, apoi vom perfecta actele şi, după aceea — poftim!
— Ea mi-a spus că-i va abandona.
— Vezi, în actele gemenilor ea nu v-a indicat ca tată al copiilor, zise medicul. Cum să te cred că eşti tatăl lor?
— Dumitriţa mi-a spus că dacă va trebui, o să recunoască.
— Căutaţi-o pe mama pruncilor, să confirme şi-atunci nu vor fi probleme! îl sfătui medicul.
— Este imposibil, zise necăjit bărbatul. Ea niciodată nu-l va recunoaşte pe tata lor.
— De ce ?
La această întrebare, bărbatul se schimbă la faţă. Se frămîntă îndelung şi decise să recunoască:

— Eu sunt...unchiul ei... A stat în gazdă la mine şi am păcătuit. Şi de ce să fie o nenorocire, cînd este loc şi pentru fericire. Doi copii deodată: un fecioraş şi o fiică! Alţi copii pe lume nu am. Niciodată n-am fost căsătorit.
— Nu ştiu, descurcaţi-vă în toate singur. Eu sunt medic. Mergeţi la un avocat, consultaţi-vă şi soluţionaţi litigiul, îl sfătui iarăşi medicul.
Bărbatul puse necăjit florile lîngă pătucul pruncilor şi, silit de către serviciul medical, ieşi afară .
În acea seară, au găsit-o pe Dumitriţa moartă, aninată într-un juvăţ de bara podului de lîngă gară. Taina paternităţii s-a acoperit cu o plapumă neagră.Ea nimănui dintre femeile de la maternitate nu s-a destăinuit. Părinţii Dumitriţei nici nu s-au interesat de soarta celor doi prunci. Nici nu au venit măcar să-i vadă.
Bărbatul nu se bărbierea, nu se îngrijea. Era trist.Venea mereu la medicul-şef, cerînd să-i dea pruncii.
— Toată viaţa am muncit. Am casă. Pentru început o să angajez o dădacă, apoi o să mă ocup de educarea pruncilor, zicea dînsul. Daţi-mi-i, vă rog, acasă... Eu sunt tata lor. Bun , rău, păcătos în faţa lui Dumnezeu, dar sunt tata lor...
— Nu-mi toca atîta creierul, se răstea adeseori medicul-şef. Pleacă de-aici, amoralistule! Că de nu, chem poliţia şi o să ia măsuri cu tine... Îl ameninţa că o să-l mai divulge la fratelui lui.
— Numai acest lucru să nu-l faceţi, răspundea speriat bărbatul, îndepărtîndu-se de biroul medicului-şef…
— Niciodată nu am crezut că la maternitate se pot afla atîtea lucruri miraculoase, zise Cozeta speriată.
După o pauză, Radu Inereanu, îi spuse soţiei plin de consolare:
— Maternitatea este un loc sfînt. De aici începe drumul omului în viaţa asta întortocheată, plină de surprize.
43
După o zi plină de arşiţă, trenul înainta prin stepa de la gurile Donului. Cerul era acoperit cu nori.Radu Inereanu,împreună cu ceilalţi recruţi, privea culcat pe pat, din compartiment, localităţile prin care înainta trenul. Era o taină pentru ei,încotro merg. Ofiţerii, care-i însoţeau, nicidecum nu vroiau să le spună unde îşi vor satisface serviciul militar. Pe Radu nici nu prea îl interesa. El pentru prima oară în viaţă călătorea cu trenul atît de departe. În amurg, după ce eşalonul părăsi gara Taganrogului, Radu Inereanu, ştiind că oraşul este Patria lui Anton Cehov îşi imagina că marele scriitor a admirat ca şi el acum frumuseţea stepelor. A respirat acelaşi aer, s-a inspirat din viaţa strămoşilor care au locuit prin aceste părţi. La haltele unde trenul se oprea cîte un minut-două, avea senzaţia că este întîmpinat de oameni mici, cu bastoane în mîini, cu jobenuri, canotiere. Doamnele poartă rochii de gală...Toţi eroii lui Cehov îi veneau în cale...Radu Inereanu spera să devină şi el scriitor, cu multe cărţi publicate. La orizontul îndepărtat, spre care înainta locomotiva, apăru luna, luminînd împrejurimile. Curînd, printre ramurile de pe marginea căii ferate, se deschise o panoramă fantastică a Mării Azov. Departe în larg se vedeau corăbiile de pescuit. Radu Inereanu îşi aminti poemul “Luceafărul”, şoptind:
“Privea în zare cum pe mări
Răsare şi străluce,
Pe tăinuitele cărări,
Corăbii negre duce.”
“Ce păcat că noi, moldovenii, nu avem ieşire la Marea Neagră! continua Radu să gîndească. Ce păcat...Ne-au furat-o ruşii, ucrainenii...”
Deodată camarazii lui se adunară în jurul lui Gheorghe Juncu de la Chiştelniţa, un băiat cu vîrtej în frunte, care cînta foarte bine la armonică:
— Eu mă duc, maică, de-acasă
La armată, nu la coasă.

Eu mă duc , mîndro, mă duc
La armată, nu la plug...
Cînd veselia se mai potoliseră, el întrebă pe un locotenent, ce se prea întrecuse cu paharul şi se stăpînea îndîrjit cu o mînă de pervazul ferestrei:
— Tovarăşe ofiţer. Spuneţi-ne: vom face armata prin părţile acestea, ale lui Cehov, nu-i aşa?
— Ei, drăguţii mei, făcu ofiţerul zîmbind satisfăcut. Aţi dori voi să faceţi pe-aici armata...Nu-u-u...
— Acolo unde mergem, e frig sau prea cald? dori să întoarcă altfel întrebarea Zaharia Iapără de la Verejeni.
— Iarna e frig, iar vara e cald, răspunse sughiţînd ofiţerul.
— Păcat că nu vom sluji în patria lui Cehov, făcu plin de regrete Radu Inereanu.
Ofiţerul îşi stăpîni ţinuta, apoi îi făcu ameninţător din deget băiatului, trînti cu tocul cizmei în podea, şuieră şi-i zise uimit:
— Bănuiesc că-ţi place literatura ca şi mie. Bănuiesc... Şi e bine, dar tu mai ai mult pînă vei ajunge ca şi Anton Pavlovici. Foarte mult, şi după ce îşi şterse ochii ingectaţi, clătinîndu-se, plecă spre compartimentul lui, continuînd să-l amenințe cu degetul: Voi, românii, niciodată n-o să aveţi un scriitor ca şi Cehov. El este unicul şi irepetabilul! Numai el a putut să observe că în aceste stepe nemărginite , noaptea pe cer strălucesc stele...umede... Da,da, stele umede!..S-o ştiţi de la mine, recanilor. Altul nu are cum să vă spună. Aveţi şi veţi avea scriitori clasici, dar un Cehov — niciodată! Nici să nu căutaţi, nici să vă străduiţi! Eu pricep cîte ceva în literatura rusă...Popoarele mari au literatură mare. Popoarele mici, iar românii sunt un popor mic, au o literatură mică, chiar dacă este bună...
44
La serviciu, Radu Inereanu avea probleme mari. Mereu concluziona că soarta e dură cu el. Peste tot întîlnea mai mulţi potlogari, decît oameni cumsecade. Avea senzaţia că oamenii care-l înconjoară vor să-l stoarcă ca pe o portocală. Se considera un nenorocit că nu are prieteni,oameni cu care să se ajute reciproc...Considerînd că are nevoie de un refugiu sufletesc, îşi luă concediu şi plecă la mare.
În primele clipe, îi plăcea să admire femeile în costume de baie. Cu timpul însă oamenii i se păreau ridicoli, urîţi într-un fel. Mai ales că toată acea lume îi era necunoscută. Nici nu putea să întreţină o discuţie cu cineva, de aceea se afundă în lecturi. I se crease impresia că în trecut viaţa a fost mai interesantă. La moment însă situaţia îl obliga să nu trăiască prea mult cu ...trecutul. Avea copii, care trebuiau educaţi. El era acela care le purta responsabilitatea. Aici venise să se relaxeze. Vroia o idilă de amor cu cineva, precum o făcea totdeauna cînd venea de unul singur. Pe atunci era tînăr, frumos şi fetele însele îl acostau. Acuma era altă situaţie. Fetele drăguţe erau însoţite de cineva, iar cele de o seamă cu el nu-l mai interesau… Dacă se apropia de vreuna din domnişoare, acestea îl priveau a mirării, ca pe un tată, ca pe un bunic... Deja observase ani la rîndul că odihna la mare nu-i serveşte drept izvor de inspiraţie. Săptămîni în şir nu era în stare să scrie ceva.
Într-o după-amiază, plictisindu-se, Radu Inereanu hotărî să hoinărească de unul singur de-a lungul litoralului, prin locuri îndepărtate şi neaglomerate, parcurgînd o cale ce i-ar acoperi timpul pînă la lăsatul amurgului. Se îndepărtă de plaja aglomerată, trecu o văgăună calcaroasă, urcă pe un deal aproape abrupt, de unde se deschidea panorama infinită a mării însorite cu cîteva bărci legănîndu-se în depărtări. Coborî apoi în vălcica unui rîuleţ, Radu Inereanu încremeni. Înaintea lui era o privelişte şocantă. La soare, se bronzau bărbaţi şi femei cu pielea goală. Vru imediat să se retragă, dar tot atunci, dintre nudişti, se desprinseseră o doamnă, strigîndu-l:
— Bine-ai venit, stimabile! O să-mi fii partener. Toată lumea aici se odihneşte în perechi, numai eu sunt singură...

El, şi mai speriat, încercă să se îndepărteze. Doamna însă izbuti să-l prindă de mînă,silindu-l să îngăduie. Deşi trecuse de prima tinereţe rămînea să fie o femeie frumoasă,. Avea o tunsoare scurtă. Purta inele cu pietre scumpe. O asemenea cunoştinţă îl bulversă total:
-- Mă grăbesc la prînz...
-- Vom mesi împreună, căzu de-acord femeia. Mai stăm niţel la taifas, apoi vom pleca cu maşina la restaurantul din Dumbravă...
După părerea lui, doamna era foarte sinceră. Totuşi, nu era obişnuit cu nudiştii, care parcă nici nu-l luau în seamă.
--Trebuie să plec, săltă el din umeri aiurit....
— Nu vei pleca nicăieri, îi spuse doamna cu voce dură. Am nevoie de un bărbat în pustietatea asta. Vreau să mă odihnesc frumos! Dumneata doar vrei să faci cunoştinţă cu o femeie celebră. Asta-i adevărul! şi femeia îl trase de mînă pînă îl aduse la covoraşul ei.
— E oarecum neobişnuit…
— La vîrsta dumitale îmi pari ridicol. Mă numesc Didona, Didy, se recomandă ea, întinzîndu-i mîna. Locuiesc la Moscova, chiar lîngă Kremlin.
— Radu, răspunse el.
— A-a! Adică Rodion te cheamă?
— Întocmai.
— Un nume nobil! Îmi face o deosebită plăcere să te cunosc…Pe mine, dumneata, să mă numeşti Lavrentia,deşi numele meu adevărat este Didy…
— De ce? făcu uimit bărbatul.
— În memoria tatălui meu, ucis mişeleşte în 1953… A fost un om deştept,plin de virtute. Constituia un pericol de moarte pentru rivali…
— Compasiunile mele! îngînă Radu Inereanu…
Didona se dovedi o femeie interesantă, sociabilă. Era mai în vîrstă ca el, dar, chipul ei jovial şi dornic de aventuri, evident observat în comportament, ştergea cu desăvîrşire această diferenţă. Seara au mesit împreună la restaurant, s-au plimbat cu limuzina ei de anticariat pe potecile muntoase, de unde se vedea panorama superbă a mării.Află despre ea, că are o fiică căsătorită cu un nigerian şi locuieşte la Montreal…Pentru Radu, femeia cu fiece clipă devenea şi mai interesantă şi mai enigmatică. Insista mereu să fie împreună, acoperind toate cheltuielile distracţiilor ce le dorea din abundenţă…Mergeau la moara dracului, menajerie, delfinariu,se plimbau amîndoi în catamaran,meseau în restaurante scumpe şi dansau pînă după miezul nopţii pe terasa cu ieşire la mare… Înainte de despărţire, Radu Inereanu îndrăzni să recunoască:
-- Niciodată nu mi-a fost atît de bine în compania unei femei. Sunteţi superbă! apoi continuă cu o uşoară tristeţe: Regret că foarte de curînd ne vom despărţi. Am impresia că sunteţi ultima femeie pe care o iubesc din viaţa mea…
-- Ai o asemănare fantastică…şi la înfăţişare şi la caracter cu taică-meu!.. Precum mi-a povestit mama, era un bărbat romantic, dar naiv…Nu a prevăzut pericolul morţii…şi îndată femeia deveni alta, cercînd să-şi răscolească memoriile triste: Doresc să ai o amintire frumoasă de la mine. Uite ce cadou ţi-am cumpărat.
Radu Inereanu a fost frapat. Didona îi procurase…(visul lui din ultimii ani)! un calculator portativ sofisticat. Înţelesese că femeia este foarte bogată iar dînsul, însemna ceva pentru ea.
-- Didy! Dulcea mea Lavrentia, ce faci? Nu merit aşa ceva , se emoţionă el, zăpăcit de-a binelea de gesturile de binefacere ale femeii. Am nevoie de acest l”ordinateur, dar…
Ea îl privea dulce, amuzată oarecum.
-- Vei scrie la el despre întîlnirea noastră. Nu-i aşa, Radule?
-- Nu încape nici o îndoială.
-- Îţi plac femeile ? îl întrebă dînsa în ziua cînd aveau să se despartă.
-- E firesc pentru un bărbat sănătos.

-- Extraordinar! Semeni ca două picături cu tatăl meu, pe care nu l-am văzut niciodată.Din păcate, a fost asasinat, cînd eu nici nu mă născusem…Datorită ţie… mi se pare că l-am întîlnit prima oară în viaţă. Drumurile noastre se despart, dar mi se pare că n-o să te uit nici pentru o clipă de azi înainte…
-- Bănuiesc că aveţi o mamă foarte frumoasă, zise Radu bulversat, nemaiştiind ce să spună femeii, care îl urmărea cu drag.
-- Fiind secretară la Kremlin, a fost amanta lui Lavrentie Beria…pe care l-a iubit pînă la moarte şi, în ultimele ei zile, regreta că nu ştia unde se află mormîntul lui, pentru a fi îngropată alături de el… Graţie ţie, eu nu mai pot să tac...
Femeia, îi dărui şi o pereche de ochelari cu linze strălucitoare, apoi îl fotografie.
S-au despărţit, sărutîndu-se ca doi tineri îndrăgostiţi, fără a cere unul de la altul adresele.
45
Într-o zi de disperare, Radu Inereanu se întîlni…cu dracul, care avea un chip de femeie seducătoare.
— Preferinţa ta de a fi mai mult în singurătate este un simptom de schizofrenie, îl luă în zeflemea necuratul, dezgolindu-şi a neruşinare coapsele păroase.
Din studiile făcute, Radu ştia că michiduţă, în esenţă este un filosof care balansează între făţărnicie şi rău, răpind sufletul omului. Radu potrivi că e momentul să intre într-o polemică acută cu el. Altfel poate fi învins şi trimis în tabăra diavolească.
— Dumnezeu mă inspiră...în singurătate
La cele auzite, spre surprinderea lui Radu, chipul drăgălaş de femeie imediat se transformă într-un moşneag cu barbă , cu ochii holbaţi. În picioare avea cizme murdare de noroi, rămînînd îmbrăcat în aceeaşi fustă înflorată. Doar că , oarecum jenat, îşi acoperi coapsele păroase.
— Cît vă aflaţi în viaţă, trebuie să fiţi printre semeni, zise bătrînul. Păcatul şi nepăcatul se frămîntă numai între voi. Cînd vă însinguraţi, greu îmi vine să vă trimit păcate...Un schizofrenic nu poate crea frumosul pentru Dumnezeu. De aceea lasă-te de creaţia asta şi hai cu mine în împărăţia cerurilor... N-ai nici o teamă. O jumătate de împărăţie e a lui Dumnezeu şi altă jumătate e a mea. Cine-a spus că împărăţia mea se află sub pămînt, v-a minţit amarnic!
— Dar ce este moartea? îl întrebă Radu Inereanu: E a lui Dumnezeu sau a diavolului?
— Jumătate e a lui Dumnezeu, iar cealaltă bucată e a mea!
Afirmaţia dracului sună convingător, dar cinic. În aceeaşi clipă, Radu Inereanu auzi un tropăit pe podele. În faţa lui stătea deja un june energic, în cămaşă căzăcească, cu o armonică în braţe, gata să-şi continue dansul. Nici urmă de moşneag.
— Moartea nu e dorită de nimeni, zise nesocotindu-şi părerea pînă la capăt Radu Inereanu.
— Ai o mare greşeală, tinere! Dacă ea face ravagii printre copii, miri şi mirese, mame şi taţi cu mulţi copii, atunci este trimisă de mine. S-o ştii. Nu trebuie să vă închinaţi icoanelor. Să le ignoraţi... Atunci cînd moartea vine la cei bătrîni,ea este trimisă de Dumnezeul vostru...
— De ce spui Dumnezeul vostru? Tatăl ceresc este numai unul...
— Obişnuita naivitate omenească! zise zeflemitor Michiduţă. Nu cunoşti istoria, tinere...Eu, ca şi bunul vostru Dumnezeu, trăiesc o veşnicie, iar voi ca paianjenii,doar cîteva zile... În decursul vieţii pe pămînt, la o sută-două sau chiar o mie de ani, oamenii inventează alt Dumnezeu, altă religie. Diferite popoare se închină diferitelor icoane, zei, copaci, animale.Această naivitate de la înălţimile vieţii mele veşnice se vede ca în palmă. Dracul e numai unul şi acelaşi la toate neamurile! Cine a spus că atunci cînd domină răul, neapărat e tragedie? Prin rău se naşte frumosul, iar prin frumuseţe se naşte iarăşi răul... Dumneata accepţi starea de singurătate, de schizofrenie pentru a picta. Oare nu am dreptate că, prin chin şi rău, se naşte frumosul?
— Afirmaţiile tale scabroase nu sunt un adevăr, încercă să-i reproşeze Radu Inereanu, lăsînd pensula în vopsea.

— Adevărul în spaţiul cosmic este ştiut numai de doi: Eu şi Dumnezeu. Adevărul totdeauna este făţarnic, ca şi minciuna. Altfel nu poate exista viaţa... Voi, oamenii, de cînd e viaţa pe Pămînt, aveţi două probleme: cum să vă asiguraţi traiul şi cum să vă autonimiciţi... Sunteţi naivi... Din timpurile străvechi şi pînă azi, cînd asaltaţi cosmosul cu rachete moderne, inventaţi arme împotriva civilizaţiei voastre... Acum eu şi Dumnezeul vostru suntem în aşteptare, cînd printr-un război nuclear vă veţi pune capăt existenţei… Atunci nimeni nu vă va salva: nici Dumnezeu cu răul, nici eu cu binele...
Încheindu-şi afirmaţia, Michiduţă se transformă în prunc, cu pielea catifelată, zîmbindu-i şi bătînd bucuros tăpuşele...
— De ce te transformi atît de imprevizibil? se miră Radu Inereanu. Nici nu ştiu cu cine să vorbesc: cu o domnişoară, cu un moşneag sau cu un copil.
— Îţi demonstrez încă o dată, maestru al artelor, rîse el cu voce copilărească: Să te convingi că voi, oamenii, sunteţi mereu în pielea mea, schimbători la trup şi la păreri. Cel mai mult rău vă faceţi voi înşivă şi nicidecum altcineva... Eu doar sunt dator să vă curm apucăturile anapoda, pe care încercaţi să le faceţi uneori... Mai trimitem , împreună cu Dumnezeu, cîte o izbucnire de vulcan, cîte un cutremur de pămînt sau alte cataclisme naturale. Natura este stăpînită de noi, deşi visaţi să o stăpîniţi voi... Aşa ceva nu o să admitem...
— Şi cît va continua această confruntare între oameni şi împărăţia cerească? îl întrebă Radu Inereanu.
— Da, există o limită... Cu miliarde de ani în urmă, stăpînii pămîntului au fost alte fosile... La început erau cuminţi, ascultători... Dar au trecut alte milioane de ani şi s-au obrăznicit ca şi voi. Au început cu toată seriozitatea să-şi atribuie stăpînire asupra cosmosului, asupra veşniciei. Multe din calităţile pe care trebuie să le avem doar Dumnezeu şi eu au început să le însuşească... I-am avertizat de nenumărate ori, dar cînd nu au înţeles, i-am nimicit pe toţi... Şi… răspunsul la întrebarea dumitale. De cum veţi întrece limita accesibilităţii, neapărat veţi fi distruşi pînă la unul şi în locul vostru vor veni alte civilizaţii din spaţiul cosmic... Acest sfîrşit va veni curînd, de cum o să declanşaţi război termonuclear...
— De ce trebuie să pătimească şi cei nevinovaţi, paşnici? continuă să pună întrebări Radu Inereanu.
--Precum diavolul este simbolul răului, iar Dumnezeu al binelui... În spaţiul cosmic, totul este privit la general şi nicidecum individual... Ăsta este adevărul! Voi, oamenii, aţi fost chemaţi să fiţi stăpîni ai pămîntului pînă veţi înţelege că toţi pînă la unul sunteţi vieţuitorii lui responsabili...
Michiduţă reveni la chipul lui de domnişoară seducătoare. În picioare deja avea pantofi albi. Se roti , dezgolindu-şi coapsele, încercînd să imite un dans de castanete.
— Stranii lucruri, făcu Radu Inereanu. De ce ai hotărît să-mi spui anume mie aceste cuvinte? Doar ca fiece muritor de rînd sunt neputincios să schimb ceva contrar voinţei Celui de Sus...
— Fiindcă eşti artist şi ai posibilitate prin pînzele tale să le mai aminteşti o dată semenilor tăi să fie prudenţi, că deasupra lor domneşte sfîrşitul apocaliptic, care va veni din voia mea şi a lui Dumnezeu.
— Iar dacă vîrfurile puterii nu vor să înţeleagă acest lucru? Ei, vîrfuitorii, au impresia că se vor afla veşnic la cîrmă...
— Atunci lasă-i să joace aşa ca şi mine. O veselie în timpul ciumei, cum vă abate mintea de la catastrofele care vă aşteaptă... şi dracul începu să se învîrte pînă se făcu nevăzut după pereţii împodobiţi cu tablourile lui Radu Inereanu.
În acea zi, Radu Inereanu nu mai reuşi să picteze nimic. Culorile lui preferate erau negru,albastru şi galben...Dar mai mult albastru ca cerul...
46
Radu Inereanu nu prefera nici vînătoarea, nici pescuitul. Week-end-urile şi le petrecea cu prietenii şi cunoscuţii.

Odată, după îndemnul prietenilor din copilărie Ion Tîrsînă şi al lui Grigore Săculţanu, , dar mai mult la insistenţa vărului Nicolae, s-a decis să meargă la o vînătoare de dropii din preajma păduricii de la Stănica. Vărul Nicolae Ţurcanu era mai în vîrstă cu vreo 12 ani. Era feciorul mijlociu al mătuşii Efimia, sora mamei şi al lui moş Tudose, oameni cumsecade, la care Radu Inereanu îşi petrecuse primii ani de copilărie. Cînd începuse să frecventeze şcoala, lui badea Nicolae i se întîmplă o nenorocire. Îl călcase roata carului şi rămăsese calic pe viaţă. Păşea şchiopătînd, dar avea braţe puternice, pe care le manevra îndemînatic. Aveai impresia că este în stare să se ia la trîntă cu un urs. Badea Nicolae avea şi o fire glumeaţă. Ştia multe pramatii, dar mai ales îi plăcea să le ticluiască. Radu Inereanu agrea compania lui.
Într-o zi , cei patru porni la vînătoare. Zbuciumul însă le-a fost zadarnic. Pe la chindie, după ce au mesit într-o poieniţă, erau gata să se întoarcă spre Ineasca. Închinaseră cîte un păhăruţ-două şi aveau o dispoziţie bună. Deodată, ca din senin, auziră nişte foşnete şi, pe lîngă ei, ca fulgerul, trecură două căprioare.Apoi un călăreţ pe o iapă slabă, urmat de ogari roşcaţi şi gonaşi ce suflau strident în surle.
— Opriţi-vă, oameni buni! strigă Grigore Săculţanu. Unde v-aţi avîntat? E interzis vînatul căprioarelor!
Cîinii şi gonaşii dispărură în desişul păduricii, iar călăreţul, o huidumă păroasă cu ochii umflaţi de nesomn stăpîni calul în căpăstru şi se opri pe malul unui iaz plin de buratici. Zăpăcit, călăreţul, se uită pieziş în partea celor patru, lăsînd să se înţeleagă că nu este mulţumit de această întîlnire...
— Efim Turcul ! făcu Grigore Săculţanu cutremurat.
La aceste cuvinte, cel din şa lovi iute calul cu biciul şi se făcu nevăzut. Cuvintele lui Grigore se dovediră extrem de uluitoare. Radu Inereanu păşea frămîntat ca şi ceilalţi, privind cu tristeţe gospodăriile părăsite ale sătenilor din Fundătura Ineascăi. Unii din partea aceasta a satului murise, alţii plecase în lumea mare şi casele erau stăpînite de lacăte ruginite la uşi.
— Ţi s-a năzărit, Săculţene, făcu Ion Tîrsînă. Efim Turcu demult e mort... Mamă-sa, pe cînd era în viaţă, i-a făcut mormînt,cruce chiar la intrarea din cimitir...
— Mie la fel mi s-a părut că-i el, zise Radu Inereanu. Exact, chiar el era...
În acea clipă de descumpănire, Radu Inereanu reveni la evenimentele de 30 de ani în urmă... Iulia Duluţă absolvise şcoala medie şi se pregătea pentru Conservator. Mînuia perfect acordeonul şi cînta ca o privighetoare. Tocmai în acea lună de vară, dragostea dintre ea şi Efim Turcu ajunsese la apogeu. Iulia era în centrul atenţiei. Deşi se pregătea de examenele de intrare, ea participa cu regularitate la toate concertele din cadrul festivalului republican al artiştilor amatori. Efim Turcu era şofer în colhoz şi trebuia să ducă artiştii în pădurea Budăilor, din preajma Mihalaşei, unde era scena. Prietenia dintre cei doi tineri începuse încă de pe băncile şcolii. În acea vară se vorbea că Efim Turcu a trimis peţitori la părinţii Iuliei. Domnişoara însă refuzase categoric să se căsătorească, deoarece vroia să devină artistă profesionistă.Efim era insistent. Demobilizîndu-se, nu-şi închipuia viaţa fără de Iulia. Fata era întru totul ademenită de scenă şi admira măiestria conducătorului artistic Arvinte Botezatu, un bărbat înalt, cu părul blond, cîrlionţat. Efim deveni gelos. O urmărea la fiece pas. Domnişoara începu să-l ignoreze. Se sufoca observîndu-i insistenţa exagerată. Ba chiar începu să-l mintă că pleacă la Teleneşti după cumpărături, la piaţă, dar în realitate se închidea în club unde, asistată de Arvinte Botezatu, repeta programele de concert...
Consătenii invidioşi începură să-l aţîţe pe Efim,potrivind că domnişoara este frumoasă, atrăgătoare şi capabilă să îngenuncheze orice bărbat. Pe cînd Efim este un simplu mecanizator, fără de studii, dar cu cerinţe majore.Era evident că între ei s-a produs o ruptură. Fata îl depăşise în toate: era sociabilă, talentată, frumoasă şi cu mare perspectivă. Avea deja un nume. Vocea ei era admirată de toată lumea. Ochii dînsei scînteiau de bucurie. Efim devenea şi mai înfocat de gelozie...

În noaptea Duminicii Mari, Iulia Duluţă dispăru fără urme...La început, părinţii ei crezuseră că e plecată pe la rudele din Corobceni, Ciulucani, Crăsnăşeni, dar trecu o zi, trecură trei... Efim a fost chemat la poliţie şi cercetat:
— Parcă dînsa mai poate înţelege ce face şi cu cine merge...O să se întoarcă, precum i se va întoarce şi cîntecul... Se va întoarce...răspunse cu răutate Efim.
Cîteva săptămîni satul a fost în stare de alarmă. După căldurile insuportabile de iulie, începuseră ploile. Iulia Duluţă trebuia să meargă la Conservator, să susţină examenele de admitere, dar nu se ştia despre ea nimic. Efim iarăşi a fost chemat la poliţie şi supus torturilor. El o ţinea una şi bună:
— Nu vă bateţi joc de mine. Nu ştiu nimic...Cînd veţi găsi-o moartă şi veţi dovedi c-am ucis-o, puteţi face orice din mine... Aşteptaţi-o şi ea se va întoarce...Cu tot cu acordeon şi cîntece pentru a-i seduce pe bărbaţi...
Cînd ploile se potoliseră şi răcoarea toamnei se simţea pe aproape, iar satul iaca-iaca avea să intre în vremea nunţilor, cadavrul Iuliei Duluţă a fost descoperit de cîinii ciobenilor de la Stănica. Potăile trăgeau de picioarele ei, care ieşiseră din groapă o dată cu pămîntul răzmuiat de ploi. În vreme ce plîngeau dealurile, văile cutremurate de bestialitatea asasinului, Efim recunoscu tot. Escortat de poliţişti, a mers la locul crimei, a povestit totul cu de-amănuntul, arătînd şi locul unde a îngropat-o pe Iulia. A scos din iaz şi acordeonul ei legat cu pietroaie...
Pentru omor abominabil, Judecătoria Supremă din Chişinău l-a condamnat pe Efim Turcu la moarte. De scîrbă şi ruşine, tata lui muri chiar neajungînd în ziua judecăţii. Mamă-sa,avînd numai atîta fecior, plecă din sat, la soră-sa din Băneşti... Fiind întîlnită de oameni, ea spunea că , după Judecată, a primit hîrtie de la instanţe că sentinţa a fost executată. A primit, drept confirmare, şi hainele feciorului...
Cu timpul, lumea se mai potoliseră. Murise ambii părinţi ai Iuliei. Mama lui Efim Turcu a pus o cruce sub un gard de cimitir,semn că acolo este locul de odihnă veşnică a feciorului... După încă vreo 15 ani, rar cine-şi mai amintea de acea tragedie.
Acum Radu Inereanu, împreună cu prietenii lui din copilărie, erau total dezorientaţi.
— Poate că a fost o amnistie şi lui Efim Turcu i s-a schimbat pedeapsa capitală prin ani grei de dubă, îşi expuse el părerea.
— De ce nu s-a ştiut nimic? se miră vărul Nicolae.
— Cui trebuia să raporteze despre toate-acestea satul, dacă părinţii lui demult au murit şi nu mai avea alte rude, îşi spuse părerea Ion Tîrsînă...
— E adevărat că toţi criminalii neapărat se întorc la locul crimei săvîrşite?
— De regulă e o legitate, îi răspunse Radu Inereanu lui Grigore Săculţanu.
Deşi fuseseră la vînătoare, la odihnă adică, în acea zi nu le-a ticnit nici masa şi nici băutura. S-au despărţit în tăcere, nedorind să divulge cuiva cele văzute în miezul zilei. Cu atît mai mult că nici nu erau siguri. Doar foarte mulţi oameni au o asemănare izbitoare unul cu altul.
La doar cîteva zile după revenirea la Chişinău, Radu Inereanu află că Efim Turcu a fost găsit mort, cu o rană la inimă trasă dintr-o armă de foc. Un cal îl trăsese prin arătură, pînă la crucea părăsită, acoperită de cătiniş din cimitirul vechi al satului.

47

Oricît se străduia, Radu Inereanu nu se considera optimist.
Cu vreo zece ani în urmă, avea posibilitatea să călătorească prin ţări străine, să converseze cu reprezentanţi ai diferitelor popoare. Într-un moment dat totul s-a terminat. Provincialismul basarabean îl sufoca. Simţea că tînjeşte după ţara în care s-a născut. Imperiul, cu excepţia politicii de rusificare, lăsase o amintire frumoasă despre anumite locuri, despre armată, tinereţe. Doar amintirea despre anii de studenţie era neplăcută.
Printre studenţi nu s-a simţit bine. Majoritatea din ei se străduiau să-şi facă carieră. Mai erau şi turnători, agenţi ai securităţii, care aveau grijă de ţinuta morală a unui viitor om al dreptului.

Radu Inereanu era cu totul altul. Iubea literatura. Citea cărţi doar în limba română, ceea ce îi excita pe mulţi... Intuia toate-aceste spionomanii şi-l chinuiau la culme. Nu se simţea liber. În jurul lui era o atmosferă tensionată...Regreta mult că nu a avut prilejul să înveţe la una din instituţiile de învăţămînt superior din Moscova sau Sankt-Petersburg... Pe atunci, se obişnuia ca cei mai buni studenţi să fie transferaţi la instituţii prestigioase. Acolo însă nimereau doar agenţii direcţi ai KGB-ului... Radu Inereanu ştia adevărul, dar nu putea face nimic. Se conducea de zicala românească: "Să taci nu poţi, dar să vorbeşti nu ai cui!" Să stea în acel loc pe care i-l doresc semenii şi nicidecum pe cel ce l-ar fi meritat. Cînd au venit la putere forţele naţionaliste, putea fi solicitat şi el… Apoi , după ani, nefiind luat în consideraţie de conaţionali , dînsul a înţeles că are o sumedenie de duşmani. Mai ales că aceştia, peste noapte, au devenit democraţi, agrarieni,socialişti, comunişti... Dar viaţa trece. Radu Inereanu se impunea să trăiască cu amintirile din copilărie…
Tot mai des se gîndea la părinţii lui, care nu mai erau în viaţă. Analiza acele două caractere complicate, pe care le-au avut mama şi tata. Radu Inereanu semăna atît mamei, cît şi tatălui. Tata a fost deseori dur cu el. Mama însă o mare sufletistă, dar nenorocul a urmărit-o toată viaţa. Bunătatea ei nu a fost răsplătită. Era foarte ospitalieră. Iar cei primiţi de ea, aveau plăcere să o bîrfească… La fel se întîmpla şi cu Radu Inereanu... În ultimii ani, îi era scîrbă de mentalitatea pe care o are. Se gîndea întruna la suicid, la moarte. Odată, un amic l-a bruscat, ştiindu-i păsul:"Ce tot îndrugi de moarte, mizerie? Ştii ce a spus un înţelept? În ruseşte sună aşa: "Smerti, ăto ujasnoie nikogda..." Pricepi?!
Oricît te străduieşti, niciodată nu eşti sigur că mîine nu vei avea probleme.Radu Inereanu se considera un om nenorocos, deşi... fericit. Cîndva, în adolescenţă, concluzionase că nu totdeauna cînd îţi este greu, insuportabil eşti nefericit. Poate fericirea adevărată e tocmai în aceste momente nefaste. Sănătatea omului e şubredă. Azi eşti bine sănătos şi la un anumit moment începi să te uzezi…Cîţi regi, avînd de toate, cînd le-a venit timpul, au pus mîinile pe piept. În faţa morţii toţi sunt egali! Trebuie să te bucuri de viaţă.
Imediat după absolvirea şcolii medii, Radu Inereanu, hotărî să meargă la Facultatea de Drept. Era un non-sens pentru el. Pe atunci, în Moldova se considera cea mai prestigioasă facultate, dar acces aveau doar membrii PCUS, precum şi persoanele cu stagiu în muncă… Radu, a insistat să meargă acolo, deşi i s-a propus să dea documentele la Istorie sau Filologie. La examenele de admitere nu i-a mers.Abia după demobilizare tata l-a adus la prietenul familiei, Selivestru Maximilian, un om de o cumsecădenie extraordinară. Profesorul, l-a privit şi a zis:
-- Eşti puternic, zdravăn. Înseamnă c-o să fii băiat bun, la Drept!
Concursul a fost mare! După examene, Radu a plecat acasă. În acele zile de aşteptări nerăbdătoare şi-a zis în sine: " Dacă devin student, mă voi considera cel mai fericit om din lume! Iar oamenii, care m-au ajutat, n-o să-i uit niciodată!.."
Peste o lunîă primi confirmarea. Graţie lui Selivestru Maximilian cărui îi va fi recunoscător toată viaţa.
48
De cum ţara îşi declarase independenţa, pe lîngă Ministerul de Interne, se formase un Departament de combatere a crimei organizate. În cadrul acestei organizaţii fusese angajaţi cei mai experimentaţi şi dotaţi colaboratori. În virtutea exercitării funcţiei de avocat, Radu Inereanu avea ocazia să se ciocnească des cu cei de la instituţia în cauză. Deşi aceştia trîmbiţau în mass-media că statul nu-i asigură la timp cu salariu, lîngă edificiul de pe strada Bucuriei puteai să vezi cele mai moderne automobile. Departamentul devenise o sperietoare a societăţii, căci în fruntea lui era un general, "omul celor de la Putere". Ulterior mulţi dintre colaboratorii acestei instituţiei, deveneau doctori în ştiinţe, demonstrînd în monografii, de o ţinută poligrafică impozantă, eficacitatea curmării criminalităţii în tînărul stat Republica Moldova... Cu toate-acestea , în ţară apărură cîteva clanuri ale autorităţilor lumii interlope. Radu Inereanu ajunsese la concluzia că autorităţile criminale sunt în deplină concordanţă cu

guvernanţii, aceştia menţinînd societatea într-o tensiune psihologică, la care nu visase nici cel mai pesimist om pe cînd la cîrmă erau comuniştii. Radu Inereanu s-a pomenit că trăieşte într-un stat criminalizat, unde elementul delicvent este întronat în vîrfurile piramidei. Bussinesmanii, afaceriştii, linguşitorii, trădătorii aveau cea mai mare pondere. Aceştia, prin escrocherii, furturi deosebit de mari, tîlhării, jafuri acumulau patrimoniul naţional, materializîndu-l în edificii impunătoare, magazine, baruri,saloane de distracţii, partide politice...În timp ce satele Moldovei tot mai mult coborau în beznă. La mijloc domnea zîmbetul fariseic al unui preşedinte, atmosfera de tolerare. Radu Inereanu se sufoca dîndu-şi seama că această stare de lucruri nu se va schimba. Ce să facă? Unde şi-ar putea găsi salvarea, refugiul? De nenumărate ori a fost avertizat de către persoane anonime, să fie mai indulgent cu guvernanţii. Ştiind că este om onest, care evită orice încălcare de lege, nu avea de ce să se teamă, deşi se simţea mereu într-o stare tensionată.
Aflîndu-se într-o deplasare la Teleneşti, ocazionalRadu Inereanu se pomeni la o masă cu cei de la Departamentul în cauză. Tot aici se aflau în turneu artiştii circului.
— Curînd o să dai seama, profesore! îi făcu amenințător din deget Ioachim Negru, şeful poliţiştilor de la Departament. Ştim că soţia ta, face bişniţă cu galoşi importaţi din Bulgaria.
— Lasă-l în pace! El a nimerit între artiştii lui, zise un căpitan puţin ameţit.
— Fie, căzu de-acord Ioachim Negru... Şi să ştii, profesore, mai puternici ca noi în ţara asta nu există! Pînă şi circul este în ochiana noastră. Ştii ce au făcut circacii? şi el slobozi un rîs îndelungat. Au scris pe documente că leii, tigrii şi celelalte lighioane de-ale lor au mîncat cîteva vagoane de carne... În realitate este o crimă organizată. Banii pentru carne i-au pus în buzunare!
— De-atîta ne-am pomenit aici, la chef, îi aminti căpitanul. Noi îi depistăm, iar dumneata îi aperi. Dacă ne dau ursul în astă seară, nu vom intenta acţiune penală împotriva lor.
Radu Inereanu vru să plece, dar Ioachim Negru îl apucă de guler:
— Dacă ne părăseşti, înseamnă că nu ne stimezi. Stai pe loc! Avem nevoie de admiratori, de spectatori! Pe deasupra, tu vei fi nevoit să iscăleşti actul ca martor asistent şi ocular...Ai înţeles. Pe loc!
Radu Inereanu avea senzaţia că e luat ostatic, fiind nevoit să asiste la acel ospăţ, unde majoritatea artiştilor şi colaboratorilor Departamentului în cauză erau beţi criţă. Poliţiştii acuzau, iar artiştii se justificau, dar , în general nimeni nu asculta ce se vorbeşte...
La poarta cantinei vechi, în ograda înconjurată de un gard înalt, stătea prins în lanţuri un urs mare, care mormăia supărat...
— Nu se poate, zicea un ţigan în haine înflorate şi luciose către Ioachim Negru. L-am învăţat ani întregi s-arate scamatorii. Cu el îmi hrănesc copiii... Dacă vreţi, luaţi o gazelă… Şi carnea ei e mai gustoasă...
— Leoarba închisă, borîtule! se oţărî şeful Departamentului... Eu niciodată nu am vînat urşi! şi, abia ridicîndu-se de pe scaun, clătinîndu-se, strigă: Să iasă la iveală toată lumea!
— Domnule general, încercă să se opună ţiganul.
— Încă un ins cu mintea trează, zise supărat Ioachim şi le ordonă subalternilor: Imediat să fie ameţit !
Doi vlăjgani înşfăcă dresorul de subsuori, îi deschise gura şi-i turnă o sticlă de “Barza neagră“. Mişcările poliţiştilor fusese dibace încît nu puteai avea nici o bănuială că se află în stare de ebrietate.
Ioachim Negru scoase demonstrativ un iatagan din buzunar, se apropie de urs şi trase toată magazia de cartuşe în el...
Animalul se ridică muribund în două labe, desfăcu larg gura şi se prăbuşi la pămînt.
Poliţiştii, plini de admiraţie, aplaudară isprava şefului.
— Actul este gata scris, zise curînd şeful circului... Am notat că ursul, avînd rabie, s-a năpustit asupra omului…

-- …şi pentru apărare legitimă a fost ciocnit în frunte, adăugă bucuroş Ioachim Negru. Ce băieţi pricepuţi sunteţi!
— Bravo! îl bătu adjunctul lui Negru pe umăr, abia clătinîndu-se. Să se iscălească toţi cei prezenţi la faţa locului.
— Dar vă rog... Pielea o lăsaţi circului, pentru a da darea de seamă.
— Nici o problemă, maestre! zise şeful Departamentului şi, nimerind cu privirile injectate pe Radu Inereanu, îi ordonă: Dumneata la fel iscăleşte documentul... Pentru pondere, ca persoană dintr-o parte...
— Eu n-am dreptul. Sunt avocat, răspunse Radu Inereanu...
— La muierea ta în aşternut eşti avocat, zise căpitanul iritat. În situaţia dată eşti persoană particulară...Semnează, dacă nu doreşti să apară un proces-verbal, prin care s-ar adeveri că dumneata ai avut armă şi ai împuşcat ursul .. Da,da! Dumneata ai ucis ursul!..
După multe ameninţări, Radu Inereanu îşi depuse iscălitura cu mîna stîngă....
În zori, cei prezenţi au închinat încă o dată în cinstea vînătorului iscusit. Apoi colaboratorii de poliţie, la un gest al şefului, care vîrî în buzunarul vestonului copia unui act, s-au urcat în limuzinele lor moderne cu girofar şi au plecat.
— Mulţumim, mulţumim pentru vizitare, îngînă şeful circului la despărţire cu ei. Credem că n-o să ne mai chemaţi la interogări.
--Totul este normal, răspunse Ioachim Negru.Dar să nu vă mai văd prin locurile noastre niciodată... zise el ameninţător artiştilor cu ochii împăienjeniţi de spaimă. Că de nu, o să vă împuşcăm toate lighioanele dresate. Noi nu glumim!
49
În vara înainte ca Radu Inereanu să meargă în clasa întîi, au fost multe ploi torenţiale. Într-o zi, aflîndu-se pe deal, în preajma unei scîrte cu paie, fi loviţi de fulger doi săteni: moş Anton Ţurcanu, megieşul lui Radu Inereanu, şi Tudor Nanauca, un bărbat înalt, smolit, care era tractorist. Ineasca a trăit o tragedie.Plîngea de la mic la mare. Tudor Nanauca era flăcău. Nici nu a izbutit să creeze o familie, că a murit în floarea vîrstei. Moş Anton Ţurcanu însă, împreună cu mătuşa Anastasia, avea tocmai şapte copii: cinci băieţi şi două fete. Unul mai mititel decît altul! Mătuşa Anastasia era verişoara lui tata, o femeie voinică,hotărîtă în vorbă. Se părea că nenorocirea trebuia s-o înfrîngă. Ea însă se ţinea dîrză la durere. Organiză bine înmormîntarea şi dădu de pomană, după cum era obiceiul. Avea fraţi şi surori, care o compătimeau şi le era jale de situaţia în care se pomeni. Ea, cu durerea crispată pe faţă, îşi ştergea ochii roşii de plîns şi zicea:
— Acum se începe marele chin, oameni buni!.. Am rămas singură cu şapte suflete şi n-am să-i las cum a da Dumnezeu! Hai, veniţi cu mama, mititeilor, plîngea dînsa. Mama îi cu voi... S-o ascultaţi pe mama... Dumnezeu e mare. El l-a luat pe tat-o în ceruri şi tot el o să ne poarte de grijă...
La doar cîţiva ani după moartea tragică a soţului, a murit mezinul. Apoi, într-un stupid accident rutier, Iulia, fiica mai mare.Dînsa avea părinţi, mai avea surori, fraţi, dar care nu puteau s-o ajute cu nimic. Toate poverile vieţii cădeau pe spatele ei. Ea era şi mamă şi tată.Nimeni nu a auzit-o vreodată să fie apucată de istericale,în situaţia în care nimerise. Cu Radu Inereanu se împăca bine, erau ... verişori de-a doilea. Deşi diferenţa de vîrstă era ca dintre mamă şi fiu.Venea la ea să se sfătuiască, să o consoleze. Arareori, mătuşa îi povestea despre copilărie, război, foame şi deportări în Siberia. Cei care-i ascultau mărturisirile erau zguduiţi de emoţii. Timpul trecea. Cei cinci copii patru feciori şi o fată se ridicau mărişori, creîndu-i griji şi mai mari. Feciorul mai mare se dovedi a fi huligan şi-i crea mereu probleme. Dar mătuşa Anastasia îi calma pe toţi, îndemnîndu-i să fie răbdători, căci timpul o să le tămăduiască pe toate. Radu Inereanu adeseori o găsea pe mătuşă trebăluind ceva pe prispa casei şi-i era nespus de interesant să tăifăsuiască cu ea. El devenise student şi, atunci cînd venea în vacanţă, numaidecît trecea şi pe la dînsa.

— Cum trebuie să se poarte omul la durere? o întrebă odată Radu Inereanu.
— Să-ţi păstrezi cumpătul, dragul meu. Tu eşti cel care trebuie s-o depăşeşti, Necazul, cînd e legat de un mort, este o mare grijă. Trebuie să suporţi şi durerea şi trebuie să organizezi masa de praznic, pomene, mai ales ştiind că în casa ta suflă vîntul...
— Şi cum te-ai descurcat?
— Am împrumutat. Am intrat în datorii. Eu toată viaţa trăiesc numai cu datorii. Oamenii din sat m-au ajutat , dar nu mi-au dat pe gratis un capăt de aţă... Cu ajutorul lui Dumnezeu, le restitui... Oamenii mă cred, mă aşteaptă îngăduitori. Să nu fi fost săritori la nevoie, apucam dealurile...Bogdaproste la toată lumea!
Apoi peste ea se năpustiră ...bolile. Copiii crescuseră mari. Aveau familiile lor. Trăiau bine. Iar ea stătea mereu singură pe prispa casei, oloagă de picioare. Se îngrăşase, avea o faţă îndurerată, dar cînd îl vedea pe Radu parcă se trezea la viaţă. Avea o dorinţă de a sta cu el la sfat, de a glumi...Casa ei ieşea cu ograda drept în drumul central al satului şi ea, cu fiecare trecător, aveau grija să se salute, să se intereseze de necazurile şi grijile pe care le are. Oamenii venea la ea să-şi împărtăşească, necazurile. Potriveau că ea, care a trecut şi a suferit atîtea tragedii, este cel mai bun consolator, lecuitor al tuturor necazurilor...
— Ce este viaţa? îndrăzni s-o întrebe odată Radu Inereanu, cînd el deja absolvise facultatea şi lucra consilier juridic la un trust din Chişinău. Se aştepta ca întrebarea filosofică s-o pună la încurcătură pe bătrînă.
— E mai mult chin, mai mult durere, dar este plăcută, interesantă, răspunse dînsa. Chiar şi atunci cînd stai zăcînd la pat.Vrei să mai trăieşti o zi, o clipă... Să vezi cum amurgeşte, cum răsare soarele, cum trec pe drum oamenii, fiecare cu grijile lui, cum zboară păsări uitate pe cer...Zboară, zboară în căutarea depărtărilor unde au de dus...Cîteodată mă uit ore întregi la ele şi mi se pare că sunt alături...
Lui Radu Inereanu i-au plăcut afirmaţiile ei. Mai ales ultima frază: “Păsări uitate pe cer...”Cît de frumos şi trist i se părea lui această imagine. Ani la rîndul s-a străduit să picteze o asemenea pînză.
…Mătuşa Anastasia a murit pe prispa casei, înconjurată de copii şi nepoţi. Aşa a vrut ea. Să moară la lumina zilei, în văzul satului... Din nefericire, Radu Inereanu era într-o deplasare în Estonia şi nu a fost la înmormîntarea ei. Dînsa i-a rămas în memorie pentru toată viaţa ca o femeie dîrză, cu multă dragoste de viaţă.
Cînd s-a întors acasă, a găsit în cimitirul satului un mormînt încoronat cu flori. Pe crucea de stejar, feciorii atîrnase fotografia ei din tinereţe — un chip frumos, cu privirile senine, îndreptate parcă spre cer.
Din acel moment, Radu Inereanu simţi că este gata să picteze...păsări uitate...în zbor.
50
Sirianul Saddam Kadaffi, venit să-şi facă studiile la Facultatea de Drept de la Universitatea Independentă, mereu vorbea că în ţara lui sunt legi stricte referitor la preacurvie. Dacă o femeie este bănuită de înşelăciune, bărbatul are dreptul s-o … extermineze. Nici adulterul nu se salută la Damasc. Ba chiar se condamnă.
La Chişinău, sirianul avea un succes nemaipomenit la femei care, pentru cîţiva dolari, îşi pierdeau cumpătul. Numai în cîteva luni, domnişorul timid obţinu faima unui adevărat donjuan.Cazanova! Radu Inereanu asculta uimit cu cîtă pasiune se lăuda sirianul, imaginîndu-şi că la el în ţară femeea este cu mult mai valoroasă decît în această margine a Europei. De la un timp, Saddam începu să le rînduiască pe fete ca pe mănuşi. Se aventurase cu domnişoarele de la Facultatea de Medicină, consolîndu-se cu faptul că acestea nu-l vor contamina, sau vor purcede gravide pentru a-i aduce prejudicii...Într-o singură lună, el izbuti să se iubească cu vreo cinci fete din aceeaşi grupă.
Odaia în care locuia el, împreună cu Radu Inereanu, era numită “Ministerul bordelurilor”. Sirianul era în culmea fericirii. Ameţea de-atîtea aventuri amoroase!Duduiţele prinseră a-şi

manifesta nemulţumirea, pricepîndu-l atît de viril şi schimbător ca vîntul de afară. Saddam le trata pe toate cu o vădită trufie. Pierduse controlul asupra lui şi îşi permitea să le bruscheze, să le insulte, deşi, după fiecare întîlnire, avea grijă să le remunereze. Le arunca bani în pat, aidoma cum ai arunca un halip de pîine cîinelui... Fetele erau tolerante poate numai din cauza că aveau nevoie de bani.Radu Inereanu a încercat să le ia apărarea de cîteva ori, dar ele continuau să-i dea tîrcoale flăcăului. A înţeles că revolta lui e zadarnică şi a conchis că preacurvia femeilor şi bărbaţilor pe toate meridianele globului este o chestiune internaţională, şi nicidecum naţională...

Într-o zi, Radu Inereanu suferi un acces de apendicită şi se pomeni în spital, pe masa de operaţie.Intervenţia chirurgicală s-a dovedit a fi complicată, încît medicii l-au ţinut în sala de reanimare. A stat pe patul suferinţei cîteva zile. Într-o dimineaţă îl văzu pe alt pat, alături, pe Saddam Kadaffi. Se afla într-o stare grea. Avea febră şi pe frunte îi jucau broboane de sudoare. Radu dori să afle ce s-a întîmplat cu amicul lui. Acesta îl privea pieziş, încreţea fruntea de durere şi cu mîinile, de durere, boţea cearşaful.În ochii lui se întrevedea şi o umbră de mare timiditate.

— Femei mai criminale ca în Moldova cred că nu există în lumea întreagă, zise el într-un sfîrşit. Mi-au stricat viaţa pentru totdeauna, dar mare este Allah! El o să le pedepsească pentru păcatul care l-au făcut...

Din acele frînturi de frază, Radu Inereanu nu a izbutit să afle aproape nimic. Spre seară, fusese transferat într-un salon cu alţi pacienţi, de la care a aflat adevărul despre sirian...

Era vorba că duduiţele de la medicină i-au făcut festa. Printr-o înţelegere prealabilă, au venit la el într-o seară, luînd cu ele instrumentarul medical necesar unei intervenţii chirurgicale. Una din ele i-a turnat în ceaiul lui preferat un somnifer puternic. După ce Saddam Kadaffi adormi, acestea, în virtutea profesiei lor, l-au urcat pe masă şi l-au castrat...Neaşteptînd să se facă ziuă, tustrele au dispărut din oraş. Au plecat într-o deplasare în Rusia. Intervenţia lor chirurgicală a fost la nivel. Revenindu-şi, sirianul începu să bată alarma.Ceva se întîmplase cu sănătatea lui, din cauza nerespectării regimului şi începu o febră puternică. Medicii, consultîndu-l, au confirmat că operaţia a decurs corect şi viaţa lui este în afara oricărui pericol...

Poliţia a protocolat formal reclamaţia lui Saddam Kadaffi. La externare, sirianul avea o înfăţişare speriată dar cuminte. Fetele n-au fost trase la răspundere, fiindcă nimeni nu s-a mai interesat de ele.